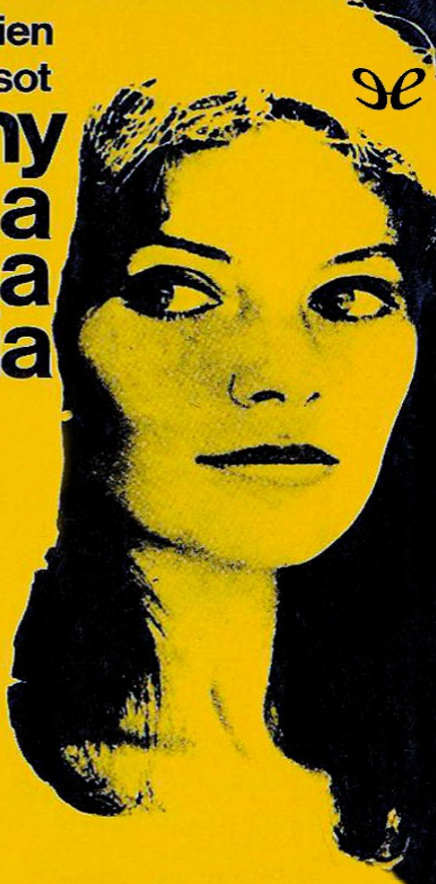

Sébastien
Japrisot

**parany
per a
una
noia**

L≡LIBROS

Libro proporcionado por el equipo

Le Libros

Visite nuestro sitio y descarga esto y otros miles de libros

<http://LeLibros.org/>

[Descargar Libros Gratis, Libros PDF, Libros Online](#)

Que un hom sigui l'únic testimoni del propi crim no té res de particular: vol dir que compleix una de les condicions que el fan perfecte.

Ara: si les coses es compliquen fins a l'extrem que la víctima i l'assassí es confonen, hom comença a anguniejar-se seriosament. I quan, si això fos poc, la persona en qüestió resulta que és al mateix temps l'investigador del crim que va cometre i que sofrí, la cosa es posa roent.

Però, és possible?

«Parany pera una noia», la millor novel·la policíaca publicada l'any 1962 a França, us ho dirà.

L=LIBROS

Sébastien Japrisot

Parany per a una noia

Vaig assassinar

De sobte, una gran explosió de llum em rebenta els ulls. Algú s'ha inclinat al meu damunt, una veu em perfora la testa, sento crits que ressonen en corredors llunyans, però sé que són els meus. Aspiro l'obscuritat per la boca, una negror plena de rostres desconeguts, de murmuris, i moro novament, feliç.

Un moment després —un dia, una setmana, un any després—, la llum retorna a l'altra banda de les meves parpelles, les mans em cremen, i la boca, i els ulls. Se m'enduen al llarg de corredors buits, torno a cridar, i la fosca em submergeix.

De vegades el dolor se centra en un sol indret, darrera el meu cap. Altres cops sento que em desplacen, que se m'enduen cap a una altra banda, i aleshores se'm ramifica per les venes com una flamarada que m'asseca la sang. Sovint, en l'obscuritat hi ha foc, o bé aigua, però jo no sofreixo. Les xarxes de foc em fan por. Els brolladors d'aigua són freds i dolços al meu somni. Voldria que s'esborressin els rostres, que els murmuris callessin. Quan aspiro l'obscuritat per la boca, voldria la negror més fosca, voldria esmunyir-me en la darrera profunditat de l'aigua glaçada, no recobrar mai més la consciència.

Tot d'una, retorno, arrossegada cap al dolor per tot el cos, clavada pels ulls sota la llum blanca. Lluito, xisclo, sento els meus crits en la llunyania, i la veu que em forada la testa diu brutalment tot de coses que no comprenc.

Fosca. Rostres. Murmuris. Em sento bé. Si hi tornes, menuda, et colpejaré el rostre amb els dits del papà, grocs de nicotina. Encén la cigarreta del papà, gateta, el foc, bufa el llumí, el foc.

Blanc. Les mans, la boca, els ulls plens de dolor. *No et moguis. No et moguis, petita. Així, a poc a poc. No et faig mal. Oxigen. A poc a poc. Així, bona noia, bona noia.*

Fosc. Cara de dona. Dues vegades dos, quatre; tres vegades dos, sis, cops de palmeta als dits. Hom surt arrenglerat. Obre bé la boca, quan cantis. Totes les cares surten en fileres de dues. *On és la infermera?* No vull sentir murmuris a classe. Quan farà bo ens anirem a banyar. *Parla, potser? De primer delirava. Des que li han posat l'empelt es queixa de les mans, però no diu res de la cara.* La mar. Si t'hi endinses massa, et negaràs. *Es queixa de la seva mare, d'una mestressa que li colpejava els dits.* Les onades han passat per damunt la meua testa. L'aigua, els cabells en l'aigua, submergeix-te, surt de nou, llum.

Vaig reprendre consciència un matí de setembre; tenia la cara i les mans tèbies i estava allargada de sobines entre uns llençols nets. Prop del meu llit hi havia una finestra i al meu davant una gran taca de sol.

Se m'atansà un home que em parlà amb una veu molt dolça durant una estona que em semblà molt breu. Em pregà que fos prudent, que no tractés de moure el cap o les mans. Em parlava separant les síl·labes. Tenia un aspecte tranquil i tranquil·litzador. El seu rostre era llarg i ossut, els seus ulls grossos i negres. Només em molestava la seva bata blanca. Ho va comprendre en veure que tancava les parpelles.

La segona vegada es presentà amb una americana grisa, de llana. Em tornà a parlar. Em digué que tanqués els ulls per contestar que sí. Em feia mal alguna cosa, sí. El cap, sí. Les mans, sí. La cara, sí. Comprenia allò que deia, sí. Em preguntà si sabia què m'havia passat. Va veure que seguia amb els ulls desesperadament oberts.

Se'n va anar i vingué la meva infermera per tal de donar-me una injecció. Era alta, amb unes grans mans blanques. Vaig comprendre que el meu rostre no es trobava descobert com el seu. Vaig fer un esforç per sentir les pomades, el tractament sobre la meua pell. Amb el pensament, de cap a cap, seguia la bena que s'enrotllava a l'entorn del meu coll, em passava per sobre la nuca i el capdamunt de la testa, girava al voltant del meu coll, evitava els ulls, es desplaçava cap a la part baixa de la cara, girava i tornava a girar. Vaig adormir-me.

En el transcurs dels dies que seguiren, vaig ésser algú que desplacen, que alimenten, que transporten pels corredors; algú que contesta que sí amb un tancament d'ulls, que no amb un tancament repetit, algú que no vol cridar, que xiscla quan li canvien les gases, que tracta de fer eixir pels ulls les preguntes que l'omplen, que no pot ni parlar ni bellugar-se, una bèstia de la qual hom neteja el cos amb cremes, l'esperit amb injeccions, una cosa sense mans, sense rostre: ningú.

—D'aquí a dues setmanes us traurem les gases —digué el doctor de rostre ossut—. Francament, ho lamentaré una mica: m'agradàveu així, com una mòmia.

M'havia dit el seu nom: Doulin. Estava content que fos capaç de recordar-lo al cap de cinc minuts i encara més de sentir que el pronunciava sense fer-lo malbé. Al principi, quan s'inclinava al meu damunt, només deia senyoreta, petita, bona noia. Jo repetia senyolena, retita, lonanola, paraules que el meu esperit sabia que eren falses, però que els meus llavis endurits formaven a despit meu. Més endavant anomenà això « telescopatge »; deia que era menys empipador que tot el restant i que ben aviat em passaria.

Així fou; no vaig necessitar ni deu dies per a reconèixer, quan els sentia, els verbs i els adjectius. Els noms comuns se'm resistiren una mica més. I mai no vaig poder reconèixer els noms propis. Podia repetir-los tan correctament com

els altres, però només evocaven les paraules del doctor Doulin. Llevat d'uns quants, com París, França, Xina, Plaça Massena o Napoleó, tots quedaven tancats en un passat que ignorava. L'única cosa que podia fer era reaprendre'ls. En canvi, era inútil d'explicar-me què significaven menjar, caminar, autobús, crani, clínica o qualsevol altra cosa que no fos una persona, un indret, un esdeveniment determinats. El doctor Doulin deia que era normal, que no m'hi havia d'encaparrar.

—Us recordeu del meu nom?

—Em recordo de tot el que m'heu dit. Quan em podré veure?

Es va moure i vaig fer-me mal en voler tombar els ulls per tal de seguir-lo. Retornà amb un mirall. Vaig mirar-me, dos ulls i una boca dins un llarg casc dur, envoltat de gases i de benes blanques.

—Cal més d'una hora per a desfer tot això. Sembla que allò que hi ha sota serà molt bonic!

Sostenia el mirall al meu davant. Jo estava recolzada contra un coixí, gairebé asseguda, els braços al llarg del cos, lligats al llit.

—Em deslligaran les mans?

—Aviat. Caldrà que sigueu prudent i que no us bellugueu massa. Només us les lligaran per a dormir.

—Em veig els ulls. Són blaus.

—Sí, són blaus. Però ara us heu de portar bé. No us regireu, no penseu. Dormiu. Aquesta tarda tornaré.

El mirall havia desaparegut, i també aquesta cosa amb uns ulls blaus i una boca. De nou vaig veure el llarg rostre ossut al meu davant.

—A fer nones, mòmia.

Vaig sentir que m'esmunyia fins a trobar-me en una posició ajaguda. Hauria volgut veure les mans del doctor. En aquell moment, els rostres, les mans, els ulls, eren el més important de tot. Però se'n va anar i jo vaig adormir-me sense necessitat d'injecció, tot el cos las, repetint-me un nom tan desconegut com els altres, el meu.

—Michèle Isola. Em diuen Mi, o Micky. Tinc vint anys. Al novembre en faré vint-i-un. He nascut a Niça. El meu pare encara hi viu.

—No correm, mòmia. Us empassau la meitat de les paraules i us canseu.

—Em recordo de tot el que m'heu dit. He viscut uns quants anys a Itàlia, amb la meva tia que morí el juny passat. Fa tres mesos que vaig cremar-me en un incendi.

—Us he dit altres coses.

—Tinc un cotxe. Marca MG. Matricula TTX 664313. De color blanc.

—Molt bé, mòmia.

Volia retenir-lo, i un dolor sobtat em pujava al llarg dels braços, fins a la nuca. Mai no es quedava més d'uns quants minuts. Després, em feien beure, m'obligaven a dormir.

—El meu cotxe era blanc. Marca MG. Matrícula TTX 664313.

—I la casa?

—És dalt un promontori anomenat Cap Cadet. Es troba entre La Ciotat i Bandol. Hi havia un pis; tres habitacions i una cuina als baixos, tres cambres i dues sales de bany a dalt.

—No tan de pressa. El vostre dormitori?

—Donava sobre el mar i sobre una aglomeració anomenada Les Lecques. Les parets eren pintades de blau i blanc. Us asseguro que és idiota. Em recordo de tot el que em dieu.

—És important, m'òmia.

—El que és important és que només repeteixo. Això no evoca res. Són paraules.

—Les podrieu repetir en italià?

—No. Em recordo de camera, casa, machina, bianca. Ja us ho he dit.

—Per avui ja n'hi ha prou. Quan us trobareu més bé, us mostraré unes fotos. Me n'han donat tres capsos plenes. Us conec més bé que no us coneixeu vós mateixa, m'òmia.

El doctor que m'havia operat tres dies després de l'incendi en un hospital de Niça es deia Chaveres. El doctor Doulin deia que la seva intervenció, després de dues hemorràgies que vaig tenir el mateix dia, havia estat quelcom que valia la pena de veure, plena de detalls prodigiosos; però afegia que no desitjava a cap cirurgia que l'hagués de repetir.

Em trobava en una clínica de Boulogne, la del doctor Dinne, on m'havien traslladat un mes després de la meua primera operació. Durant el viatge en avió havia tingut una tercera hemorràgia, perquè el pilot s'havia vist obligat a guanyar altura un quart abans d'aterrar.

—El doctor Dinne s'ha fet càrrec de vós quan l'empelt ha deixat de preocupar-nos. Us ha fet un bonic nas. He vist els motlles de guix. Us asseguro que es tracta d'una cosa molt bonica.

—I vós?

—Jo sóc el cunyat del doctor Chaveres. Tinc un servei a Sainte-Anne. He tingut cura de vós des que us portaren a París.

—Què m'han fet?

—Aquí? Un nas molt bonic, m'òmia.

—Però, i abans?

—Això ja no té cap importància, des del moment que us trobeu aquí. És una

sort que tingueu vint anys.

—Per què no puc veure ningú? Si pogués veure algú, el meu pare o qualsevol altra persona coneguda, estic segura que de cop em recordaria de tot.

—Teniu un veritable talent per a les paraules, minyona. De cop, us en va donar un al cap que prou feina ens ha donat. Com menys us en doneu, millor per a tothom.

Somreia, avançava lentament la mà cap a la meva espatlla i, un segon, em tocava sense insistència.

—No us amoïneu, mòmia. Tot anirà bé. D'aquí a uns quants dies els vostres records retornaran un a un, a poc a poc, sense fer soroll. Hi ha moltes menes d'amnèsia, gairebé tantes com d'amnèsics. Però la vostra és molt, molt gentil. Retrógrada, lacunar, sense afàsia, sense ni rastre de quequia, i tan estesa, tan plena, que ara al forat ja no li queda més remei que anar minvant. Fins que es quedarà petit, petit.

Em mostrava l'índex i el polze, l'un a tocar de l'altre. Somreia, s'aixecava amb una lentitud calculada, per tal d'evitar-me que desplaçés els ulls massa brutalment.

—Sigueu bona minyona, mòmia.

Arribà un moment en què vaig ésser tan bona noia que hom renuncià a etzibar-me, tres vegades cada dia, una píndola al fons dels plats de sopa. Això s'escaigué cap a finals de setembre, prop de tres mesos després de l'accident. Podia simular que dormia mentre la meva memòria s'arrencava les ales contra els barrots de la meva gàbia.

Hi havia carrers plens de sol, tot de palmeres davant la mar, una escola, una classe, una mestressa de cabells llisos, un vestit de bany de llana vermella, nits il·luminades per llantions, músiques militars, un tros de xocolata que oferia un soldat americà... i el forat.

Després, la violenta explosió de llum blanca, les mans de la infermera, la cara del doctor Doulin.

De vegades, amb una gran claredat, una claredat dura i inquietadora, reveia unes grosses mans de carnisser, de dits pesats però àgils, un rostre d'home empastat, els cabells llisos. Eren les mans i la cara del doctor Chaveres, entrevistes entre dos desmais, entre dos comes. Un record que jo situava cap al mes de juliol, quan m'havien retornat a aquest univers blanc, indiferent, incompreensible.

Interiorment, la nuca adolorida recolzada contra el coixí, les parpelles closes, feia els meus càlculs. Veia com s'inscrivien en una pissarra negra. Tenia vint anys. El doctor Doulin deia que l'any 1944 o 1945 els soldats americans donaven xocolata a les nenes. Els meus records només arribaven fins als cinc o sis anys

que seguien la meva naixença. Quinze anys desapareguts.

M'arrapava als noms propis, perquè eren mots que no evocaven res, que no es relacionaven amb res d'aquesta novella vida que hom em feia viure. George Isola, el meu pare. Firenze, Roma, Napoli. Les Lecques, Cap Cadet. Era inútil i, més endavant, per boca del doctor Doulin, vaig saber que em batia contra un mur.

—Ja us he dit que no us preocupeu. Si el nom del vostre pare no us recorda res, senyal que heu oblidat el vostre pare amb tot el restant. El seu nom no hi té res a veure.

—Però quan dic el mot riu, el mot guineu, sé de què es tracta. És que després de l'accident he vist un riu, una guineu?

—Escolteu, petita; us prometo que quan us hàgiu recobrat tindrem una llarga conversa sobre tot això. De moment, voldria que no us hi amoïnéssiu. Digueu-vos només que us trobeu presa en un procés definit, gairebé podríem dir catalogat com a normal. Cada matí veig una desena de vells que no s'han donat cap cop a la closca i que es troben gairebé exactament en el vostre cas. Cinc o sis anys és més o menys l'edat límit dels seus records. Es recorden dels seus mestres d'escola, però no dels seus fills o dels seus néts. Això no els priva pas de jugar a cartes. Ho han oblidat gairebé tot, llevat del joc i dels moviments que cal fer per a cargolar una cigarreta. És així. Vós ens esteu empipant amb una amnèsia de caràcter senil. Si tinguéssiu cent anys, us diria: «que us vagi bé», i m'hi resignaria. Però en teniu vint. No hi ha ni una probabilitat entre un milió que us quedeu així. Em compreneu?

—Quan podré veure el meu pare?

—Aviat. D'aquí a uns quants dies us traurem aquesta cosa medieval que us cobreix la cara. Després, ja ho veurem.

—M'agradaria saber què ha passat.

—Més endavant, m'òmia. Hi ha coses que m'agradaria de saber amb certesa, però si em quedo massa estona us cansareu. Bé, quin és el número del MG?

—664313. TTX.

—El dieu al revés a posta, oi?

—Sí, a posta! N'estic cansada! Vull moure les mans! Vull veure el meu pare! Vull anar-me'n d'aquí! Cada dia em feu repetir tot de coses idiotes! N'estic tipa!

—Prudència, m'òmia.

—No em torneu a anomenar així!

—Tranquil·litzeu-vos, per Déu!

I jo aixecava un braç, un enorme puny de guix. Fou el vespre de «la crisi». Acudí la infermera. Em tornaren a subjectar les mans. El doctor Doulin s'havia quedat dempeus al costat de la paret, al meu davant, i em mirava amb els ulls fets, plens d'humiliació i de rancúnia.

Jo xisclava, sense saber si em sentia molestada amb ell o amb mi mateixa.

Em posaren una injecció. Vaig veure entrar altres infermeres, altres doctors. Crec que fou la primera vegada que vaig pensar de veritat en el meu aspecte físic. Tenia la sensació de veure'm a través dels ulls d'aquells qui em contemplaven, com si em desdoblés en aquesta cambra blanca, en aquest llit blanc. Una cosa informe, amb tres forats, lletja, avergonyida, xisclaire. Udolava d'horror.

El doctor Dinne em vingué a veure els dies següents i em parlà com si fos una noieta de cinc anys, una mica massa consentida, una mica amoïnosa, la qual calia protegir d'ella mateixa.

—Si repetiu aquesta comèdia, no responc del que trobarem sota les vostres gases. No podreu culpar ningú més que a vós.

El doctor Doulin no tornà fins al cap de més d'una setmana. Vaig ésser jo qui va haver de reclamar-lo més d'una vegada. La meua infermera, a la qual devien haver fet retrets després de «la crisi», contestava les meves preguntes a contracor. Em deslligava els braços dues vegades cada dia i es passava aquelles hores amb els ulls fets al meu damunt, intranquil·la i suspicax.

—Sou vós qui em vetlla, quan dormo?

—No.

—Qui, doncs?

—Una altra.

—Voldria veure el meu pare.

—Encara no esteu prou bona.

—Voldria veure el doctor Doulin.

—El doctor Doulin no us vol veure.

—Digueu-me alguna cosa.

—Què?

—Qualsevol cosa. Parleu-me.

—Ho tinc prohibit.

Mirava les seves grosses mans, les quals em semblaven belles i tranquil·litzadores. Acabava per adonar-se d'aquesta mirada, cosa que la posava nerviosa.

—Deixeu de vigilar-me d'aquesta manera.

—Sou vós qui em vigila.

—No queda més remei —contestava.

—Quants anys teniu?

—Quaranta-sis.

—Quant de temps fa que sóc aquí?

—Set setmanes.

—I totes aquestes setmanes heu tingut cura de mi?

- Sí. I ara ja n'hi ha prou.
—Quin aspecte tenia, els primers dies?
—No us bellugàveu.
—Delirava?
—Algun cop.
—Què deia?
—Res d'interessant.
—Però què?
—Ja no me'n recordo.

Al cap d'una altra setmana, una altra eternitat, el doctor Doulin entrà amb un paquet sota el braç. Duia un impermeable tacat que no es va treure. Al costat del meu llit, la pluja colpejava els vidres.

Se m'atansà, em tocà l'espatlla com tenia costum de fer, de pressa i sense insistir, i em digué:

- Bon dia, m'òmia.
—Fa molts dies que us espero.
—Ja ho sé —féu—. Això m'ha valgut un present.

M'explicà que, després de « la crisi », algú de fora li havia fet dur flors. El ramell —de dàlies, perquè a la seva dona li agradaven— anava acompanyat d'un petit clauer de cotxe. Me'l mostrà. Era un objecte rodó, d'or, que tocava les hores. Molt útil per als aparcaments en zona blava. M'explicà què era una zona blava.

—És del meu pare, el present?

—No. D'una persona que es féu càrrec de vós en morir la vostra tia. Durant aquests darrers anys l'heu vista més sovint que al vostre pare. És una dona. Es diu Jeanne Murneau. Us ha seguit a París i pregunta per vós tres vegades cada dia.

Vaig dir-li que aquell nom no em recordava res. Es va assegurar, engegà el clauer i el deixà al costat del meu braç, damunt el llit.

—D'aquí a un quart sonarà. Aleshores me n'hauré d'anar. Us trobeu bé, m'òmia?

—Voldria que no m'anomenéssiu més d'aquesta manera.

—Demà deixaré de fer-ho. Al matí us duran a la sala d'operacions i us trauran les gases. Al doctor Dinne li sembla que tot s'haurà cicatritzat bé.

Desféu el paquet que havia dut. Eren fotos, fotos meves. Me les mostrà una a una, tot espiant els meus ulls. No semblava esperar que em desvetllessin el més petit record. I no el desvetllaren. Veia una noia de cabells negres que em semblà molt bonica, molt somrient; una noia de cintura estreta i de cames llargues que en algunes fotografies tenia setze anys i en d'altres en tenia divuit...

Les imatges semblaven congelades i eren delicioses i terribles de veure. Ni

tan sols vaig tractar de recordar aquell rostre d'ulls clars o els paisatges successius que hom em mostrava. Des de la primera, sabia que seria cosa vana. Em sentia feliç, àvida de contemplar-me, i més desgraciada que no ho havia estat des que vaig obrir els ulls sota la llum blanca. Tenia ganes de riure i de plorar. A la fi, vaig plorar.

—Apa, apa... No feu el ximple.

Desà les fotografies, tot i el meu desig de seguir mirant-les.

—Demà us en portaré unes altres en les quals no esteu sola, sinó amb Jeanne Murneau, la vostra tia, el vostre pare i els amics que tenieu tres mesos enrera. No cal confiar massa que això us recordi el vostre passat, però us ajudarà.

Vaig dir que sí, que confiava en ell. El clauer es disparà a tocar del meu braç.

Vaig tornar de la sala d'operacions a peu, sostinguda per la meva infermera i un ajudant del doctor Dinne. Trenta passos al llarg d'un corredor del qual, sota el drap que em cobria la testa, només veia el mosaic. Un tauler blanc i negre. Em tornaren a posar al llit, els braços més cansats que les cames, perquè les meves mans seguien presoneres de llurs pesades armadures.

Em col·locaren en posició asseguda, el coixí darrera l'esquena. El doctor Dinne, ja vestit d'americana, em vingué a veure. Semblava satisfet. Em mirava d'una manera curiosa, atent a tots els meus moviments. La meva cara nua em semblava freda com el gel.

—Em voldria veure.

Féu un senyal a la infermera. Era un home baixet i corpulent, sense gaires cabells. La infermera tornà cap al llit amb el mirall en el qual, dues setmanes enrera, m'havia vist sota la màscara.

La meva cara. Els meus ulls que contempen els meus ulls. Un nas curt i recte. Una pell tibada sobre uns pòmuls acusats. Uns llavis plens que s'entreobrien amb un petit somris inquiet, una mica emocionat. Un color de la pell que no era pas lívid, com esperava, sinó rosat, acabat de netejar. Un rostre en conjunt ben agradable, amb una expressió poc natural perquè encara no m'atrevia a moure els músculs sota la pell; un rostre que em semblà netament asiaticat degut als pòmuls, als ulls allargats cap a les temples. La meva cara immòbil i desconcertant, per la qual vaig veure esmunyir-se dues llàgrimes, seguides d'altres i d'altres encara. La meva cara que es desdibuixava i que ja no podia distingir.

—Els cabells us creixeran aviat —digué la infermera—. Fixeu-vos com han crescut ja durant aquests tres mesos, sota l'embenat. També se us allargaran les celles.

Es deia senyora Raymonde. Em pentinava tan bé com podia: tres dits de pèl que amagaven les cicatrius i que ella arranjava ble a ble per tal de donar-li volum. Em netejava el rostre i el coll amb cotó fluix. M'allisava les celles. Semblava haver-me perdonat ja « la crisi ». Cada dia m'empolainava com si m'hagués de casar. Deia:

—Us assembleu a un petit bonze i a Joana d'Arc. Sabeu qui era, Joana d'Arc?

Tal com li havia demanat, de fora m'havia dut un gran mirall que ara penjava als peus del meu llit. Només deixava de contemplar-m'hi quan dormia.

Durant les llargues hores de la tarda, també es mostrava més ben disposada a parlar. S'asseia en una cadira, prop meu, tricotejava, fumava una cigarreta, tan propera que si m'inclinava una mica podia veure les nostres dues cares a l'espill.

—Fa molt de temps que sou infermera?

—Vint-i-cinc anys. Ja fa deu anys que sóc aquí.

—Heu tingut ja d'altres malalts com jo?

—Una vegada vaig tenir una amnèsica. Ja fa molt de temps.

—Es va guarir?

—Era molt vella.

—Torneu-me a ensenyar fotos.

Se n'anava a cercar sobre la calaixera una de les capses que ens havia deixat el doctor Doulin. Una darrera l'altra, em mostrava tot d'imatges que mai no m'havien fet recordar res, que ja ni em donaven la satisfacció dels primers moments, quan em semblava que estava a punt de retrobar la continuació d'aquests gestos immobilitzats en 9 per 13 sobre paper satinat.

Mirava per vintena vegada algú que havia estat jo, algú que ja no m'agradava tant com la noia de cabells curts que veia els peus del meu llit.

També mirava una dona grossa que engrapava uns impertinents i tenia uns grans queixos. Era la meva tia Midola. Mai no somreia, duia cobriespatlles de punt i en totes les fotografies la vèieu asseguda.

Contemplava Jeanne Murneau, la qual durant quinze anys havia estat al servei de la meva tia; després, durant els darrers sis o set anys, m'havia acompanyat sempre, i fins i tot havia vingut a viure a París quan m'hi traslladaren a continuació de l'operació de Niça. L'empelt, un quadrat de pell de vint-i-cinc centímetres per costat, procedia d'ella. I també les flors que cada dia es renovaven a la meva cambra, les camises de dormir que m'acontentava de mirar, les ampolles de xampany que hom afilerava al llarg d'una paret, els pastissos que la senyora Raymonde repartia entre els seus col·legues.

—L'heu vista?

—Aquesta dona? Sí. Més d'un cop, cap a la una, quan me'n vaig a dinar.

—Quin aspecte té?

—El mateix de les fotos. Aviat la podreu veure.

—Us ha parlat?

—Sí. Algunes vegades.

—Què us ha dit?

—« Tingueu cura de la meua petita. » Era una mica la senyora de confiança de la vostra tia, una mena de secretària o majordoma. S'ocupava de vós quan éreu a Itàlia. La vostra tia ja no es podia desplaçar gaire.

Les fotografies mostraven una Jeanne Murneau alta, serena, més aviat bella, més aviat ben vestida, més aviat severa. Només en una d'aquelles imatges era al meu costat. Ens trobàvem entre la neu. Dúiem pantalons ajustats, casquets de llana amb bimbiriboies. A despit de les galindaines, dels esquís i del somris de la noia que era jo, la foto no donava pas una impressió de francesa, d'amistat.

—Sembla que estigui enfadada amb mi.

La senyora Raymonde girava el clixé per tal de mirar-lo i amb la barbeta feia un gest fatalista.

—Probablement li donàveu més d'un motiu per a enfadar-se. No us estàveu de cap bestiesa.

—Qui us ho ha dit?

—Els diaris.

—Ah, bé!

Les periòdics del mes de juliol havien relatat l'incendi de Cap Cadet. El doctor Doulin, que conservava els números on es parlava de mi i de l'altra noia, encara no me'ls volia mostrar.

L'altra noia també era a la capsa de les fotografies. Hi eren tots, els grans, els petits, els agradables, els desagradables, tots desconeguts, somrient amb el mateix somris fix que ja em cansava.

—Per avui ja n'he vist prou.

—Voleu que us llegeixi alguna cosa?

—Les cartes del meu pare.

N'hi havia tres d'ell i un centenar de parents i amics que ja no coneixia. Desitgem que et posis bona ben aviat. Ens sentim angoixats. Ja no visc. Em rosega la impaciència de tenir-te entre els meus braços. Estimada Mi. Micky meua. Estimada meua. Pobra noia.

Les lletres del meu pare eren amables, inquietes, púdiques, decebedores. Dos xicots m'havien escrit en italià. Un altre, que firmava François, declarava que sempre seria seva, que em faria oblidar aquell infern.

Jeanne Murneau només m'havia enviat una targeta, dos dies abans de treure'm la màscara. Me l'havien donada després, amb les cartes. Devia acompanyar un pot de fruita confitada, o roba interior suau com la seda, o el rellotge que duia al canell. Deia: « Mi meua, amor meu, petita gateta meua, no et trobes pas sola, t'ho juro. No t'enquimeris. No siguis dissortada. Petons. Jeanne » .

Això, no tenia cap necessitat que m'ho llegissin. M'ho sabia de memòria.

Em van treure les armadures i les benes que em paralitzaven els braços. Sense deixar-me veure les mans, em posaren uns guants de cotó blanc, suaus i lleugers.

—Hauré de dur guants?

—L'essencial és que us pugueu servir de les mans. Els ossos no s'han deformat, les articulacions només us faran mal uns quants dies. Amb aquests dits no podreu fer cap treball de rellotgeria, és clar, però no us privaran de fer tots els gestos ordinaris. En el pitjor dels casos, haureu de renunciar a jugar al tennis.

No era el doctor Dinne qui parlava, sinó un dels dos metges que havia fet entrar. Em contestaven durament en benefici meu, per tal d'evitar que m'entendris sobre mi mateixa.

Em feren plegar i desplegar els dits durant alguns minuts, vaig haver d'obrir i tancar les meves mans sobre les d'ells. Se'n van anar després de donar-me cita per a una radiografia de seguretat, dues setmanes més endavant.

Fou el matí dels doctors. Darrera aquells dos es presentà un cardiòleg i després el doctor Doulin. Jo anava i venia per la cambra plena de flors, vestida amb una faldilla de llana blava i una brusa blanca. El cardiòleg me la descordà per tal d'escollar un cor de « bona qualitat ». Jo pensava en les meves mans, les quals ben aviat, a soles, em miraria sense guants. Pensava en els meus talons alts que tot seguit m'havien semblat naturals. I això no obstant, si tot se m'havia ben esborrat, si en certa manera m'havia convertit de nou en una noieta de cinc anys, tot, les sabates de talons alts, les mitges, el vermell dels llavis, tot hauria hagut de sorprendre'm.

—M'empiepeu —digué el doctor Doulin—. Us he repetit deu vegades que no us extasiieu amb bestieses d'aquesta mena. Si ara us convidés a dinar i vós sostinguéssiu la forquilla com cal, què provaria això? Que les vostres mans tenen més memòria que vós? Fins i tot si us posés al volant del meu cotxe i després d'haver-vos enredat una mica amb les velocitats perquè no esteu acostumada als 403, conduíssiu més o menys normalment, us sembla que això ens explicaria alguna cosa?

—No ho sé. M'ho heu d'explicar vós.

—També us hauria de retenir uns quants dies més. Per desgràcia, us volen treure d'aquí. No dispo de cap mitjà legal per a retenir-vos, a menys que us vulgueu quedar. I ni tan sols sé si faig bé de demanar-vos-ho.

—Qui vol que abandoni la clínica?

—Jeanne Murneau. Diu que ja no pot més.

—La veuré?

—Per què us penseu que es lliuren a aquest tràngol?

Sense mirar, amb el braç em mostrava la cambra, la porta oberta, la senyora Raymonde que ordenava els meus vestits, una altra infermera que s'enduia les ampolles de xampany, les pileres de llibres que no m'havien llegit.

—Per què voleu que em quedi?

—Us n'aneu amb una cara agradable, amb un cor que funciona com cal, amb unes mans de les quals us podreu servir, amb una tercera circumvolució frontal esquerra que té tot l'aspecte d'anar a l'hora; confiava que també us en poguéssiu endur els vostres records.

—La tercera què?

—La tercera circumvolució frontal. El cervell. L'esquerra. D'allí provenia la vostra primera hemorràgia. I també devia procedir-ne l'afàsia que vaig observar al principi. Tot això no té res a veure amb el restant.

—Què és, el restant?

—No ho sé. Potser, simplement, la por que devíeu passar en el moment de l'incendi. O el xoc. Quan la casa cremava, us llançàreu cap a fora. Us van trobar al peu de l'escala amb un trau de més de deu centímetres a la closca. De totes maneres, l'amnèsia que patiu no es relaciona amb cap lesió del cervell. Al principi ho creia, però es tracta d'una altra cosa.

Jo era asseguda sobre el meu llit desfet, les mans enguantades de blanc sobre els genolls. Vaig dir-li que volia anar-me'n, que tampoc jo no podia resistir-ho més. Quan veíeu Jeanne Murneau, quan hi parlés, em recordaria de tot.

Ell separà els braços amb un gest resignat.

—Vindrà aquesta tarda. Se us voldrà endur tot seguit. Si us quedeu a París, us visitaré a l'hospital o al meu consultori. Si us porta al *Midi*, és absolutament necessari que vegeu el doctor Chaveres.

Es mostrava amarg i m'adonava que se sentia contrariat amb mi. Vaig dir-li que l'aniria a veure tot sovint, però que acabaria per tornar-me folla si em quedava més temps en aquella cambra.

—De follia, només en podeu fer una —em digué—. I seria pensar: «Puc fabricar-me'n d'altres, de records». Més tard, ho lamentariau.

Em deixà considerant aquesta idea, la qual era veritat que ja se m'havia acudit. Des que tornava a tenir una cara, els quinze anys volatilitzats ja no m'amoïnaven tant. Només em deixaven un dolor suportable a la nuca, un pes al cap, i també això acabaria per desaparèixer. Quan em mirava al mirall, era jo, tenia uns ulls de petit bonze, una vida que m'esperava fora, era feliç i m'agradava. Pitjor per a «l'altra», ja que jo era aquesta.

—És ben senzill; quan em veig en aquest mirall, m'adoro, em sento enamorada de mi mateixa!

Parlava amb la senyora Raymonde, tot giravoltant per tal de fer voleiar les meves faldilles. Les cames seguiren amb dificultat el meu entusiasme. Vaig estar a punt de perdre l'equilibri i, de sobte, vaig aturar-me: Jeanne era allí.

S'havia quedat al llindar de la porta, una mà sobre el pom, el rostre

estranyament immòbil, els cabells més clars que no els imaginava, abillada amb un vestit sastre de color beige que atreia el sol. Una altra de les coses que m'havien passat per alt, quan mirava les fotos, és que era molt alta, que gairebé em passava tot el cap.

El seu rostre, la seva actitud, no m'eren realment desconeguts. L'espai d'un segon, vaig creure que el passat sorgiria de nou, en una feixuga onada que m'esclafaria. Devia ésser degut a l'atordiment d'haver giravoltat, o a la presència inesperada, al meu davant, d'una dona que m'era familiar com un personatge conegut en somnis. Vaig deixar-me caure sobre el llit i, instintivament, com si me n'averگویس, vaig cobrir-me la cara i els cabells amb les mans.

Un moment després, la senyora Raymonde abandonà el dormitori, per discreció, i vaig veure que els llavis de la dona s'obrien, vaig sentir la seva veu, dolça, profunda i familiar com la seva mirada; tot seguit, se m'atansà i m'abraçà.

—No ploris.

—No puc evitar-ho.

Li besava la galta, el coll, lamentava de no poder-la tocar més que a través dels meus guants, reconeixia fins i tot el seu perfum, el qual també procedia d'un somni. Amb el cap reclinat contra el seu pit, avergonyida dels meus cabells que ella separava amb una mà lleugera, cosa que devia descobrir les meves cicatrius, vaig dir-li que em sentia molt dissortada, que volia anar-me'n amb ella, que no podia pas saber amb quina impaciència l'havia esperada.

—Deixa que et miri.

Jo no ho volia, però em féu aixecar la testa, i els seus ulls, tan a prop dels meus, em feren creure de nou que tot em seria retornat. Tenia uns ulls daurats, molt clars, en el fons dels quals s'agitava quelcom de vacil·lant. També ella s'anava familiaritzant amb mi. M'estudiava amb una mirada desconcertada. A la fi ja no vaig poder suportar més aquest examen, aquesta recerca d'una noia desconeguda que volia trobar en el meu rostre. Vaig subjectar els canells de Jeanne i, plorant de nou, vaig separar-la de mi.

—Traieu-me d'aquí, us ho prego. No em mireu. Sóc jo, Mi! No em mireu més.

Ella seguia besant-me els cabells, tot dient-me estimada, gateta meva, àngel meu; després entrà el doctor Dinne, cohibit per les meves llàgrimes, per l'alçada de Jeanne, la qual s'havia aixecat i era més alta que totes les persones que hi havia a la cambra, més alta que ell, que els seus ajudants, que la senyora Raymonde.

Li féu moltes recomanacions i tots dos canviaren llargues impressions sobre la meva persona, impressions que jo no sentia, que no volia sentir. Estava dempeus, arraulida contra Jeanne. Ella m'havia passat el braç per l'esquena i parlava amb una veu de reina que s'enduu el seu fill, la seva Mi; em trobava bé, ja no corria cap perill.

Ella mateixa em cordà l'abric, un abric de pell de daina que ja devia haver portat, perquè les mànegues eren una mica llunts. Em col·locà un capell sobre els cabells i em nuà una bufanda verda, de seda, a l'entorn del coll. Després va menar-me, al llarg dels corredors de la clínica, cap a una porta vidrada, clapada per un sol encegador.

Fora hi havia un cotxe blanc, cobert amb una capota negra. Em féu asseure, tancà la porteta i anà a instal·lar-se al volant. Es mostrava tranquil·la, silenciosa, i de tant en tant em mirava, em somreia, em besava ràpidament la templa.

Arrencàrem. Grava sota les rodes. Un reixat que s'obre. Amples avingudes vorejades d'arbres.

—És el Bosc de Boulogne —digué Jeanne.

Em sentia cansada. Les parpelles se'm tancaven. Vaig adonar-me que relliscava, que la meva cara reposava en el teixit pelut de la seva faldilla. Molt a prop, vaig veure un fragment de volant que girava. Em sentia meravellósament viva. Vaig adormir-me.

Vaig despertar-me sobre un divan, les cames cobertes per una manta de grans quadres vermells; em trobava en una habitació immensa, els llums de la qual, encesos damunt unes taules, no expulsaven pas del tot els racons d'ombra.

Molt lluny, a una distància de trenta passos, el foc cremava en una xemeneia alta. Vaig aixecar-me; el pes del buit en el meu cap era més feixuc que mai. Vaig atansar-me al foc, davant el qual vaig estirar una butaca; m'hi vaig deixar caure i vaig tornar-me a adormir vagament.

Una estona després, vaig adonar-me que Jeanne s'inclinava al meu damunt. Sentia la seva veu, un murmuri. Aleshores, de sobte, em semblà recordar la meva padrina Midola asseguda a la seva cadira de rodes, el xal de color taronja que duia sobre les espatlles, lleig i terrible... Vaig obrir els ulls a un temps que marejava, en el qual tot era mig esborrat com a través d'un vidre inundat de pluja.

El món es tornà net. El rostre clar, els cabells clars de Jeanne s'inclinaven al meu damunt. Vaig tenir la impressió que feia molta estona que em contemplava.

—Et trobes bé?

Vaig dir-li que sí i vaig allargar els braços per sentir-me prop d'ella. Més enllà dels seus cabells, que em fregaven la galta, vaig veure l'habitació immensa, els murs, els teginats, els llums, els racons d'ombra, el divan del qual m'havia aixecat. Tenia la manta sobre els genolls.

—On som?

—És una casa que m'han deixat. Ja t'ho explicaré. Et trobes bé? T'has adormit al cotxe.

—Tinc fred.

—T'he tret l'abric. No ho hauria hagut de fer. Espera't.

M'abraçava més fort, em fregava enèrgicament els braços i el dors per tal de fer-me entrar en calor. Vaig posar-me a riure. Ella se separà amb el rostre tancat i de nou vaig veure una vacil·lació en les profunditats de la seva mirada. Després, bruscament, va riure amb mi. M'allargà una tassa que hi havia sobre la catifa.

—Beu. És te.

—He dormit gaire estona?

—Tres hores. Beu.

—Estem soles, aquí?

—No. Hi ha una cuinera i un criat que no saben què pensar. Beu. Quan t'he tret del cotxe no se'n sabien avenir. T'has aprimat. T'he portat tota sola. Faré tot el que pugui perquè et recuperis. Quan eres petita, ja era jo qui em guanyava les teves antipaties perquè volia que mengessis.

—Us detestava?

—Beu. No, no em detestaves. Tenies tretze anys. Se't veien les costelles. No pots imaginar-te com me n'avergonyia. Beus o què?

D'una sola glopada vaig empassar-me el te, que era tebi; el seu gust no em sorprenia pas, per bé que només va agradar-me a mitges.

—No t'agrada?

—No massa.

—Abans t'agradava.

D'ara endavant, sempre hi hauria aquest « abans ». Vaig dir a Jeanne que, a la clínica, els darrers dies m'havien donat una mica de cafè, i que m'anava bé. Jeanne s'inclinà al meu damunt i em digué que em donaria allò que voldria, l'essencial era que fos allí, viva.

—Una estona enrera, a la clínica, no m'heu reconegut, oi?

—Sí, t'he reconegut. Però no em tractis de vós, t'ho demano.

—M'has reconegut?

—Ets la meva gateta —em digué—. Vaig veure't per primera vegada a l'aeroport de Roma. Eres molt menuda i duies una gran maleta. Se't veia desconcertada com ara. La teva padrina em digué: « Murneau, si no fas que s'engreixi t'acomio ». T'he alimentat, rentat, vestit, t'he ensenyat l'italià, el tenis, el joc de dames, el xarleston, tot. Fins i tot t'he pegat un parell de vegades. Dels tretze als divuit anys, no has passat mai més de tres dies seguits lluny de mi. Eres com la meva filla. La teva padrina em deia: « És la teva reina ». I ara recomençaré. Si no tornes a ser la que eres abans, em despatxo.

Ecoltava la meva rialla, m'estudiava amb una mirada tan intensa que vaig aturar-me bruscament.

—Què passa?

—Res, estimada. Aixeca't.

M'agafà pel braç i em demanà que caminés per la cambra. Retrocedí per tal

d'observar-me. Vaig fer uns passos vacil·lants, la testa plena d'un buit dolorós i les cames tan pesades que semblaven de plom.

Quan se'm tornà a atansar, vaig pensar que tractava d'amagar el seu desconcert per no agreujar el meu. Aconseguí d'adreçar-me un somris confiat, com si jo sempre hagués estat d'aquella manera, amb els pòmuls acusats, el nas curt i uns cabells de tres dits. En algun indret de la casa, un rellotge deixà sentir set campanades.

—Tant he canviat? —vaig preguntar-li.

—Ha canviat la teva cara. I, després, estàs cansada; és normal que els teus gestos, la teva manera de caminar, no siguin com abans. Caldrà que també jo m'hi acostumi.

—Què va passar?

—Més endavant t'ho diré.

—Vull recordar-me de tot. De tu, de la tia Midola, del meu pare, dels altres. Vull recordar-me'n.

—Te'n recordaràs.

—Com és que hem vingut aquí? Per què no em duus tot seguit en un indret que conegui, on em coneguin?

Fins al cap de tres dies no havia de contestar aquesta pregunta. Per ara, em premia contra seu, dreta, m'agombolava entre els seus braços, em deia que era la seva nena, que ja no tornarien a fer-me mal perquè ella no em deixaria mai més.

—Vas deixar-me?

—Sí. Una setmana abans de l'accident. M'havia d'ocupar d'uns assumptes de la teva padrina, a Niça. Vaig tornar a temps de trobar-te mig morta al peu de l'escala. Enfollida, no sabia per quin costat girar-me per tal de trobar una ambulància, la policia, doctors...

Ens trobàvem en una altra habitació immensa, un menjador de mobles ombrívols, la taula del qual tenia deu metres de llargària. Ens havíem assegut l'una al costat de l'altra. Jo tenia la manta de quadres sobre les espatlles.

—Feia temps, que vivia a Cap Cadet?

—Tres setmanes —em digué—. Jo vaig passar-hi uns quants dies amb vosaltres dues.

—Nosaltres dues?

—Tu i una noia amiga teva. Si no menges, callo.

Engolia trossos de bistec a canvi de trossos de passat. Assegudes de costat, fèiem intercanvi en una gran casa fosca de Neuilly, servida per una cuinera de moviments furtius que anomenava Jeanne pel seu nom de fonts, sense dir senyora ni senyoreta.

—La noia era una de les teves amigues d'infància. S'havia criat a la mateixa casa que tu, a Niça. La seva mare venia a rentar la roba de la teva. Cap als vuit o

nou anys us van perdre de vista, però enguany, cap al febrer, vas tornar-la a trobar. Treballava a París. T'hi vas afeccionar. Es deia Domenica Loï.

Jeanne m'observava, confiant descobrir un senyal de reconeixença en el meu rostre. Però era inútil. Parlava d'éssers el destí dels quals em desolava, però que m'eren estranys.

—És aquesta la noia que morí?

—Sí. La van trobar a la banda de torre que s'havia cremat. Sembla evident que vas tractar de treure-la del seu dormitori abans de cremar-te tu mateixa. Se't va encendre la camisa de dormir. Devies intentar córrer cap a la piscina, perquè al jardí n'hi ha una. Jo vaig trobar-te al peu de les escales, mitja hora després. Eren les dues de la matinada. Havien acudit tot de gent en pijama, però ningú no s'atrevia a tocar-te, tothom perdia el cap, no sabien què fer. Els bombers de Lecques arribaren darrera meu. Ells van dur-te a La Ciotat, a la infermeria de les drassanes. Aquella mateixa nit vaig poder aconseguir una ambulància de Marsella. A la fi, es presentà un helicòpter. Et traslladaren a Niça. I l'endemà van operar-te.

—Què tenia?

—Devies caure des dels darrers graons de l'escala, quan et precipitaves cap a fora. Això, si és que no vas intentar de passar per la finestra i no et vas tirar des del pis. La investigació no ha aclarit res. Sigui com sigui, l'única cosa certa és que vas caure de cap contra les escales. Vas cremar-te la cara i les mans. També el cos, però la cremada no era tan profunda, la camisa de dormir et devia protegir a despit de tot. Els bombers m'ho han explicat, però ja ho he oblidat. Estaves nua, negra de cap a peus, i a les mans i a la boca tenies tot de trossos de teixit calcinats. No et quedaven cabells. La gent que vaig veure al teu voltant et creien morta. Al capdamunt de la closca tenies un badall gros com la meva mà. Aquesta fou la ferida que ens preocupà més, la primera nit. Més endavant, després de l'operació del doctor Chaveres, vaig firmar un paper per a l'empelt de la pell. La teva no volia tornar a créixer.

Parlava sense mirar-me. Cada una de les seves frases em penetrava la testa com un trepant al roig viu. Va separar-se de la taula i s'apujà les faldilles. Més amunt de la mitja, li vaig veure una gran clapa bruna a la cuixa: l'empelt.

Vaig tapar-me la cara amb les mans enguantades i em vaig posar a plorar. Jeanne em passà el braç per l'espatlla i totes dues vam quedar-nos una estona així, fins que la cuinera vingué a deixar una plata de fruita sobre la taula.

—Cal que et conti tot això —digué Jeanne—. Cal que ho sàpigues i que te'n recordis.

—Ja ho sé.

—Ara ets aquí i ja no et pot passar res. No té, doncs, importància.

—Com es va encendre, la casa?

S'aixecà. Les faldilles li van caure sobre els genolls. S'atansà a un bufet,

encengué una cigarreta. Un instant, va sostenir el llumí al seu davant, per tal de mostrar-me'l.

—Una fuga de gas al dormitori de la teva amiga. Feia uns quants mesos que havien col·locat la instal·lació. La investigació oficial va decidir que hi havia una connexió defectuosa. El bec de l'escalfa-aigües, a la sala de bany, va causar una explosió.

Va bufar el llumí.

—Vine al meu costat —vaig dir-li.

S'atansà, va asseure's a tocar meu. Vaig allargar la mà i, agafant la cigarreta, vaig aspirar una glopada de fum. Em semblà agradable.

—Fumava, abans?

—Aixeca't —digué Jeanne—. Sortim a passejar una mica. Agafa una poma. I eixuga't els ulls.

En una cambra de sostre baix, on hi havia un llit on haurien cabut quatre Michèle flaques, Jeanne em posà un gruixut jersei de coll girat, el meu abric de daina i la bufanda verda.

M'agafà per la mà enguantada i, al llarg de tot de cambres desertes, em menà cap a una entrada amb lloses de marbre, on els nostres passos ressonaven. Fora, en el jardí d'arbres negres, em féu pujar al cotxe.

—A les deu et ficaré al llit. Però abans vull ensenyar-te una cosa. D'aquí a uns quants dies et deixaré conduir.

—Voldria que em tornessis a dir el nom de la noia.

—Domenica Loï. Li deien Do. Quan éreu petites hi havia una altra nena que ara ja fa molt de temps que va morir, de reumatismes articulars o d'una cosa per l'estil. Us deien cosines perquè éreu de la mateixa edat. L'altra nena es deia Àngela. Totes tres éreu d'origen italià. Mi, Do i La. Comprends ara d'on ve el nom de la teva tia?

Menava de pressa, a través de llargues avingudes il·luminades.

—El seu veritable nom era Sandra Raffermi. Era la germana de la teva mare.

—Quan va morir, la meva mare?

—Tu tenies vuit o nou anys, ja no me'n recordo exactament. Et van posar a pensió. Al cap de quatre anys la teva tia va aconseguir que et deixessin viure amb ella. Com que una hora o altra també ho has de saber, ja et puc dir que quan era jove exercia una professió poc honorable. Però aleshores ja era tota una senyora, molt rica. Les sabates que jo porto, les que portes tu, van ser fabricades als tallers de la teva tia.

Em posà la mà sobre el genoll i em digué que, si ho preferia, eren els meus tallers, car la Raffermi ja era morta.

—No l'estimaves, la meua tia?

—No ho sé —digué Jeanne—. T'estimo a tu. El restant tant me fa. Tenia divuit anys quan vaig començar a treballar per a la Raffermit. Feia de talonera en un dels seus tallers, a Florència. Vivia sola, em guanyava la vida com podia. Era l'any 1942. Un dia va venir i la primera cosa que em donà fou una bufetada, que jo vaig retornar-li. Se'm va endur. La darrera cosa que em donà també va ser una bufetada, però aquesta no la hi vaig retornar. Fou pel maig d'aquest any, una setmana abans de la seva mort. Feia mesos que s'ho veia venir, i això no la feia pas més amable amb aquells que tenia al costat.

—I jo, que l'estimava?

—No.

Vaig quedar-me una bona estona silenciosa mentre, inútilment, tractava de retrobar una cara que havia vist en fotografia, la cara d'una vella amb impertinents asseguda en una cadira de rodes.

—I a Domenica Loï, que l'estimava?

—Qui no l'hauria estimada? —digué Jeanne.

—I a tu, que t'estimava?

Tombà el cap i vaig veure la seva mirada il·luminada pels fanals que desfilaven. Arronsà les espatlles amb un gest viu i amb una veu seca em contestà que estàvem a punt d'arribar. De sobte em vaig trobar malament, com si m'esqueixés jo mateixa, i vaig agafar-me al seu braç. El cotxe féu un zig-zag. Vaig demanar-li perdó, i ella probablement es va pensar que l'hi demanava per aquest zig-zag.

Em mostrà l'Arc de Triomf, la Concòrdia, les Tulleries, el Sena. Passada la plaça Maubert ens aturàrem en un carreró que davallava cap al riu, davant un hotel il·luminat per un rètol de neó: *l'hotel Victòria*.

No ens vam moure del cotxe. Ella em demanà que mirés l'hotel i s'adonà que l'edifici no em recordava res.

—Què és? —vaig preguntar-li.

—Hi venies molt sovint. És l'hotel on vivia Do.

—Tornem a casa, si et plau.

Sospirà, assentí i em besà la templa. De retorn, vaig fer veure que dormia de nou, el cap sobre els seus genolls.

Em despullà, em féu banyar, em friccionà amb una gran tovallola, m'allargà un parell de guants de cotó per tal de reemplaçar els que portava, que s'havien mullat.

Ens vam asseure al caire de la banyera, ella vestida i jo en camisa de dormir.

A la fi, fou ella qui em va treure els guants i jo vaig desviar l'esguard en veure les meves mans.

Em féu ajeure en aquell llit tan gran, em tapà i apagà el llum. Eren les deu, tal com havia promès. Ara, després d'haver vist els senyals de les cremades en el meu cos, tenia una cara estranya. Només m'havia dit que deixarien poc rastre, una taca a l'esquena, dues a les cames, i que havia enflaquit. Comprenia que feia esforços per mostrar-se natural, però que cada vegada em reconeixia menys.

—No em deixis sola. N'he perdut el costum i tinc por.

Es va asseure al meu costat i es quedà una estona. Jo vaig adormir-me amb la boca contra la seva mà. No deia res. Gairebé a punt d'adormir-me, en aquesta faixa d'inconsciència on tot és absurd, on tot és possible, se'm va acudir per primera vegada que jo no era res, llevat d'allò que Jeanne em deia de mi, i que n'hi hauria prou amb una Jeanne mentidera perquè jo fos una mentida.

—Ara vull que m'ho expliquis tot. Fa setmanes que em diuen: «més endavant!». Ahir vas dir-me que no estimava la meva tia. Voldria saber per què.

—Perquè no era una persona amable.

—Amb mi?

—Amb ningú.

—Si m'havia volgut al seu costat quan tenia tretze anys, bé devia estimar-me.

—No he dit que no t'estimés. D'altra banda, això l'afalagava. Tu no ho pots comprendre. Tu només veus això d'estimar i de no estimar!

—Com és que Domenica Loï vivia amb mi des del febrer?

—Vas trobar-la al febrer. Fins més endavant no va venir a viure amb tu. Per què, no pot saber-ho ningú més que tu. Què vols que et digui? Cada tres dies tenies un caprici: un cotxe, un gos, un poeta americà, Domenica Loï, qualsevol ximpleria. Als divuit anys vaig trobar-te en un hotel de Gènova amb un empleat de despatx. Als vint, vaig trobar-te en un altre hotel amb Domenica Loï.

—Què era, ella, per a mi?

—Una esclava, com tothom.

—Com tu?

—Com jo.

—Què va passar?

—Res. Què volies que passés? Em vas tirar una maleta pel cap, un gerro que em va costar un ull de la cara, i te'n vas anar amb la teva esclava.

—I on va ser, això?

—A la Residència Washington, carrer de Lord Byron, tercer pis, habitació 14.

—I on me'n vaig anar?

—Ho ignoro. No me'n vaig preocupar. La teva tia t'esperava per morir d'una vegada. En tornar al seu costat, vaig rebre la meva segona bufetada en divuit

anys. Una setmana després, es morí.

—No vaig venir?

—No. No diré que no sentís parlar de tu, perquè feies prou bestieses per cridar l'atenció, però no vaig tenir notícies teves fins al cap d'un mes. Si fa no fa quan et devies començar a trobar sense diners. I amb tants deutes, que els teus amiguets ja no et tenien cap confiança. Vaig rebre un telegrama, a Florència. *Perdó, desgraciada, diners, et beso mil vegades pertot arreu, el front, els ulls, el nas, la boca, les dues mans, els peus, sigues gentil, ploro, la teva Mi*. Et juro que és el text exacte, te l'ensenyaré.

Me'l mostrà quan vaig estar vestida. Vaig llegir-lo dreta, un peu sobre una cadira, mentre ella em subjectava la mitja, cosa que jo no podia fer amb els meus guants.

—És un text idiota.

—Però és ben teu. No és l'únic, ja t'ho pots pensar. De vegades només deies: «Diners, Mi». Alguns cops, n'enviaves quinze de seguits, el mateix dia, tots per dir el mateix. Enumeraves les meves qualitats. O bé enfilaves tot d'adjectius que s'aplicaven a un detall o altre de la meva persona, segons el teu humor. Era una cosa horrible, molt costosa per a una idiota que s'ha quedat sense diners, però en fí, donaves mostres d'imaginació.

—Parles de mi com si em detestessis.

—No t'he citat els mots que escrivies. Sabies fer mal. L'altra cama. En morir la teva tia, no vaig enviar-te diners, sinó que vaig venir. Posa l'altra cama sobre la cadira. Vaig arribar a Cap Cadet un diumenge a la tarda. Des de la vetlla que estaves borratxa. Vaig posar-te sota la dutxa, vaig expulsar els teus amiguets i vaig buidar els cendrers. Do m'ajudà. Tu no vas obrir la boca durant tres dies seguits. Ja està.

Estava llesta. Em cordà un abric de sarja grisa, va recollir el seu en una cambra propera, i sortirem. Jo vivia un malson. Ja no creia res del que em deia Jeanne.

Dalt al cotxe, vaig adonar-me que encara, servava el telegrama que m'havia donat. Era una bona prova que no mentia. Vam restar silencioses una llarga estona, mentre avançàvem cap a l'Arc de Triomf que veia molt lluny al nostre davant, sota un cel amenaçador.

—On em portes?

—A casa el doctor Doulin. Ha telefonat que encara no s'hi veia. M'empipa.

Tombà l'esguard, em somrigué, em digué be, gateta meva, sembla que estem tristos.

—No voldria ser aquesta Mi que em descrius. No ho comprenc. No sé com puc estar-ne segura, però no sóc d'aquesta manera. És possible que hagi canviat

tant?

Em contestà que havia canviat molt.

Vaig passar-me tres dies llegint cartes velles, fent l'inventari de les maletes que Jeanne havia portat de Cap Cadet.

Tractava de conèixer-me a mi mateixa, sistemàticament, i Jeanne, que mai no em deixava, de vegades es veia en dificultats per a donar un sentit a les coses que descobria. Una camisa d'home la presència de la qual no podia explicar. Un petit revòlver de culata nacrada, carregat, que no havia vist mai. Cartes els noms dels autors de les quals desconeixia.

A despit de les falles, a poc a poc reconstruïa una imatge de mi mateixa que no s'avenia amb la noia que era ara. No era tan ximple, tan vanitosa, tan violenta. No tenia cap ganes de beure, de pegar a un criat matusser, de dansar al capdamunt d'un cotxe, de deixar-me caure en braços d'un corredor suec o del primer vingut que tingués els ulls bonics i la boca tendra. Però això no era el més torbador de tot, perquè eren coses que podien semblar-me incomprendibles degut a l'accident. El pitjor era que no em semblava tenir aquella eixutesa de cor que em va permetre de sortir a divertir-me el mateix vespre que vaig saber la mort de la meva padrina Midola i que fins i tot féu possible que no assistís al seu enterrament.

—Doncs era una cosa molt pròpia de tu —repetia Jeanne—. Ningú no assegura que fos perquè tinguessis mal cor. Et coneixia bé. De vegades podies sentir-te molt desgraciada, cosa que es traduïa en enrabiades ridícules i, durant els darrers dos anys, en una gran necessitat de compartir el teu llit amb qui fos. En el fons, devies pensar que la gent feia trampa. Als tretze anys, a això se li dóna tot de noms bonics: afany de tendresa, tristesa d'òrfena, enyorança del pit maternal. Als divuit anys, s'empren desagradables termes mèdics.

—Què vaig fer que fos tan terrible?

—No era terrible, era pueril.

—Mai no contestes les meves preguntes! Em deixes imaginar el que vulgui, i és clar, imagino coses horribles. Ho fas a posta!

—Beu-te el cafè —deia Jeanne.

Tampoc ella no acabava d'avenir-se amb la idea que me'n feia el primer dia, el primer vespre. Era reservada, cada vegada es mostrava més distant. En tot el que jo deia i en tot el que feia, sempre hi havia alguna cosa que li desagradava, i jo prou que veia que això la treballava. Es passava llargues estones mirant-me, sense dir res, i aleshores, de sobte, parlava molt de pressa per acabar sempre tornant a l'incendi o a aquell dia, un mes enrera, que em trobà beguda a Cap Cadet.

—Més valdrà que hi vagi!

—Hi anirem d'aquí a uns quants dies.

—Vull veure el meu pare. Per què no puc veure aquells que he conegut?

—El teu pare és a Niça. És vell. No li faria cap bé de veure't en aquest estat. Pel que fa als altres, més m'estimo esperar una mica.

—Doncs jo no.

—Jo sí. Escolta, petita, potser n'hi haurà prou amb uns quants dies més perquè ho recordis tot. Et penses que m'és molt fàcil d'impedir que el teu pare et vegi? Es pensa que encara ets a la clínica. Et creus que m'és tan fàcil de tenir a ratlla tots aquests voltors? No vull que els vegis fins que ja estiguis bé del tot.

Estar bé del tot. Sabia ja tantes coses de mi mateixa, sense recordar-les, que ja no hi creia. Al dispensari del doctor Doulin em donaven injeccions, m'aplicaven jocs de filferro, em projectaven llums als ulls, em feien practicar l'escriptura automàtica. Em punxaven la mà dreta i la col·locaven darrera una pantalla que m'amagava allò que escrivia. No sentia ni el llapis que em posaven entre els dits ni el moviment de la meua mà. Mentre omplia tres pàgines, sense adonar-me'n, el doctor Doulin i el seu ajudant parlaven amb mi del sol del *Midi*, dels plaers de la mar. Aquesta experiència, que ja havíem provat dues o tres vegades, no ens menava enlloc, llevat que ens permetia veure que la meua grafia resultava terriblement deformada degut als guants. El doctor Doulin, al qual ara creia tan poc com a Jeanne, afirmava que aquestes sessions posaven en llibertat determinades inquietuds d'un « personatge inconscient » que es recordava de tot. Havia llegit les pàgines que havia escrit. Eren mots inconnexos, incomplets, la major part « telescopats » com els dels pitjors dies de la clínica. Els més insistents eren mots com nas, ulls, boca, mans, cabells, fins a l'extrem que tenia la impressió de rellegir el telegrama que havia enviat a Jeanne.

Era idiota.

La « gran escena » va tenir lloc el quart dia. La cuinera era a l'altre extrem de casa, el criat havia sortit. Jeanne i jo érem assegudes a la sala d'estar, davant el foc, perquè jo sempre tenia fred. Eren les cinc de la tarda. Tenia unes quantes cartes i tot de fotos en una mà, una tassa buida a l'altra.

Jeanne, molt ullerosa, fumava, i de nou es negava a deixar-me veure aquells que jo havia conegut.

—No ho vull, i prou. Quina mena de persones et penses que coneixies? Àngels baixats del cel? No es deixarien escapar pas una presa tan fàcil.

—Jo, una presa? Per quina raó?

—Una raó que s'inscriu en xifres, amb molts zeros. Al novembre faràs vint-i-un anys. Aleshores obriran el testament de la Raffermi. Però no cal pas obrir-lo per a calcular els milers de milions de lires que passaran al teu nom.

—També voldria que m'expliquessis tot això.

—Em creia que ja ho sabies.

—No sé res, res! Prou que ho saps!

Aleshores va cometre el primer error:

—Ja no sé què saps ni que deixes de saber! M'hi perdo. Ja no puc ni aclucar l'ull! En el fons, et seria tan fàcil de fer-me la comèdia!

Va llençar la cigarreta al foc. Fou en aquell precís moment, quan m'aixecava de la butaca, que el rellotge de l'entrada deixà sentir les cinc.

—La comèdia? Quina comèdia?

—L'amnèsia! —digué ella—. És una bona idea, molt bona. És una cosa que no deixa lesions, ni rastres, evidentment, però qui, llevat d'ella mateixa, podria assegurar que una amnèsica no és una amnèsica?

També ella s'havia aixecat, i no semblava la mateixa. Després, de sobte, tornà a ésser la Jeanne de sempre: cabells clars, ulls daurats, rostre tranquil, un llarg cos prim en una faldilla ampla, tot un cap més alta que jo.

—Ja no sé ni què em dic, noia!

La meua mà dreta es desplaçà un moment abans d'entendre les paraules. Vaig pegar-li en un costat de boca. El dolor em pujà fins a la nuca, vaig caure endavant, al seu damunt, i ella m'agafà per les espatlles, em féu donar la volta i em premé contra el seu pit per tal d'immobilitzar-me. Em sentia els braços massa feixucs per a intentar desfer-me de la seva estreta.

—Tranquil·litza't —em digué.

—Deixa'm! Per què hauria de fer comèdia? Digues, per què? Explica't! Deixa'm!

—Calma't d'una vegada! No cridis.

M'obligà a recular i, a la força, em féu asseure a la butaca, al seu damunt, un braç a l'entorn de les meves espatlles, l'altra mà sobre la meua boca, la seva cara darrera la meua.

—No he dit res. O he dit el primer que m'ha passat pel cap. No cridis, que ens sentirien. Fa tres dies que em torno boja. Tu no te'n adones!

Va cometre el segon error quan, amb la boca prop de la meua orella, em digué en un murmuri irritat que m'espantava més que els crits:

—No és possible que en tres dies, sense voler-ho, hagis fet tants progressos. Com pot ser que caminis com ella, que riguis i parlis com ella, si no te'n recordes?

Vaig xisclar contra la seva mà, la negror m'envaí durant un temps molt breu i, quan vaig tornar a obrir els ulls, vaig trobar-me ajaçada sobre la catifa. Jeanne s'inclinava al meu damunt i m'humitejava el front amb un mocador.

—No et moguis, estimada.

En un costat de la seva cara vaig veure el senyal del cop que li havia donat. La commissura dels llavis li sagnava una mica. No era doncs un malson. La mirava mentre em descordava el cinturó de la brusa i em redreçava entre els seus braços. De sobte, em sorprengué, i gairebé em marejà, de sentir el gust de les seves llàgrimes als meus llavis.

Aquella nit vaig adormir-me molt tard. Immòbil entre els llençols, pensava en les paraules de Jeanne i tractava de descobrir allò que, des del seu punt de vista, podia explicar que simulés una amnèsia. No ho podia trobar. Tampoc no m'era possible d'endevinar què la turmentava, però estava segura que tenia bones raons per a mantenir-me aïllada en una casa on ni la cuinera ni el criat no em coneixien. Aquestes raons podia esbrinar-les l'endemà mateix. Puix que encara no volia mostrar-me aquells que jo havia conegut, n'hi hauria prou de presentar-me a qualsevol d'ells perquè tingués lloc precisament allò que ella volia evitar. Ja ho veuria.

Em calia retrobar un amic meu que visqués a París. Vaig escollir aquell xicot que m'havia escrit que sempre seria seva, l'adreça del qual figurava al dors d'un sobre.

Es deia François Chance i vivia al boulevard Suchet. Jeanne m'havia dit que era advocat i que, de sort^[1], no en va tenir gaire amb la Mi que jo era aleshores.

Mentre m'adormia, vaig viure vint vegades el pla que m'havia fet per tal d'escapar, l'endemà, a la vigilància de Jeanne. Aquest estat d'esperit em semblà que estava a punt de recordar-me un altre moment de la meua vida, però la impressió passà. Vaig adormir-me definitivament quan, per vintena vegada, baixava d'un Fiat 1500, blanc, en un carrer de París.

Vaig fer petar la porta.

—Però que ets boja? Espera't!

Darrera meu, davallà del cotxe i em seguí per la vorera. Vaig allunyar el seu braç.

—No necessito ningú. Només vull caminar una mica, mirar aparadors, estar sola! No ho comprens, que necessito estar sola?

Vaig mostrar-li la carpeta que tenia a les mans. Se'n van escapar tot de retalls de premsa que s'escamparen per la voravia. M'ajudà a recollir-los. Eren els articles que s'havien publicat després de l'incendi. El doctor Doulin me'ls havia donats després d'una sessió de llums, de tests de taques, de fatiga inútil. Una hora perduda que més m'hauria estimat d'aprofitar per a confiar-li les meves veritables inquietuds. Per desgràcia, Jeanne volia assistir a totes les nostres entrevistes.

M'agafà per l'espatlla, alta, elegant, els cabells daurats pel sol de migdia. Me'n vaig tornar a separar.

—No ets raonable, nena —em digué—. Gairebé és l'hora de dinar. Aquesta tarda, farem un passeig pel bosc.

—No. Pel que més vulguis, Jeanne. Ho necessito.

—Molt bé. Et seguiré, doncs.

Em deixà i tornà a pujar al cotxe. S'havia molestat, però no estava tan

empipada com hauria cregut. Vaig avançar un centenar de metres, vaig creuar-me amb un grup de noies que sortien de l'oficina o del taller, vaig travessar un carrer. Vaig aturar-me davant una botiga de roba interior. En girar la mirada, vaig veure que el Fiat s'aturava a la meua altura, al costat d'un altre cotxe. Vaig tornar cap a Jeanne. Ella s'inclinà cap al seient buit i abaixà el vidre.

—Dóna'm diners —vaig dir-li.

—Què en vols fer?

—Vull comprar coses.

—Aquí? Et puc dur a d'altres botigues més importants.

—Però jo vull comprar aquí. Dóna'm diners. Molts. Vull comprar moltes coses.

Alçà les celles, resignada. Esperava que m'acusés de tenir dotze anys, però no digué res. Obrí el portamonedes, en va treure els diners que hi guardava i me'ls donà.

—No vols que t'ajudi a escollir? Sóc l'única que sap quines coses t'escauen.

—No et preocupis, per això.

A punt d'entrar a la botiga, vaig sentir que cridava: « Nena, la talla 42 ». A la venedora que m'acolli, vaig indicar-li el vestit que duia un maniquí i unes combinacions i un jersei que hi havia a l'aparador.

Vaig dir-li que no tenia temps d'emprovar-m'ho i que volia els paquets separats. Aleshores vaig obrir la porta i vaig cridar Jeanne. Ella abandonà el cotxe amb una expressió cansada.

—És massa car. Em vols fer un taló?

Entrà a la botiga al meu davant. Mentre escrivia el xec, vaig agafar els primers paquets que quedaren enllestits i, dient que els duia al cotxe, vaig sortir.

Damunt el tauler de comandament del Fiat vaig deixar l'escrit que duia en una butxaca de l'abric: *Jeanne, no t'espantis ni em facis cercar; ja ens trobarem a casa o et telefonaré. No has de témer res de mi. No sé què et fa por, però et beso on t'he pegat, perquè t'estimo i em sap greu d'haver-ho fet: he començat a assemblar-me a les teves mentides.*

Quan m'allunyava, un guàrdia em digué que el cotxe no podia quedar-se on era, en doble filera. Li vaig contestar que no era meu i que la cosa no tenia res a veure amb mi.

Hauria assassinat

Al boulevard Suchet, el taxi em deixà davant un edifici d'amples finestres que semblava de construcció recent. En una placa de l'entrada vaig veure el nom de la persona que cercava. Vaig pujar al tercer pis, a peu, no sé per quina desconfiança en l'ascensor, i, sense reflexionar, vaig picar. Amic, amant, enamorat, voltor, què hi feia?

M'obrí un xicot d'uns trenta anys, alt, vestit de gris i d'aspecte agradable. Més endins, vaig sentir que algú discutia.

—François Chance?

—No dina aquí. El volíeu veure? No m'ha dit pas que tenia cap cita.

—No m'ha citat.

Vacil·lant, em féu entrar a un ample vestibul de parets nues, sense mobles, i deixà la porta oberta. No tenia pas la impressió d'haver-lo conegut, però ell em mirava de cap a peus d'una manera molt curiosa. Vaig preguntar-li qui era.

—Com, qui sóc? I vós?

—Jo sóc Michèle Isola. Acabo de sortir de la clínica. Conec François. Volia parlar-hi.

La seva mirada desconcertada indicava prou clarament que també ell coneixia Michèle Isola. Se separà lentament, va moure dues vegades la testa amb una expressió de dubte, em digué: «Permeteu», i es precipità cap a una habitació que hi havia al fons del vestibul. En va tornar acompanyat per un home de més edat, més feixuc, no tan ben plantat, que encara tenia un tovalló a la mà i no havia acabat d'empassar-se la darrera mossegada.

—Micky!

Devia tenir uns cinquanta anys, les seves temples mostraven unes grans entrades i el seu rostre era flonjo. Lliurà el tovalló al noi que m'havia vingut a obrir i se m'atansà a grans gambades.

—Vine, no ens quedem aquí. Per què no has telefonat? Vine.

M'arrossegà cap a una habitació i en tancà la porta. Em posà les mans damunt les espatlles i em retingué al seu davant, a la distància d'un braç. Vaig haver de suportar aquest examen uns quants segons.

—Bé, doncs mira que és tota una sorpresa! Em costa de reconèixer-te, no cal dir-ho, però se't veu encantadora i plena de salut. Seu. Conta'm. Com va la teva memòria?

—Esteu al corrent?

—És clar que sí! La Murneau em va telefonar abans d'ahir. No ha vingut amb tu?

L'habitació devia ésser el seu despatx. Hi havia una gran taula de caoba plena

de lligalls de papers, unes butaques d'aspecte auster i tot de llibres darrera unes vitrines.

—Quan has sortit de la clínica? Aquest matí? Suposo que no deus haver fet cap bestiesa!

—Qui sou, vós?

Es va asseure al meu davant i s'apoderà de la meva mà enguantada. La pregunta el desconcertà, però l'expressió del seu rostre —sorpès, divertit, i després desolat— em permeté de veure que feia ràpidament via pel seu esperit.

—No saps qui sóc i em véns a veure? Què passa? On és la Murneau?

—No sap que sóc aquí.

Comprenia que anava de sorpresa en sorpresa, que les coses devien ésser més senzilles que jo no creia. Em deixà la mà.

—Si no et recordes de mi, com és que saps la meva adreça?

—Per la vostra carta.

—Quina carta?

—La que vaig rebre a la clínica.

—Si no t'he escrit!

Ara vaig ésser jo qui obrí els ulls de bat a bat. Em mirava com hom contempla un animal, i per l'expressió de la seva cara comprenia que no dubtava de la meva memòria, sinó de la meva raó.

—Espera't un moment —digué de sobte—. No et moguis d'aquí.

Vaig aixecar-me amb ell i vaig barrar-li el camí del telèfon. Sense proposar-m'ho, aixecava la veu, vaig posar-me a cridar:

—Això no! Vaig rebre una carta i el sobre duia la vostra adreça. He vingut per saber qui sou i perquè em digueu qui sóc jo.

—No et posis nerviosa. No comprenc res de tot això. Si la Murneau no està al corrent, cal que li telefoni. No sé com deus haver sortit de la clínica, però no hi ha dubte que te n'has anat sense permís de ningú.

Em tornà a agafar per les espatlles i tractà de fer-me asseure a la butaca que havia ocupat. Tenia les temples lívides, però les galtes se li havien enrojolat sobtadament.

—Per favor, cal que m'expliqueu tot això. He imaginat tot de coses estúpides, però no estic boja. Us ho demano...

Com que no aconseguia de fer-me asseure, hi renuncià. Vaig subjectar-lo pel braç quan tornà a desplaçar-se cap al telèfon que hi havia damunt la taula.

—Tranquil·litza't —digué—. No et vull fer cap mal. Fa anys i anys que et conec.

—Qui sou?

—François! Sóc advocat. M'ocupo dels assumptes de la Raffermi. Formo part del « Registre» .

—El « Registre» ?

—El llibre de comptes. D'aquells qui treballaven per a ella. D'aquells qui figuraven en la seva nòmina. Sóc un amic, però seria molt llarg d'explicar. Sóc jo qui s'ocupava dels seus contractes francesos, comprens? Seu.

—No em vau escriure, després de l'accident?

—No. La Murneau em digué que no ho fes. He preguntat per tu, com tothom, però no t'he escrit. Què volies que et digués?

—Que sempre seria vostra.

Tot repetint aquests mots vaig adonar-me fins a quin punt era estúpid d'imaginar que aquest home de barbeta feixuga, que hauria pogut ésser el meu pare, m'havia escrit una lletra com aquella.

—Què dius? Això és ridícul! Mai no m'hauria atrevit a dir una cosa semblant. On és, aquesta carta?

—No la porto al damunt.

—Escolta, Micky. Ignoro què et proposes. És possible que, degut al teu estat, t'imaginis qualsevol cosa. Però, si et plau, deixa'm telefonar a la Murneau.

—Precisament és Jeanne qui m'ha donat la idea de venir a veure-us. Vaig rebre una carta amorosa de vós i després Jeanne em digué que mai no havia estat afortunat amb mi. Què podia imaginar, doncs?

—La Murneau va llegir aquesta carta?

—No ho sé.

—No ho comprenc —digué—. Et devia dir això en primer lloc perquè tu tenies costum de fer aquesta mena de jocs de paraules; després, devia referir-se a alguna altra cosa. És veritat que m'has donat molts maldecaps.

—Jo?

—Deixem-ho estar, si et plau. Em refereixo a deutes puerils, a parafangs enfonsats, coses sense importància. Apa, sigues bona noia, seu i deixa'm telefonar. Per cert, ja has dinat?

No vaig tenir el valor de retenir-lo de nou. Vaig deixar que fes la volta a la taula i que disqués el número. Vaig recular lentament cap a la porta. Mentre escoltava el timbre, a l'altra banda de fil, tenia els ulls fits al meu damunt, però era evident que no em veia.

—Saps si és a casa, en aquest moment?

Va penjar i tornà a discar el número. A casa? Tampoc a ell no li havia dit on m'havia dut, ja que es pensava que acabava de sortir de la clínica. Vaig comprendre que, abans de venir a cercar-me, Jeanne havia viscut unes setmanes en un altre domicili que era « casa » : l'home hi telefonava.

—No contesten.

—On telefoneu?

—Ja ho saps, al carrer de Courcelles. Dina fora, potser?

Vaig sentir que cridava « Micky! » al meu darrera quan jo ja era al vestibul i obria la porta del pis. Mai no m'havia sentit unes cames tan feixugues, però els

graons eren planers i les sabates de la padrina Midola, de bona qualitat, de manera que no vaig caure en baixar.

Vaig passar-me un quart caminant pels carrers buits dels voltants de la Porte d'Auteuil. Vaig adonar-me que sota el braç encara duia la carpeta de retalls de premsa del doctor Doulin. Vaig aturar-me davant l'espill d'un aparador per tal d'assegurar-me que el meu barret seguia al seu lloc, que no oferia l'aspecte d'un malfactor. Vaig veure una noia de trets cansats, però tranquil·la i ben vestida; després, al seu darrera, l'home que m'havia obert la porta de François Chance.

No vaig poder evitar d'alçar la meva mà lliure fins a la boca, mentre, amb un sobresalt que em percuí des de les espatlles fins al capdamunt de la testa, em girava.

—No tinguis por, Micky, sóc un amic. Vine. Cal que et parli.

—Qui sou?

—No tinguis por. Vine. Vull parlar amb tu.

Sense brusquedat, m'agafà del braç. Jo vaig deixar-lo fer. Érem ja massa lluny perquè pogués tornar-me a la força al pis de François Chance.

—M'heu seguit?

—Sí. Quan t'he vist, fa un moment, he perdut el cap. No et reconeixia, i tu tampoc no semblaves conèixer-me. T'he esperat davant la casa, dalt al cotxe, però has sortit tan de pressa que no he pogut cridar-te. Després, has tombat cap a un carrer de direcció única; per això m'ha costat retrobar-te.

Em mantingué ben agafada fins que arribàrem a un cotxe negre aturat en una plaça que jo acabava de travessar.

—On em porteu?

—On vulguis. No has dinat? Et recordes de *Chez Reine*?

—No.

—És un restaurant. Hi anàvem sovint. Tu i jo. Micky, t'asseguro que no has de tenir por.

Em premé el braç i digué molt de pressa:

—Aquest matí em venies a veure a mi. En el fons, no em pensava pas que tornessis mai més. Ignorava aquesta... En fi, que ja no et recordaves de les coses. No sabia què pensar.

Tenia uns ulls molt negres, molt lluent, una veu sense timbre però agradable i que s'avenia amb el seu nerviosisme. Semblava fort i turmentat. Em desagradava, no sé per què, però ja no em feia por.

—Heu escoltat a la porta?

—Ho he sentit des del vestíbul. Puja. La carta era meva. També jo em dic François. François Roussin. T'has confós a causa de l'adreça...

Quan em vaig haver assegut al seu costat, dalt al cotxe, em pregà que el

tutegés, com abans. Em sentia incapaç d'un pensament coherent. Mirava com treia les claus, com donava el contacte, i em sorprenia de veure que la mà li tremolava. Encara em sorprenia més de no tremolar jo mateixa. Devia haver estimat aquest home, ja que fou el meu amant. Era normal que, en trobar-me, tremolés de nerviosisme. Pel que es refereix a mi, em sentia encarcerada de cap a peus. Si m'estremia, era per culpa del fred. El fred era l'única cosa real.

No m'havia tret l'abric. Tenia la impressió que el vi m'escalfava, bevia massa i les meves idees no per això es feien més clares.

L'havia conegut l'any passat al despatx de François Chance, on treballava. A la tardor vaig quedar-me deu dies a París. La manera com contava l'inici del nostre embolic donava a entendre que no era aquell el meu primer caprici i que, pràcticament, l'havia tret de les seves ocupacions per tancar-lo amb mi en un hotel de Milly la Forêt. De retorn a Florència li havia escrit unes cartes apassionades que em mostraria. Evidentment, l'enganyava, però era per bravata, pel fàstic que em feia una vida estúpida, perquè era lluny d'ell. No havia aconseguit de combinar-li, per compte de la meva tia, un fals viatge de negocis a Itàlia. Ens havíem tornat a veure enguany, pel gener, quan vaig venir a París. Gran passió.

El final de la història, ja que per força havia d'haver-n'hi un (l'accident), em semblava d'allò més boirós. En part, potser era per culpa del vi, però els esdeveniments s'enredaven més i més a partir de l'entrada en escena d'un personatge que es deia Domenica Loi.

Hi havia hagut una baralla, unes cites a les quals no vaig acudir, una altra baralla durant la qual l'havia bufetejada i encara una tercera batussa en el curs de la qual no sols vaig bufetejar, sinó que fins vaig apallissar Do; m'havia enrabiada tant, que ella em pregava de genolls i els cops se li havien conegut durant vuit dies. També hi havia un episodi, sense relació aparent amb l'acció, on es tractava d'una indelicadesa seva, meva o de Do. I després altres coses que no tenien relació amb res: la gelosia, una *boîte* a l'Étoile, la influència equívoca d'un personatge diabòlic (Do) que em volia separar d'ell, una sobtada marxa amb el MG, pel juny, unes cartes sense resposta, el retorn del dragó (Jeanne), la influència cada cop més equívoca del personatge diabòlic sobre el dragó, una veu preocupada al telèfon (la meva) en el transcurs d'una comunicació Paris-Cap Cadet que havia durat vint-i-cinc minuts i que li havia costat una fortuna.

Com que parlava sense parar, no menjava. Va demanar una segona ampolla de vi, es va moure molt, fumà molt. Endevinava que tot allò que em contava em semblava fals. Acabà per repetir « t'ho asseguro » al final de cada frase. Jo em sentia una bola de gel al pit. Quan de sobte vaig pensar en Jeanne, em vingueren ganes de recolzar el cap entre els braços, sobre la taula, per dormir o per sanglotar. Jeanne em trobaria, em tornaria a posar el capell sobre la testa, em duria lluny de tot això, lluny d'aquesta malèvola veu sense timbre, d'aquests

sorolls de vaixella, d'aquest fum que em feia coure els ulls.

—Anem-nos-en.

—Un segon, si no et fa res. Sobretot no te'n vagis. He de telefonar al despatx.

Si no m'hagués sentit tan feble o tan disgustada, me n'hauria anat. Vaig encendre una cigarreta que no vaig poder resistir i que vaig apagar tot seguit contra el plat. Vaig dir-me que si me l'haguessin contada d'una altra manera, aquella història, no m'hauria semblat tan lletja, que potser m'hi hauria reconegut. Des de fora, res no era veritat. Però, qui podia saber què sentia al cor aquesta ximpleta, llevat de mi? Quan retrobés els meus records, els esdeveniments probablement serien els mateixos, però la cançó seria una altra.

—Vine —digué—. No t'aguantes. No et deixaré.

Em tornava a agafar pel braç. Obria una porta vidrada. El sol il·luminava els carrers. Em trobava asseguda al seu cotxe. Corriem per un carrer que feia pendent.

—On anem?

—A casa meva. Escolta, Micky, m'adono que t'he contat tot això molt malament, voldria que te n'oblidessis. Quan hakis dormit una mica, ja en tornarem a parlar. Comprenc que totes aquestes sorpreses, totes aquestes emocions repetides, t'hagin desconcertat. No em condemnis sense pensar-hi.

Tal com havia fet Jeanne, mentre conduïa el cotxe, em posà la mà damunt el genoll.

—És meravellós de retrobar-te —digué.

Quan vaig despertar-me, la nit acabava de tancar. El cap no m'havia tornat a fer tant de mal des dels primers dies a la clínica. François em sacsejava pel braç.

—T'he fet cafè. Ara te'l porto.

Em trobava en una cambra on les cortines eren tirades, on els mobles no harmonitzaven entre ells. El llit sobre el qual em trobava ajaçada amb faldilla i jersei, una manta sobre les cames, era un sofà plegable, i tornava a veure François quan el preparava. Al damunt d'una tauleta, a l'altura dels meus ulls, vaig veure una fotografia meva, si més no, d'aquella que jo era abans, en un porta-retrats d'argent. Els retalls de premsa del doctor Doulin eren escampats per la catifa, als peus de la butaca que hi havia davant el llit. François devia haver-los llegits mentre jo dormia.

Tornà amb una tassa que fumejava. Això em reconfortà. Mentre bevia es quedà mirant-me, somrient, en cos de camisa, les mans a les butxaques dels pantalons, en aparença molt satisfet d'ell mateix. Vaig consultar el rellotge de polsera. S'havia aturat.

—He dormit gaire?

—Són les sis. Et trobes més bé?

—Em sembla que encara dormiria un seguit d'anys. Tinc mal de cap.

—S'ha de fer res?

—No ho sé.

—Vols que faci venir un metge?

Es va asseure sobre el llit, prop meu, i m'agafà la tassa que tenia a les mans. La deixà damunt la catifa.

—Valdria més que aviséssim Jeanne.

—Aquí viu un metge, però no en sé el número de telèfon. D'altra banda, et confessaré que no em fa cap gràcia de veure'l entrar al meu pis.

—No t'agrada?

Es posà a riure i m'abraçà.

—Ara tornes a ser tu mateixa. En realitat no has canviat pas gens. Sempre es tracta de la gent que ens agrada i de la gent que no ens agrada. No, no et moguis. Suposo que, després de tant de temps, bé tinc dret d'abraçar-te una mica.

Em féu inclinar la testa, em passà les mans pels cabells i em besà suaument sota la nuca.

—No, no m'agrada. Si te'n fes cas, tothom ens hauria d'agradar. Fins i tot aquella pobra noia que, després de tot...

Sense deixar de besar-me, amb la mà féu un gest per tal d'indicar-me els retalls de periòdic que hi havia damunt la catifa.

—He llegit tot això. Ja m'ho havien contat, però aquests detalls són horribles. Estic content que hagi volgut salvar-la. Deixa'm veure els teus cabells.

Vaig posar-me ràpidament una mà sobre el cap.

—No, no els miris.

—Que potser no et pots treure els guants? —em preguntà.

—Pel que més vulguis...

Em besà la mà enguantada, l'aixecà suaument, em besà els cabells.

—Això és el que et desprença més, els cabells. Mentre dinàvem, de vegades tenia la impressió que parlava amb una persona estranya.

M'agafà la cara entre les mans i em mirà de molt a prop, llargament.

—Però ets ben bé tu, Micky. Mentre dormies, et mirava. És una cosa que he fet sovint, saps? Tenies la mateixa cara de sempre.

Em besà a la boca. De primer, un petó molt lleu, per a veure com reaccionava; després un altre de més llarg. Em sentia de nou enterbolida, amb un empenyiment que no tenia res a veure amb aquell que havia experimentat a l'hora de dinar i que venia a ésser com un dolç esquinçament de tots els meus membres. Una sensació que procedia dels dies anteriors a la clínica, a la llum blanca; en una paraula, d'abans. No em bellugava gens. Romania atenta i em sembla que acariciava l'absurda esperança de recordar-ho tot en una besada. Vaig separar-me perquè ja no podia respirar.

—Em creus, ara? —em preguntà.

M'esguardava amb un lleu somris satisfet, i un ble de cabells bruns li queia sobre el front. Aquesta pregunta ho falsejà tot. Vaig separar-me'n una mica més.

—Hi he vingut sovint, aquí?

—No, no gaire sovint. En general, jo venia a casa teva.

—On?

—A la Residència, al carrer Lord Byron, i després al carrer de Courcelles. Mira, una prova!

S'aixecà bruscament, anà a obrir un dels calaixos i tornà al meu costat amb un petit clauer.

—Me les vas donar quan et vas instal·lar al carrer de Courcelles. Hi havia dies que no sopaves amb mi, i aleshores ens trobàvem a casa teva.

—Un pis?

—No. Un petit xalet. Molt bonic. La Murneau te l'ensenyarà. O bé, si vols, podem anar-hi nosaltres dos. Aleshores tot anava bé.

—Conta-m'ho.

Va tornar a riure i m'abraçà de nou. Vaig deixar-me ajaçar sobre el llit, les claus dures contra el palmell de la meva mà.

—Què vols que et conti?

—Coses de nosaltres. De Jeanne. De Do.

—Les nostres coses són interessants. Però Jeanne no ho és. Ni l'altra. Si no vaig tornar més, va ser per culpa d'ella.

—Per què?

—T'omplia el cap. Des que la vas dur a viure amb tu, tot anà malament. Semblaves boja. Tenies tot d'idees ximpls.

—Quan va ser, això?

—No ho sé, ja. Fins que totes dues us en vau anar al *Midi*.

—Com era, ella?

—Escolta, ara ja és morta. No m'agrada dir mal dels morts. A més, quina importància té, de saber com era? Tu la veies d'una altra manera: bonica, amable, capaç de deixar-se matar per tu. I tan intel·ligent! I sí, ho devia ser. A tu i la Murneau us va saber manejar molt bé. Va anar d'un pèl que no poguéssiu manejar també la teva tia.

—La coneixia?

—No, per sort. Però pots estar segura que, si la teva tia hagués mort un mes després, l'hauria coneguda i fins i tot hauria aconseguit la seva tallada. Tu estaves disposada a endur-te-la. Tenia tantes ganes de veure Itàlia!

—Per què dius que m'havia omplert el cap contra teu?

—Li feia nosa.

—Per què?

—Jo què sé! Es pensava que et casaries amb mi. Vas cometre l'equivocació de parlar-li dels nostres projectes. I ara cometem l'error de parlar de tot això. Ja

n'hi ha prou.

Em becava el coll, la boca, però jo ja no sentia res. Inerta, tractava d'ordenar els meus pensaments.

—Per què has dit que t'alegraves que hagués mirat de salvar-la, durant l'incendi?

—Perquè jo l'hauria deixada rebentar. I per altres coses. Ja n'hi ha prou, Micky.

—Quines altres coses? Ho vull saber.

—Quan vaig saber tot això, era a París. No acabava de comprendre què havia passat. No sé pas què vaig imaginar-me. No podia creure en un accident. Vull dir en un accident fortuït.

Vaig quedar-me sense veu. Devia estar ximple. Deia totes aquelles coses horribles mentre amb la mà em descordava el jersei. Vaig tractar de redreçar-me.

—Deixa'm.

—Ho veus? No hi pensis més.

M'empenyé brutalment contra el llit. Volia allunyar-li la mà, però fou ell qui separà la meua i em féu mal.

—Deixa'm!

—Escolta, Micky ...!

—Per què vas pensar que no era un accident?

—Carall! Cal ser boig per a creure en un accident quan hom coneix la Murneau. Cal ser ximple per a pensar que li hauria passat per alt una connexió defectuosa durant les tres setmanes que va viure allí! Pots estar segura com de l'evangeli que aquesta connexió era impecable!

Em defensava com podia, però ell no em deixava. La meua resistència el feia encara més exigent. A la fi m'esquinçà el coll del jersei, i això l'obligà a aturar-se. Va adonar-se que plorava i em deixà.

Vaig cercar l'abric, les sabates. No sentia el que em deia. Vaig recollir els retalls de premsa i vaig desar-los a la carpeta. Vaig adonar-me que encara conservava les claus que m'havia donat. Les vaig ficar a la butxaca de l'abric.

Ell s'havia posat davant la porta per tal de barrar-me el pas. El rostre se li havia descompost i tenia un aspecte curiosament submís. Vaig eixugar-me els ulls amb el dors de la mà, tot dient-li que si volia tornar-me a veure, m'havia de deixar marxar.

—És estúpid, Micky, completament estúpid. Fa mesos que només penso en tu. No sé pas què m'ha agafat.

Es va quedar al replà, mirant com baixava. Trist, lleig, mentider. Un voltor.

Feia estona que caminava. Emprenia un carrer, després un altre. Com més

reflexionava, més se m'embullaven les idees. El dolor que es generava en la meua nuca irradiava cap a l'esquena, al llarg de l'esпина dorsal. Va ésser probablement degut a la meua fatiga, que passà el que passà.

De primer havia caminat amb la intenció de trobar un taxi, després simplement per ganes de caminar, perquè no volia tornar a Neuilly, no volia tornar a veure Jeanne. Vaig pensar de telefonar-li, però no hauria pogut estar-me de parlar-li de la connexió. I tenia por de no creure-la, si es justificava.

Tenia fred. Per tal d'escalfar-me una mica, vaig entrar en un cafè. Quan pagava, vaig adonar-me que m'havia donat una crescuda quantitat, de segur la suficient per a viure uns quants dies. Viure, en aquell moment, només significava una cosa: poder ajaçar-me, poder dormir. També m'hauria agradat de rentar-me, de canviar-me el vestit, els guants...

Després de caminar una mica més, vaig entrar en un hotel proper a l'estació de Montparnasse. Em preguntaren si no duia equipatge, si volia una cambra amb bany; em feren omplir una fitxa. Vaig pagar per endavant.

Ja havia començat a pujar l'escala darrera una cambrera quan el gerent em cridà des de darrera el taulell.

—Senyoreta Loï... L'hem de cridar demà al matí?

Vaig contestar que no, que no valia la pena; després vaig girar-me, tota jo glaçada, l'esperit com immobilitzat pel terror, perquè ho sabia per endavant, ho sabia des de feia temps, des de sempre.

—Com m'heu anomenat?

Va mirar la fitxa que acabava d'omplir.

—Senyoreta Loï. No és això?

Vaig tornar a baixar cap al taulell. Seguia tractant d'ofegar un vell temor que em posseïa. No podia ésser veritat, devia tractar-se d'un simple «telescopatge» degut al fet d'haver parlat d'ella unes hores abans, degut al cansament...

Damunt aquell paper groc havia escrit: *Loï Domenica Lella Maria, nada el dia 4 de juliol de 1939 a Niça (Alps Maritims), francesa, empleada de banca.*

La signatura deia *Doloï*, escrit d'una manera molt llegible, tot junt i envoltat per un oval maldestre i apressat.

Vaig despullar-me. Vaig omplir la banyera i em vaig treure els guants abans d'esmuntar-me en l'aigua. Després, em repugnà la idea de tocar-me el cos amb les mans nues i me'ls vaig tornar a posar.

Actuava lentament, gairebé tranquil·lament. Quan s'ha arribat a un cert grau de postració, gairebé és el mateix sentir-se capolat que sentir-se tranquil.

Ja no sabia en quin sentit reflexionar i per això ja no reflexionava. Em trobava malament i al mateix temps em trobava bé, perquè l'aigua era tèbia. Vaig romandre potser una hora en aquest estat. No havia donat corda al rellotge i

quan, en sortir de la banyera, vaig mirar-lo, encara assenyalaria les tres de la tarda.

Vaig eixugar-me amb les tovalloles de l'hotel i em vaig posar la combinació amb unes mans que em coïen, amb els guants mullats. El mirall d'un armari em retornava la imatge d'un autòmat d'anques estretes que es passejava per la cambra amb els peus nus i un rostre menys humà que mai. En atansar-m'hi, vaig adonar-me que el bany havia accentuat unes línies terribles sota les pestanyes, les aletes del nas, la barbeta, les orelles. Sota els cabells curts, se'm veïen unes cicatrius inflades, vermelles.

Vaig deixar-me caure sobre el llit i vaig romandre molta estona amb el cap entre els braços, sense pensar en altra cosa que en una noia que voluntàriament enfonsava les mans i el cap en el foc.

No era possible. Podia haver-hi algú que tingués aquesta mena de coratge? De sobte, vaig veure que, a tocar del meu ull, hi havia la carpeta que m'havia lliurat el doctor Doulin.

La primera vegada que havia llegit els articles, aquell matí, tot s'avenia amb la narració de Jeanne. Ara, en rellegir-los, descobria tot de detalls que aleshores em semblaren sense importància però que actualment em cegaven.

No s'esmentava la data de naixença de Domenica Loï ni es deia res dels altres noms. Només deien que tenia vint-i-un anys. Però com que l'incendi tingué lloc el dia quatre de juliol, afegien que la desgraciada havia trobat la mort el dia del seu natalici. Alguns segons, vaig pensar que podia saber els noms de Loï i la seva data de naixença tan bé com ella, que havia pogut escriure Loï en lloc d'Isola: la meua fatiga, les preocupacions de les quals Do formava part, ho explicaven. Però no explicaven un desdoblament tan total, una fitxa completa, sense oblidar aquella signatura absurda de col·legiala.

D'altres objeccions es presentaven al mateix temps al meu esperit. Jeanne no podia equivocar-se. M'havia ajudat a banyar-me des del primer dia, em coneixia des de menuda, com una mare adoptiva. Si el meu rostre havia sofert una transformació, el meu cos, la meua manera de caminar, la meua veu, no s'havien modificat. Era possible que Do hagués tingut la meua mateixa alçada, potser fins i tot el mateix color d'ulls i la mateixa classe de cabells bruns, però Jeanne no podia enganyar-s'hi. La corba del dors o de l'espatlla, la forma d'una cama, m'haurien venut.

Pensava en aquell mot: venut. I era estrany, como si a despit de mi mateixa les meves idees s'haguessin encaminat ja cap a una explicació que no volia admetre, de la mateixa manera que durant uns quants dies no havia volgut acceptar els senyals evidents d'allò que havia descobert en rellegir una fitxa d'hotel.

Jo no era jo! Fins i tot la meua impotència a retrobar el meu passat n'era una prova. Com havia de retrobar el passat d'algú que no era jo?

D'altra banda, Jeanne no m'havia reconegut. El meu riure la sorprenia, i la sorprenien la meua manera de caminar i d'altres detalls que jo ignorava, que ella potser atribuïa a la convalescència, però que la inquietaven, que l'allunyaven progressivament de mi.

Això era el que havia tractat de comprendre avui, en escapar-me-li. Aquell «ja no puc ni dormir», aquell «com és possible que te li assembles?». M'assemblava a Do, caram! Jeanne no volia admetre-ho, com feia jo, però tots els meus gestos li esquinçaven el cor i les nits només servien per a profunditzar les seves ulleres.

A despit de tot, en aquest raonament hi havia una falla: la nit de l'incendi. Jeanne hi era. M'havia recollit del peu de les escales i amb tota certesa m'havia acompanyat a La Ciotat, a Niça. També li havien demanat, abans que no ho fessin els seus pares, que identifiques el cos de la morta. Fins i tot cremada, se'm podia identificar. Un estrany podia equivocar-s'hi, però Jeanne no.

Aleshores, era tot el contrari. Molt més horrible, però molt més senzill.

«Qui m'assegura que no fas comèdia?» Jeanne tenia por, por de mi. No perquè cada dia m'assemblava més a Do, *sinó perquè sabia que jo era Do!*

Ho sabia des de la nit de l'incendi. Em repugnava d'endevinar per què havia callat, per què havia mentit. Era repugnant d'imaginar que Jeanne confonia voluntàriament la viva amb la morta per tal de conservar en vida fins a l'obertura del testament, i acudint als mitjans que fos, la seva petita hereva.

Havia callat, però quedava un testimoni de la seva mentida: la viva. Per això no podia dormir. Havia aïllat el testimoni, el qual feia comèdia o no en feia, i no li quedava més remei que seguir mentint. Ja no estava ben segura del seu error, de la seva memòria; ja no estava segura de res. Com era possible de reconèixer una rialla o una piga després de tres mesos d'absència seguits d'un novell habituantment de tres dies? Tenia motius per a témer. Per a començar, li calia malfiar-se d'aquells qui havien conegut la morta i que podien descobrir l'engany. Però sobretot m'havia de témer a mi, i per això em retenia lluny dels altres. Ignorava com reaccionaria quan retrobés els meus records.

Hi havia una altra falla, encara: la nit de l'incendi Jeanne havia descobert una noia sense cara, sense mans, però no podia sospitar que seria un perfecte autòmat amb un passat tan verge com el futur. Era inversemblant de pensar que s'havia atrevit a córrer un perill semblant. Si no era que...

Si no era que el testimoni tingués tantes raons com ella per a callar i que, havent-ho comprès —per què no dir-m'ho ja que m'havia aventurat a unes suposicions tan abominables i absurdes?—, Jeanne s'hagués convençut que podria dominar-lo per la seva banda. En aquest indret s'esqueien les sospites de François pel que feia a la connexió. També a mi em semblava que un defecte tan groller no hauria pogut passar per alt a Jeanne. Doncs la connexió devia ésser bona. Calia que algú s'hagués preocupat d'espantllar-la.

Si els investigadors i la casa d'assegurances s'havien persuadit que es tractava d'un accident, el sabotatge no havia pogut tenir lloc d'una sola vegada, mitjançant una vulgar ruptura. En diversos articles vaig descobrir alguns detalls: una soldadura que la humitat s'havia menjat a poc a poc, una canonada oxidada... Tot això suposava uns preparatius, un treball lent. I duia un nom: assassinat.

Era ja abans de l'incendi que la viva havia volgut canviar-se amb la morta! Com que Mi no tenia cap interès en aquesta substitució, la viva era Do. Jo era la viva. Era Do. Entre la fitxa d'un hotel i una canonada de l'escalfador, l'anell s'havia tancat, exactament com aquell oval pretensions que empresonava una signatura.

Ja no sé com ni quan, però de sobte vaig trobar-me agenollada sota el lavabo de la meua cambra d'hotel, estudiant les canonades, embrutant-me els guants amb la pols. No eren canonades de gas, de manera que devien ésser ben diferents de les de Cap Cadet, però devia confiar vagament que em demostrarien l'absurditat de les meves hipòtesis. Em deia: no és veritat, corres massa, la connexió podia avariar-se tota sola fins i tot si estava ben feta. Em contestava: La instal·lació només tenia uns tres mesos, de manera que és impossible i, a més a més, ningú no ho ha cregut possible fins que han pensat que devia tractar-se d'un defecte inicial.

Anava en combinació i tornava a tenir molt de fred. Vaig posar-me la faldilla i el jersei esquinçat. Vaig haver de renunciar a posar-me les mitges. Vaig enrotllar-les i vaig ficar-me-les a la butxaca de l'abric. Em trobava en una mena d'estat d'esperit que fins i tot en aquest moviment vaig veure una prova: era ben segur que Mi no hauria fet res de semblant. Per a ella un parell de mitges no tenia cap importància. Les hauria deixades en qualsevol indret de la cambra.

Vaig adonar-me que les claus que m'havia donat François seguien a la butxaca. Em sembla que aquella fou la tercera amabilitat que aquell dia la vida tingué amb mi. La segona fou un petó, abans que un xicot em digués: « Em creus, ara? ». La primera era la mirada de Jeanne, quan vaig demanar-li que em fes un taló i ella va baixar del cotxe. Era una mirada cansada, lleugerament irritada, però hi havia llegit que m'estimava molt —i ara, en aquesta cambra d'hotel, en tenia prou de pensar en això per a creure de bell nou que no hi havia res de veritat en tot allò que imaginava.

A l'anuari, el xalet del carrer de Courcelles figurava a nom de la Raffermi. El meu índex enguantat de cotó humit va haver de recórrer cinquanta-quatre números de la columna abans d'aturar-se en el bo.

El taxi em deixà davant el 55: una porta de reixes altes, pintades de negre. El meu rellotge, que havia posat a l'hora abans d'abandonar l'hotel de Montparnasse, assenyalava gairebé les dotze de la nit.

La casa, al capdavant d'un passeig de castanyers, era blanca, allargada, tranquil·la. No es veia cap llum i les finestres eren closes.

Vaig obrir el reixat, que no grinyolà, i vaig anar pujant per un passeig vorejat de gespa. Les claus que duia no entraven als panys de la porta. Vaig fer la volta a la casa i vaig descobrir una porta de servei; la vaig obrir.

Dins, encara quedaven rastres del perfum de Jeanne. Vaig anar il·luminant les habitacions a mesura que hi penetrava. Totes eren petites, la majoria pintades de blanc, moblades d'una manera que em semblà acollidora i confortable. Els dormitoris eren al primer pis. Donaven en un vestíbul meitat blanc i meitat no res, perquè probablement els murs no havien estat acabats de pintar.

La primera cambra on vaig entrar era el dormitori de Micky. No vaig preguntar-me per què n'estava tan segura. Tot en parlava: el desordre dels gravats que hi havia a les parets, la riquesa dels teixits, el gran llit de baldaquí, envoltat per una roba de mussolina que, en entrar jo, s'havia inflat com les velles d'un navili amb l'aire que venia del vestíbul. També hi havia unes raquetes de tennis damunt una taula, la fotografia d'un noi penjada al pàmpol d'un llum, un gran elefant de drap assegut en una butaca, una gorra d'oficial alemany damunt un bust de pedra que devia representar la padrina Midola.

Vaig obrir les cortines del llit per tal d'ajaçar-me uns segons, i, després, els calaixos dels mobles on, contra tota esperança, volia descobrir una prova que aquesta cambra era la meua. Vaig treure roba interior, tot d'objectes que no em deien res, uns papers que vaig llegir per sobre i que vaig deixar caure per terra.

Vaig deixar-ho tot en un gran desordre. Però, què hi feia? Sabia que telefonaria a Jeanne. Confiraria el meu passat, el meu present i el meu futur a les seves mans, dormiria. Ella s'ocuparia del desordre i d'un assassinat.

La segona cambra era anònima, la tercera era aquella on devia dormir Jeanne mentre jo era a la clínica. Així m'ho indicaven el perfum que omplia la cambra de bany, la talla dels vestits que hi havia a l'armari.

A la fi vaig obrir l'habitació que cercava. Només hi quedaven alguns mobles, unes quantes peces de roba interior dins una calaixera, una bata d'estar per casa (amb un « Do » brodat a la butxaca superior) i tres maletes arrencades prop del llit.

Les maletes eren plenes. Quan vaig buidar-les damunt la catifa vaig comprendre que Jeanne les havia portades de Cap Cadet. Dues d'elles eren plenes de coses de Mi que no m'havia mostrat. Si eren en aquesta cambra, potser era perquè Jeanne no havia tingut el valor d'entrar al dormitori de la morta. O res.

La tercera maleta, més petita, contenia molt poca roba, però en canvi hi havia tot de lletres i de papers que pertanyien a Do. N'hi havia massa pocs per a creure que hi eren tots, però vaig dir-me que probablement els Loï s'havien fet càrrec de les coses de llur filla que van salvar-se de l'incendi.

Vaig desfer una cinta que lligava un plec de cartes. Eren lletres de la padrina Midola (així firmava) a algú que de moment vaig pensar que devia ésser Mi, perquè començaven amb un « Estimada », un « Carina » o un « Petite meva ». En llegir-les, vaig comprendre que si bé s'hi parlava molt de Mi, en realitat eren adreçades a Do. Potser ara tenia una curiosa noció de l'ortografia, però em semblaren plenes de faltes. Això no privava que fossin molt tendres, i allò que vaig llegir-hi entre ratlles em glaçà la sang de nou.

Abans de prosseguir el meu inventari, vaig cercar un aparell telefònic. N'hi havia un a la cambra de Mi. Vaig discar el número de Neuilly. Ja era prop de la una de la matinada, però Jeanne devia tenir la mà sobre l'auricular, perquè despenjà immediatament. Sense deixar-me parlar, es posà a dir-me com l'havia feta patir, i això en un to mig insultant mig suplicant. Jo també vaig cridar:

—Calla!

—On ets?

—Al carrer de Courcelles.

De sobte es féu un silenci que es prolongà, que podia significar qualsevol cosa: una sorpresa, una confessió. Finalment, vaig ésser jo qui reprengué la paraula:

—Vine, t'espero.

—Com et trobes?

—Malament. Porta'm uns guants.

Vaig penjar. Vaig tornar cap al dormitori de Do i vaig seguir xafardejant els meus papers. Després vaig agafar unes bragues, una combinació que havia estat meva, la bata d'estar per casa. Vaig canviar-me. Em vaig treure les sabates i, peus nus, vaig baixar al pis de sota. L'única cosa que conservava de « l'altra » eren els guants, i els guants eren meus.

En arribar a la sala d'estar, on vaig encendre tots els llums, vaig beure un glop de conyac directament de l'ampolla. Vaig passar molta estona estudiant el mecanisme d'un tocadiscos. Vaig posar-hi quelcom de sorollós. El conyac m'animava, però no m'atrevia a beure'n més. Tot i això, vaig agafar l'ampolla abans d'anar a estirar-me en una cambra veïna que em semblava més calenta, i vaig conservar-la contra el meu pit, en la fosca.

Devia fer uns vint minuts que havia telefonat, quan vaig sentir que una porta s'obria. Un moment després, la música va aturar-se en l'habitació propera. Uns passos s'atansaren a la cambra on em trobava. Jeanne no encengué el llum. Vaig veure que la seva llarga silueta s'aturava al llindar, una mà sobre el pom de la porta —exactament com el negatiu de la dona que havia vist a la clínica. Alguns segons, va quedar-se silenciosa, i després digué amb la seva veu dolça, profunda i tranquil·la:

—Bona nit, Do.

Assassinaré

Tot va començar una tarda de febrer, a la banca on treballava Do i, com més endavant deia Mi (naturalment, se suposava que hom havia de riure), gràcies a « una afortunada casualitat ». El taló s'assemblava a tots els talons que, sense altra interrupció que els quaranta-cinc minuts de l'hora de dinar, passaven per les mans de Do entre les nou del matí i les cinc de la tarda. Duia la firma del titular del compte corrent, François Chance, i Domenica no va llegir l'endossament fins després d'haver efectuat l'operació de control: Michèle Isola.

Gairebé maquinalment, mirà per damunt les testes dels seus col·legues i, a l'altra banda del taulell, va veure una noia d'ulls blaus i de cabells llargs que duia un abric beix. Va restar asseguda, més sorpresa per la bellesa de Mi que per la seva presència. I, amb tot, Déu sabia quantes vegades s'havia imaginat aquest encontre: alguns cops tenia lloc dalt d'un paquebot (i quin paquebot!), altres vegades al teatre (on ella no anava mai) o bé en una platja italiana (no havia estat mai a Itàlia). En fi, en qualsevol lloc d'un món que no era veritablement real, en el qual ella no era ben bé Do, el món que precedeix la dormida, quan sense cap mena de perill hom pot imaginar-se tot el que vulgui.

Darrera un taulell que des de feia dos anys veia cada dia, i quinze minuts abans de l'hora de tancar, l'encontre encara era menys real, però no resultava sorprenent. Per altra banda, Mi era tan bonica, tan seductora, semblava tan meravellósament feta a la felicitat, que el fet de veure-la s'enduia tots els somnis.

De cap al coixí, la vida era més senzilla. Do retrobava una noia òrfena que ell dominava per l'alçada (l'68 metres), la llestesa (batxillerat elemental i superior amb notes altes), el bon judici (multiplicava la fortuna de Mi gràcies a complicades operacions de borsa), el cor (salvava la padrina Midola d'un naufragi mentre Mi només pensava en ella mateixa i moria), l'èxit (el futur promès de Mi, un príncep italià, preferia « la cosina » pobra tres dies abans de la data del casament: terrible crisi de consciència); en un mot, li era superior en tot. En bellesa, ja no calia ni dir-ho.

Mi era tan encantadora que a una distància de quinze passos, per damunt els caps que anaven i venien, Do gairebé es trobà malament. Volia aixecar-se i no podia. Va veure que el taló es reunia a un plec d'altres talons, plec que passà a les mans d'un dels seus col·legues i finalment a la gàbia del caixer. La noia d'abric beix —de lluny semblava tenir més de vint anys i se la veia molt segura d'ella mateixa— va recollir els diners que li donaven, els col·locà dins el seu portamonedes, va somriure breument i se n'anà cap a la porta, on va reunir-se amb una altra noia que l'esperava.

Domenica va fer la volta al taulell amb una curiosa sensació de desànim dins

el pit. Es deia: « La perdré de vista i no la tornaré a veure més. Si la veig, si m'atreveixo a adreçar-li la paraula, em farà la mercè d'un somris i tot seguit m'oblidarà amb indiferència » .

Més o menys, això és el que va passar. Va aconseguir les dues noies al boulevard Saint-Michel, a més de cinquanta metres de la banca, quan totes dues es disposaven a pujar a un MG blanc aturat en un lloc on l'aparcament era prohibit. Mi va mirar, sense reconèixer-la però amb un interès educat, aquella noia vestida amb una brusa que la tocava per la mànega, que devia pelar-se de fred (cosa que era veritat), que havia corregut i que parlava amb la veu panteixant.

Do digué que era Do. Després de moltes explicacions, Mi semblà recordar-se de la petita companya d'infància i contestà que era curiós que s'haguessin trobat d'aquella manera. Ja no hi havia res més a dir. Fou Mi la que va fer un esforç. Preguntà si feia molt de temps que Do vivia a París, des de quan treballava al banc i si la seva feina li agradava. Va presentar-la a la seva amiga, una americana mal maquillada que ja s'havia assegut al cotxe. Després féu:

—Telefona'm quan et vingui bé. Estic contenta d'haver-te vist.

S'instal·là darrera el volant i el cotxe engegà amb un gran soroll de motor. Do retornà al banc quan ja tancaven les portes; tenia l'esperit ple d'idees confuses i de rancúnia. *Com vol que li telefoni, si no sé ni on viu! És sorprenent que sigui tan alta com jo, perquè abans més aviat era baixeta. Seria tan bonica com ella si em pogués vestir d'una manera semblant. De quant era, el taló? Tant li fa que li telefoni com que no li telefoni. No té accent italià. Sóc ben estúpida, no he sabut dir-li res. Em deu haver trobat bèstia i mal vestida. La detesto. Però per molt que la detesti, jo sóc l'única que en patirà.*

En havent tancat, encara es quedava a treballar una hora. Va agafar el taló quan els altres empleats es disposaven a plegar. L'adreça de Mi no hi era. Va prendre nota de la del titular del compte corrent, François Chance.

Mitja hora després, va telefonar-li des del *Dupont-Latin*. Va dir que era una cosina de Mi, que s'havien trobat, però que no se li havia acudit de demanar-li el número del telèfon. L'home que hi havia a l'altre cap de fil, va dir que per tot el que sabia, la senyoreta Isola no tenia cap cosina, però al capdavant acabà donant-li un número i una adreça: Residència Washington, carrer de Lord Byron.

En sortir de la cabina telefònica, Do va concedir-se tres dies sencers per a picar a Mi. En pujar del subterrani trobà uns amics que l'esperaven a la sala: dos col·legues del banc i un noi al qual feia sis mesos que coneixia; en feia quatre que es besaven i abraçaven i dos que dormien plegats. Era flac, agradable, una mica somniador i no mal paregut, i treballava d'agent d'assegurances.

Do va asseure's al seu costat, el mirà, el trobà menys agradable, menys somniador, no tan ben paregut i tan agent d'assegurances com abans. Tornà a baixar al subterrani i picà a Mi, la qual no hi era.

Cinc dies després va poder parlar amb la noia sense accent italià i a la qual havia estat telefonant cada dia entre les sis i les dotze de la nit. Aquell vespre, telefonava des del pis de Gabriel, l'agent d'assegurances que dormia al seu costat, el cap sota el coixí. Era mitjanit.

Contràriament a tot escepticisme raonable, Mi es recordava de llur encontre. Va excusar-se de no haver estat a casa. Cap al vespre sempre era difícil de trobar-la. També al matí, ben mirat.

Do, que havia preparat tot de frases astutes per tal d'aconseguir de veure-la, només en va poder dir una: « T'haig de parlar » .

—Ah, molt bé —digué Mi—. Vine, doncs, però no tardis, perquè tinc molta son. M'agradarà de veure't, però demà m'he d'aixecar de bon matí.

Féu un soroll de petons amb els llavis i penjà. Do va restar alguns minuts amb l'aparell a l'orella, asseguda al caire del llit com una idiota. Després va precipitar-se cap als seus vestits.

—Te'n vas? —preguntà Gabriel.

A mig vestir, va abraçar-lo amb tot de rialles. Gabriel va pensar que estava ben tocada del bolet i tornà a col·locar-se el coixí sobre el cap. També ell s'aixecava d'hora.

Era gran, acotonat, molt anglosaxó. Una mena d'hotel amb un porter que duia uniforme i uns homes vestits de negre darrera uns taulells foscos. Van telefonar per tal d'avisar Mi.

Al capdavall del passadís d'entrada hi havia un bar per a arribar al qual calia baixar tres graons. Hi seien tot de persones que devien ésser gent d'aquella que hom troba a les platges de moda, als paquebots, a les estrenes teatrals: « el món que precedeix la dormida » .

Un ascensorista aturà la caixa al tercer. Departament quatre. Do va mirar-se en un mirall per tal d'assegurar-se que tot seguia en ordre i s'arranjà els cabells que havia reunit en un plomall, perquè si els deixava lliures li exigien massa temps. El plomall l'envellia una mica i li donava un aspecte seriós. Estava bé.

Una vella va obrir-li la porta. Es posava l'abric i se n'anava. Adreçant-se a la cambra veïna, va cridar alguna cosa en italià i tot seguit sortí del departament.

Com a baix, tot es veia molt anglès, amb unes grans butaques i uns tapissos molt alts. Mi va presentar-se amb una combinació curta, les cames nues, un llapis a la boca i un pàmpol de llum a la mà. Explicà que s'havia després.

—Què tal, noia? Tens les mans hàbils, tu? Vine.

En un dormitori que feia olor de cigarretes americanes i on el llit ja havia estat obert, Do, sense treure's l'abric, va col·locar el llum al seu lloc. Mi escorcollava una caixa, un moble, i després se'n va anar cap a una cambra veïna.

Va tornar amb tres bitllets de 10.000 francs en una mà i una tovallola apelfada a l'altra. Allargà els diners a Do, la qual els va agafar maquinalement, desconcertada.

—En tindràs prou? —preguntà Mi—. Déu meu, no t'hauria pas reconegut si no haguessis dit qui eres!

Mirava Do amablement, amb ulls bonics i atents. Vista de prop, no tenia més de vint anys i era realment molt bonica. Va quedar-se immòbil un parell de segons justos, semblà recordar quelcom d'urgent i es precipità cap a la porta.

—Ciao. Ja em telefonaràs, oi?

—Però no comprenc...

Do mostrava els bitllets, la seguia. Mi va girar-se en arribar al llindar de la cambra de bany on les aixetes rajaven.

—No en vull, de diners! —repetí Do.

—No m'ho havies dit per telèfon?

—He dit que volia parlar amb tu.

Mi semblà sincerament afligida, o amoïnada, o sorpresa; potser totes tres coses alhora.

—Volies parlar amb mi? De què?

—De tot plegat —digué Do—. En una paraula, et volia veure. Perquè sí.

—En aquesta hora? Escolta, seu... Un parell de minuts i torno.

Do va haver d'esperar-se mitja hora, asseguda davant els bitllets que havia deixat damunt el llit; no havia gosat treure's l'abric. Mi tornà vestida amb un pentinador; amb una tovallola es fregava enèrgicament els cabells mullats. Va dir una frase en italià, una frase que Do no va comprendre, i després preguntà:

—Et molesta que em fiqui al llit? Parlarem una estona. Vius lluny? Si no has d'enquimerar ningú, pots dormir aquí, si vols. Hi ha molts llits. T'asseguro que estic molt contenta de veure't, no facis aquesta cara.

Hom es preguntava com era possible que es fixés en la cara de la gent. Es va ficar al llit sense treure's el pentinador, encengué una cigarreta, preguntà a Do si volia beure; en algun indret de l'habitació del costat hi havia ampolles.

Va adormir-se tot seguit, la cigarreta encara encesa entre els dits; s'adormí sobtadament com una nina. Do no podia creure el que veia. Va tocar l'espatlla de la nina, la qual es va moure, mormolà alguna cosa i deixà caure la cigarreta sobre el pis.

—La cigarreta —es queixà Mi.

—Ja l'apago.

La nina féu un soroll de petons amb la boca i tornà a adormir-se.

L'endemà al matí, per primera vegada en dos anys, Do arribà tard al treball. La vella l'havia despertada, sense aparent sorpresa de trobar-la ajaçada en el

divan. Mi ja era fora.

A l'hora de dinar, Do va acontentar-se a beure tres tasses de cafè en una taverna que hi havia prop de la banca i on servien « plats del dia ». No tenia gana. Se sentia tan dissortada com si hagués estat víctima d'una injustícia. La vida us pren amb una mà allò que us concedeix amb l'altra.

Havia passat la nit al pis de Mi, havia penetrat en la seva intimitat amb una rapidesa que mai no hauria gosat imaginar, però ara encara tenia menys excuses que la vetlla per a tornar-la a veure. Mi era inapresable.

Aquell mateix vespre, en sortir de la banca, Do passà per alt la seva cita amb Gabriel i retornà a la Residència. Des del vestibul, telefonaren al departament catorze. La senyoreta Isola no hi era. Do s'arrossegà pels voltants dels Camps Elisis, entrà en un cinema i tornà a passejar-se sota les finestres del departament catorze. Cap a mitjanit, després d'haver interrogat de nou el porter vestit de negre, acabà per renunciar.

Uns deu dies més endavant, un dimecres al matí, « la feliç casualitat » es renovà per segona vegada a la mateixa banca. Aquell dia, com que feia bo, Mi duia un vestit sastre de color turquesa, i aquest cop l'acompanyava un xicot. Do va reunir-se-li a tocar del taulell de la caixa.

—Precisament tenia la intenció de telefonar-te —li declarà tot d'una—. He trobat unes quantes fotos velles i volia convidar-te a dinar i ensenyar-te-les.

Mi, visiblement agafada per sorpresa, va dir sense convicció que allò era meravellós, que calia convenir una cita. Mirà Do amb molta atenció, com aquella nit que li volgué donar diners. Potser s'interessava pels altres molt més que no semblava? Probablement va llegir en els ulls de Do el prec, l'esperança, el temor d'ésser menyspreada.

—Escolta —va dir—, demà al vespre tinc un compromís, però podré desfer-me'n abans de l'hora de sopar. T'invito jo. Ens podem trobar a les nou, si et sembla. Al « Flore » mateix. No tinc costum d'arribar tard. Ciao, carina.

El xicot que l'acompanyava adreçà un somris indiferent a Do. En sortir de la banca, passà el braç per damunt l'espatlla de la princesa de cabells negres.

Faltaven dos minuts per a les nou quan entrà al « Flore » amb l'abric simplement tirat sobre les espatlles i una bufanda blanca nuada al coll. Do, que ja feia mitja hora que era asseguda darrera els vidres de la terrassa, feia un moment que havia vist passar el MG i es felicità que la seva amiga vingués sola.

Mi va beure un Martini sec, va parlar de la recepció a la qual havia acudit, d'un llibre que havia acabat la nit passada, pagà, digué que estava morta de fam i preguntà a Do si li agradaven els restaurants xinesos.

Van sopar l'un enfront de l'altre, al carrer Cujas, i van encarregar plats diferents, que després es partiren. Mi opinava que els cabells lliures afavorien

més la seva companya que el plomall de la primera nit. Els seus eren molt més llargs, li costava molt de pentinar-los. S'hi havia de passar dues-centes vegades el raspall cada dia. De tant en tant, mirava Do silenciosament, amb una atenció gairebé amoïnosa. Altres vegades prosseguia un monòleg que passava d'una cosa a l'altra sense solució de continuïtat, i pel que semblava, tant li feia la persona que es trobava al seu davant.

—Ara que hi penso, i les fotos?

—Les tinc a casa —digué Do—. És aquí mateix. Havia pensat que hi podríem passar després.

Quan muntava al MG blanc, Mi declarà que es trobava en forma, que aquella vetllada li havia agradat molt. Entrà a l'hotel Victòria dient que el barri era simpàtic i tot seguit semblà trobar-se bé a la cambra de Do. Es va treure l'abric, les sabates, i es cargolà sobre el llit. Contemplaren la petita Mi, la petita Do i altres cares oblidades i entenedidores. Do, de genolls sobre el llit, a tocar de la seva amiga, hauria volgut que allò durés sempre. Sentia el perfum de Mi tan proper, que probablement en quedaria impregnada quan ella se n'anés. Havia passat el braç per damunt l'espatlla de Mi i ja no sabia si allò que sentia era la calor de les espatlles o del braç. Quan Mi es plantà a riure davant una fotografia on es veien totes dues dalt d'un tobogan de platja. Do no pogué contenir-se més i li besà desesperadament els cabells.

—Era el bon temps —digué Mi.

No s'havia separat. No mirava Do. Ja no quedaven més fotos, però no es movia, probablement una mica embarassada. A la fi tombà el cap i digué molt de pressa:

—Anem al meu pis.

S'aixecà i va posar-se les sabates. En veure que Do no la seguia, retornà al seu costat, se li agenollà al davant i, amb la seva dolça mà, li acaricià la galta.

—M'agradaria d'estar sempre amb tu —digué Do.

I va atreure contra el seu front l'espatlla d'una petita princesa que no era indiferent, sinó que es mostrava tendra i vulnerable com l'infant d'antany i contestava amb la veu alterada:

—Has begut massa a l'hora de sopar i ja no saps què et dius.

Instal·lada dalt al MG, Do feia veure que s'interessava pels Camps Elisis que desfilaven per darrera el vidre. Mi tampoc no deia res. La vella les esperava al departament catorze, adormida en una butaca. Mi va acomiadar-la amb dos sorollosos petons a les galtes, tancà la porta, va llençar les sabates a l'altre cap de peça i deixà l'abric sobre un divan. Reia i semblava feliç.

—Quina mena de feina fas? —preguntà.

—A la banca? Oh, és massa complicat per a contar-ho. I no és gens

interessant.

Mi, que ja havia començat a desfer-se del vestit, retornà al costat de Do, li descordà els botons de l'abric.

—No siguis tan aturada! Treu-te això, instal·la't! M'empipa de veure't així. És que no et vols moure?

Acabaren per barallar-se i, unides, van caure damunt la butaca, per terra... Mi era la més forta. Reia, recobrava l'alè i subjectava Do pels dos canells.

—De manera que fas una cosa molt complicada? És veritat que fas cara de noia complicada. Fa molt de temps que ho ets? Fa molt de temps que amoïnes la gent?

—Des de sempre —digué Do—. Mai no t'he oblidat. M'he passat hores senceres mirant les teves finestres. M'imaginava que et salvava d'un naufragi. He besat les teves fotos.

Do gairebé no podia parlar, estirada sobre la catifa, els canells presoners de Mi que pesava al seu damunt.

—Ja et dic jo... —acabà Mi.

S'aixecà i se n'anà cap al seu dormitori. Un moment després, Do va sentir que les aixetes de la cambra de bany rajaven. Al cap d'una estona s'aixecà al seu torn, entrà al dormitori de Mi, escorcollà un armari per cercar-hi un pijama o una camisa de dormir. Fou un pijama. Era de la seva talla.

Aquella nit va dormir al divan que hi havia a la peça d'entrada. Mi, ajaçada al dormitori veí, va parlar força, aixecant la veu per tal de fer-se sentir. No havia pres cap somnifer. En prenia sovint i això explicava que la primera nit s'hagués adormit de sobte. Molt de temps després d'haver anunciat «Dodo, Do!» [2] (també això se suposava que feia riure), prosseguia encara el seu monòleg.

Prop de les tres de la matinada, Do es despertà i va sentir que plorava. Va precipitar-se cap al seu llit i la trobà desabrigada, desfeta en llàgrimes, però adormida com un liró. Va apagar el llum, tapà la seva amiga i tornà al divan.

L'endemà a la nit, Mi tenia «algú». Des del *Dupont-Latin*, d'on telefonava, Do podia sentir que aquest algú reclamava les seves cigarretes. Mi contestava: «Damunt la taula, prou que es veuen».

—No ens veurem? —digué Do—. Qui és, aquest xicot? Has d'anar amb ell? No et podria veure, després? Et puc esperar. Et podria raspallar els cabells. Podria fer el que fos.

—M'empipes —digué Mi.

Aquella mateixa nit, cap a la una, trucava a la porta de la cambra de Do, a l'hotel Victòria. Devia haver begut molt, fumats molt, parlat molt. Estava trista. Do

la despullà, va deixar-li també la jaqueta d'un pijama, la féu ficar al seu llit, la va tenir abraçada fins que es disparà el despertador, sense dormir, escoltant la seva respiració regular, dient-se: « Ara ja no es tracta d'un somni, la tinc aquí; sóc ella » .

—És obligatori que vagis a treballar? —preguntà Mi tot obrint un ull—. Torna al llit. T'apuntaré al « registre » .

—Què és, això?

—El llibre de pagament de la padrina. Torna a ajaçar-te. Jo pagaré.

Do s'havia vestit i ja estava a punt d'anar-se'n. Va contestar que allò era estúpid i que ella no era una joguina que hom agafa i deixa quan vol. La banca li pagava un salari segur cada mes, salari que la feia viure. Mi es redreçà en el llit amb la cara fresca, reposada, l'esguard ben despert, furibund.

—Parles com una persona que conec. Si et dic que pagaré, és que pagaré! Quant cobres, a la banca?

—Seixanta-cinc mil francs mensuals.

—T'augmento, doncs —digué Mi—. Torna't a ficar al llit o et despatxo.

Do es va treure l'abric, posà cafè a escalfar i, a través de la finestra, mirà un sol d'Austerlitz sense flama. Quan va dur la tassa de cafè cap al llit, sabia que la seva exaltació duraria més d'una setmana, que a partir d'aquell moment tot allò que digués o fes podria ésser utilitzat contra seu.

—Ets una bonica joguina —digué Mi—. És bo, aquest cafè teu. Fa molt de temps que vius aquí?

—Uns quants mesos.

—Fes les maletes.

—Mi, cal que compreguis... Això que m'obligues a fer és una cosa molt greu.

—Imagina't que ja fa dos dies que vaig adonar-me'n, d'això. Et creus que hi ha moltes persones que m'hagin salvat d'un naufragi? D'altra banda, estic segura que no saps nedar.

—No.

—Te n'ensenyaré —digué Mi—. És fàcil. Mira, només cal moure els braços així. Les cames, ja costa més...

Reia, feia caure Do sobre el llit, l'obligava a plegar els braços. Després, tot d'una, va immobilitzar-se, mirà la seva amiga sense somriure i digué que sabia perfectament que la cosa era greu, però no pas tant com això...

A partir d'aquell moment, Do dormí al divan de l'entrada del departament catorze, Residència Washington, mentre Mi s'entretenia amb un xicot vanitós i força desagradable. Era el mateix que ja havia vist a la banca. Es deia Façons Roussin, era secretari d'un advocat i a la seva manera no deixava d'ésser un noi

ben plantat. Com que, si fa o no fa, li rondaven per la testa les mateixes intencions vagues que tenia Do, tots dos s'havien detestat des del primer moment.

Mi pretenia que era bell i inofensiu, però ella gairebé va sentir-se feliç el dia que la noia li preguntà si encara tenia llogada la cambra de l'hotel Victòria: volia utilitzar-la. L'habitació estava pagada fins a finals de març, Mi va fer-se fonedissa durant tres nits. François Roussin se'n dolgué força, però Do mai no va haver de témer res de l'altre noi, de qui no va saber mai res (fora que era un corredor) i el qual oblidaren molt aviat.

També hi havia vespres que Mi no tenia cap compromís. Eren els millors. No podia sofrir la soledat. Necessitava que algú li raspallés els cabells, que algú li rentés l'esquena, que algú li apagués la cigarreta si s'adormia, que algú escoltés el seu monòleg. Do ho feia. Li proposava que sopessin soles i encarregava plats inversemblants (ous remenats) servits sota una tapadora d'argent. Ensenyava a Mi com fer animals amb el tovalló plegat, i cada tres frases li deia « amor meu », « estimada ». Sobretot, li passava la mà per la nuca, per l'esquena, l'abraçava per la cintura: en tot moment conservava un contacte físic amb Mi. Això era el més important de tot, degut a la necessitat que la noia sentia d'embrutar-se abans de dormir a còpia de somnífers, de xicots o de xerrameca, una necessitat que no era res més que la vella por de l'obscuritat, quan la seva mare la deixava sola. Els dos trets més acusats de Mi (fins a l'extrem que Do els trobava patològics) procedien directament de la seva infància.

A partir del març, Do acompanyà la seva amiga Mi —després Micky, com li deia tothom— pertot arreu on anava, excepció feta del pis de François Roussin. Tot plegat es reduïa a córrer en cotxe d'una botiga a l'altra, d'una visita a la següent, d'una partida de tennis en una pista coberta a una xerrameca a l'entorn d'una taula de cafè amb persones sense cap mena d'interès. Sovint, Do es quedava al cotxe, engegava la ràdio o establia mentalment l'esborrany d'una carta que aquella mateixa nit escriuria a la padrina Midola.

La seva primera carta datava del dia del seu « compromís ». Hi deia que havia tingut la sort de trobar Mi, que tot anava bé, que confiava que aquest mateix fos el cas per a una padrina « que era una mica la seva ». Seguien notícies de Niça, unes quantes urpades ben dissimulades a Micky, la promesa d'anar-la a veure quan tingués l'avinentesa de viatjar per Itàlia.

Després d'haver enviat la lletra, li van saber greu les urpades. Es veien massa. La padrina Midola era llesta —calia que ho fos si havia passat de la vorera de Niça als palaus italians— i tot seguit es malfiaria d'ella. Però no va passar res d'això. La resposta va arribar-li al cap de quatre dies i gairebé era delirant. Do era una benedicció. Seguia essent la noia que la padrina Midola recordava, una noia dolça, raonable, afectuosa. Per desgràcia, ja devia haver-se adonat que « llur » Micky havia canviat molt. Confiava que aquell encontre fos una bona influència i afegia un taló a la carta.

Do retornà el taló en la seva segona missiva, en la qual prometia de fer tot el que fos possible per «llur» infant terrible, el qual era simplement molt exuberant, per bé que de vegades podia semblar una mica egoista, mil petons, tendrament vostra.

Cap a finals de març, Do havia rebut la seva cinquena resposta. Ella firmava: la teva fillola.

A primers d'abril va estar a punt de descobrir-se. Un vespre que ella i Micky eren al restaurant, va atacar francament François Roussin degut a un desacord que hi va haver a propòsit del menú que va encarregar per a la seva «protegida». L'important no era que Micky dormís malament després de menjar-se un plat de pollastre al vi, sinó que François fos un porc, un obsequiós, un hipòcrita, fins i tot insuportable en pintura.

Dos dies després, la cosa fou més greu. El restaurant no era el mateix, el motiu del desacord també era un altre, però François seguia essent un porc i va plantar-li cara. Do va haver de suportar que l'acusés d'aprofitada, de xantatge sentimental, de tenir costums de col·legiala. Després d'un darrer canvi de paraules, molt cru, la mà de Micky s'aixecà. Do, que pensava rebre, va creure que havia guanyat la partida quan va veure que la bufetada queia sobre la cara de l'altre.

Però no sabia que també n'hi hauria per a ella. De retorn a la Residència, François féu una escena, va dir que no passaria la nit en companyia d'una innocent i d'una espieta. Se'n va anar amb un cop de porta. L'escena va prosseguir entre Do, que es justificava atracallant-lo encara més, i una Micky boja de ràbia en sentir que li cantaven les veritats. No va ésser la baralla de broma que havia tingut lloc la nit de les fotos. Una veritable pluja de bufetades, de la mà dreta i de la mà esquerra, projectà Do d'una banda a l'altra de cambra, la llançà sobre el llit, va aixecar-la, l'obligà a plorar i a pregar i, per fi, despentinada i amb el nas sagnant, la deixà agenollada al costat d'una porta. Micky la féu posar dreta, l'arrossegà tota plorosa cap a la cambra de bany i, per una vegada, fou ella qui féu rajar l'aigua i va treure les tovalloles.

Van passar-se tres dies sense dir-se res. François tornà el dia següent. Contemplà el rostre tumefacte de Do amb un ull crític, digué: «Bé, petita, encara fas més fàstic que de costum», i va endur-se Mi per tal de celebrar-ho. L'endemà al vespre, Do tornà a agafar el seu raspall dels cabells i va complir amb el seu «deure» sense una paraula. El vespre següent, com que aquell silenci només podia perjudicar-la a ella, amagà la cara entre els genolls de Mi i li demanà perdó. Van fer la pau enmig de petons humits i de llàgrimes, i Micky va treure del seu armari una gran quantitat de presents humiliants i llastimosos. Per tal de tranquil·litzar-se, s'havia passat tres dies d'una botiga a l'altra.

Una desagradable casualitat féu que, aquella mateixa setmana, Do es trobés amb Gabriel, el qual feia un mes que no havia vist. Sortia de la perruqueria i

encara servava senyals de la crisi de nervis de Micky. Gabriel la féu pujar al seu Dauphine i féu veure que, per bé que a contracor, s'havia resignat a la ruptura. Però s'inquietava per ella. I la seva inquietud creixia ara que l'havia vista maquillada d'aquella manera. Què li havien fet? Do no va creure que hi hagués cap interès a mentir.

—T'ha pegat? I ho toleres?

—No t'ho puc explicar. Al seu costat em sento bé. La necessito com l'aire que respiro. No ho comprendries. Els xicots només comprenen els altres xicots.

Gabriel sacsejava la testa, en efecte, però d'una manera vaga s'adonava del que passava. Do tractava de fer-li creure que s'havia mig enamorat d'una cosina que tenia els cabells molt llargs. Però ell coneixia Do. Sabia que era incapaç d'enamorar-se de ningú. Si tolerava que una noia histèrica li pegués, és que devia haver-se ficat al cap alguna idea estúpida i obstinada, infinitament més perillosa.

—Com t'ho fas per viure, des que has deixat la banca?

—Ella em dóna tot el que vull.

—I com acabarà, això?

—No ho sé. No és dolenta, saps? M'estima. M'aixeco quan vull, tinc vestits, l'acompanyo pertot arreu. Tu no ho pots comprendre.

Va deixar-lo tot preguntant-se si, després de tot, no ho havia comprès més bé que no pensava. Però també ell l'estimava. Tothom l'estimava. Ningú no podia llegir-li als ulls que des d'aquell dia que l'havien apallissada se sentia com una morta, que no era d'aquella noia consentida que tenia necessitat, sinó d'una vida que feia molt de temps que vivia en somnis i que no era la mena de vida que duia la seva amiga. Ella sí que l'hauria duta, en el seu lloc. S'hauria sabut aprofitar més del luxe, del diner fàcil, de la dependència i de la covardia dels altres. Els cops, els pagaria un dia o altre, com sempre havia pretès de pagar-ho tot. Però això no era el mes greu. També hauria de pagar les il·lusions d'una petita assalariada de banca que, pel seu costat, no demanava amor a ningú ni creia que el cel seria més blau si la consentien.

Ja feia dies que Do pressentia que acabaria per matar Mi. Mentre caminava per la vorera, després de deixar Gabriel, es va dir simplement que ara tenia una novella raó a afegir a les altres. No solament suprimiria un insecte inútil, indiferent, sinó tot un seguit d'humiliacions, de rancúnies. Cercà les ulleres de sol que duia dins el portamonedes. D'antuvi, perquè, la veritat sigui dita, tothom hauria pogut llegir aquelles idees en els seus ulls. En segon lloc, perquè tenia un blau sota una parpella.

Pel maig, Micky va fer una mica massa allò que li venia de gust. Va escoltar amb una orella atenta algunes absurditats que François Roussin no es cansava de dir-li i decidí d'instal·lar-se en un xalet que la seva padrina Midola tenia al carrer

de Courcelles. La Raffermi no hi havia viscut mai. Micky va llançar-se de cap a l'empresa de posar-lo al dia. Com que era tossuda i no tenia més crèdit que el de la seva tia, les coses s'agrejaren en quaranta-vuit hores entre París i Florència.

Micky va obtenir els diners que necessitava, firmà papers, encarregà teles i mobles, però van obsessionar-la amb un supervisor, François Chance, i van fer mans i mànegues per tal d'enviar-li un dragó *d'élite*, un personatge mític i absolutament frenètic, ja que en el seu actiu figuraven unes quantes pallisses infligides a Micky.

El dragó es deia Jeanne Murneau. Micky en parlava poc i en termes tan abominables que no costava d'imaginar la por que li feia. Abaixar les calces de Micky per tal d'escalfar-li les natges, i això fins i tot quan ja tenia catorze anys, era una veritable gesta. Però dir «no» quan Micky, als vint anys, deia «sí», i convèncer-la, era quelcom que entrava en el domini de la llegenda, una cosa inversemblant.

D'altra banda això no era ben bé cert, i Do se'n va convèncer quan va veure el dragó. Era una dona alta, daurada, tranquil·la. Micky no li tenia por, no l'odiava; era quelcom de pitjor. No podia suportar la seva presència a tres passos. La seva adoració era tan total, tan franc el seu nerviosisme, que a Do se li regiraren les sangs. Potser les empleades de banca no eren les úniques que ploraven de cara al coixí. Era visible que Micky s'havia passat anys somniant una Murneau que no existia, cosa que la feia sofrir i l'embogia quan Jeanne era prop seu. Do, que només incidentalment havia sentit parlar del dragó, es quedà estupefacta de la seva importància.

Era un vespre com els altres. Micky es vestia per tal d'anar a reunir-se amb François. Do llegia asseguda en una butaca; fou ella qui anà a obrir la porta. Jeanne Murneau la mirà com hom mira una pistola carregada, es va treure l'abric i, sense aixecar la veu, cridà:

—On ets, Micky?

La noia es presentà amb barnús; tractava de somriure, com si l'haguessin sorpresa en plena malifeta, i els llavis li tremolaven. Hi va haver un curt intercanvi de paraules en italià, intercanvi del qual Do només va comprendre que Micky es deixava descompondre frase darrera frase, com un tricot esfilagarsat. Es balancejava d'un peu a l'altre, desconeguda.

Jeanne se li atansà a grans gambades, li besà el front tot subjectant-la pels colzes i va retenir-la una llarga estona davant els seus ulls. Allò que li deia no devia pas ésser agradable. La veu era profunda, tranquil·la, però el to era tan sec com el d'un martell. Micky sacsejava els seus llargs cabells, sense contestar. A la fi, Do va veure que empal·lidia, que es deslliurava dels braços del dragó i que se'n separava tot cenyint-se el barnús.

—Jo no t'he demanat que vinguessis! Podies quedar-te on eres! No he canviat, però tampoc no has canviat tu. Segueixes sent Murneau l'Empipadora.

L'única diferència és que ara ja en tinc prou.

—Ets Domenica, oi? —preguntà Jeanne mentre es girava amb una mitja volta sobtada—. Fes-me el favor d'anar a tancar aquestes aixetes.

—No et moguis si no t'ho dic! —intervingué Micky tallant el pas a Do—. Queda't on eres. Si l'escoltes una sola vegada, ja has begut oli.

Do, no sabia com, va trobar-se tres passos enrera. Jeanne arronsà les espatlles i se n'anà a la cambra de bany a tancar les aixetes personalment. Quan tornà, Micky havia empès Do sobre una butaca i romania al seu costat. Els llavis encara li tremolaven.

Jeanne s'aturà al lllindar, una noia immensa de cabells clars que recalrava les seves frases amb un moviment de l'índex, que parlava a tota velocitat per tal d'evitar que li tallessin la paraula. Do va sentir que pronunciava el seu nom diverses vegades.

—Parla en francès —digué Micky—. Do no t'entén. T'estàs morint de gelosia. Ho veuria de seguida si et pogués entendre. Però si és veritat, només cal mirar-te: et mors de gelosia. Si et veiessis la cara! Ets fastigosa, ara, simplement fastigosa!

Jeanne va somriure i va contestar que Do no hi tenia res a veure. Seria preferible per a tots plegats que Do se n'anés una estona.

—Doncs es queda allí on és! —digué Micky—. Comprèn molt bé les coses. M'escolta a mi, no a tu. Mira...

I l'abraçava amicalment.

—Quan acabis de fer el ximple —digué Jeanne Murneau amb la veu tranquil·la— vés-te a vestir i fes la maleta. La Raffermi et vol veure.

Micky, la més embarassada de totes tres, es redreçà i amb els ulls cercà una maleta, perquè n'hi havia una a la cambra. No feia gaire que l'havia vista. On devia haver-la posada? La maleta era sobre la catifa, darrera seu, oberta, buida. La va agafar amb totes dues mans i la llançà contra Jeanne Murneau, la qual va esquivar-la.

Micky va fer dos passos tot cridant alguna cosa en italià, probablement un insult, s'emparà d'un gerro que hi havia damunt la xemeneia, un gerro de tres pams, blau i bonic, i també el llançà al cap de la noia daurada. Però ella ho esquivava tot sense moure's de lloc. El gerro va estavellar-se contra la paret. Jeanne féu la volta a una taula, s'atansà ràpidament a Micky, li va agafar la barbata amb una mà i amb l'altra la bufetejà.

Tot seguit, agafà el seu abric, digué que dormiria al carrer de Courcelles, que se n'anava l'endemà al migdia i que tenia un bitllet d'avió per a Micky. A tocar del lllindar, afegí que la Raffermi s'estava morint. Micky no disposava de més de deu dies per a veure-la. Quan va ésser fora, Micky es deixà caure en una butaca i esclafí en plors.

Do trucà a la porta del carrer de Courcelles quan Mi i François devien entrar al teatre. Jeanne Murneau no semblà sorpresa de veure-la. Li agafà l'abric i el penjà al pom d'una porta. La casa era plena d'escales, de pots de pintura, de papers arrencats.

—No es pot negar que té gust —digué la Murneau—. Quedarà molt bonic. L'olor de pintura em fa venir mal de cap. A tu, no? Vine al primer pis, és més habitable.

Dalt, a la cambra que hom havia començat a instal·lar, es van asseure a la vora del llit, l'una al costat de l'altra.

—Parles tu o parlo jo? —preguntà Jeanne.

—Parleu.

—Tinc trenta-cinc anys. Fa set anys que van confiar-me aquest diable. No m'enorgulleixo dels resultats, però tampoc no va enorgullir-me l'encàrrec. Tu vas néixer el dia 4 de juliol de 1939. Has treballat en un banc. El dia 18 de febrer d'aquest any vas mirar Micky amb els teus dolços ullassos i després has canviat de professió. T'has convertit en una mena de nina que rep sense protestar els cops de peu i els petons; tens un aspecte molt agradable, ets molt més bonica que no em pensava, però no per això deixes d'ésser ben empipadora. Hi ha alguna idea que et treballa el cervell, i en general les nines no solen tenir idees.

—No comprenc res de tot això.

—Deixa'm prosseguir. Fa molt de temps que et treballa una idea. De fet no és ben bé una idea, sinó una cosa vaga, imprecisa, com una mena de pruïja. N'hi ha moltes altres que han sentit el mateix abans que tu, jo en particular, però tu ets la més estúpida i la més decidida de totes. Voldria que em comprenguessis bé: no és la idea allò que m'enquimera, sinó el fet que la portis com una bandera. Has acumulat ja prou bestieses perquè altres persones es moguin. Confessaràs que la cosa és greu quan es tracta de persones tan limitades com François Roussin. La Raffermi serà tot allò que es vulgui, però té el cap clar. Pel que fa a Micky, és una bogeria de prendre-la per imbècil. De manera que no fas el pes i em molestes.

—Segueixo sense comprendre res —digué Do.

Tenia la gargamella seca i es deia: «És aquesta olor de pintura». Volgué aixecar-se, però la noia de cabells daurats va retenir-la tranquil·lament al seu costat.

—He llegit les lletres que has escrit a la Raffermi.

—Us les ha ensenyades?

—Vius en un somni. Les he vistes, i això és suficient. I les dades corresponen. Bruna, l'68 d'alçada, nada a Niça, de pare comptable i de mare que feia feines per les cases; dos amants, un als divuit anys, per espai de tres mesos, i un altre als vint fins a l'arribada de Micky; seixanta-cinc mil francs mensuals sense deduir els

impostos socials; seny al particular: estúpida.

Do va desfer-se d'ella i se n'anà cap a la porta. En arribar al pis de sota, no va saber trobar el seu abric. Jeanne Murneau es féu visible en una cambra, l'hi allargà.

—No siguis criatura. T'he de parlar. Estic segura que no has sopat. Vine amb mi.

Dalt al taxi, Jeanne Murneau donà l'adreça d'un restaurant proper als Camps Elisis. Quan van asseure's una a cada costat d'un llum de pàmpol, cara a cara, Do observà que feia gairebé els mateixos gestos que Micky, però com caricaturitzats, perquè era molt més alta. Jeanne s'adonà de la seva mirada i amb veu irritada, com si fos massa fàcil de llegir en els seus ulls, declarà:

—La imitadora és ella, no jo. Què vols menjar?

Va sopar amb la testa una mica inclinada cap a un costat, com Micky, i un colze sobre la taula. En parlar, tot sovint desplegava una mà fina i immensa, aixecava l'índex com si donés una lliçó. També això, més acusat, era un gest de Micky.

—Ara et toca de parlar a tu.

—No tinc res a dir.

—Per què m'has vingut a veure, doncs?

—Per explicar-vos. Però ara ja no té importància. Us malfieu de mi.

—Per explicar-me què?

—Que Micky us estima molt, que ha plorat quan us n'heu anat i que li sou massa dura.

—N'estàs segura? Vull dir: estàs segura que has vingut per dir-me això? Abans de conèixer-te no acabava de veure les coses clares, però ara ja començo a fer-me'n càrrec. Ets terriblement pretensiosa. No val a prendre els altres per tan innocents...

—No comprens res de tot això.

—Doncs pots estar convençuda que Memé Raffermi ho ha comprès, petita idiota! I Micky és cent vegades més astuta que tu. Si no ho comprens, t'ho explicaré en detall. Jugues la carta d'una Micky imaginària, no l'autèntica. De moment tot això la cega una mica, és com un amor a primer cop d'ull. Però si segueixes així encara duraràs menys que els seus altres capricis. I encara hi ha una cosa pitjor: la Raffermi no ha pres cap disposició després de llegir les teves cartes. Hi dius coses que fan dreçar els cabells del cap. I suposo que et contesta amablement. No ho has trobat estrany, això?

—Les meves cartes! Les meves cartes! Què els passa?

—Tenen un defecte: només parlen de tu. « Que m'agradaria d'ésser Micky, com us estimaria si em trobés al seu lloc, com sabia aprofitar la vida que li

oferiu!» No és això?

Do s'agafà el cap entre les mans.

—Hi ha algunes coses que hauries de saber —prosseguí Jeanne Murneau—. Per mil raons que no comprens, l'única cosa que t'afavoreix és el fet d'agradar a Micky. I també que et trobessis amb ella en el moment oportú. D'altra banda, mai no podràs allunyar-la de la Raffermi. Tampoc no ho comprens, això, però és tal com t'ho dic. És inútil que maniobris. En fi, la Raffermi ha sofert tres atacs en el curs de quaranta-cinc dies. D'aquí a una setmana, d'aquí a un mes, serà morta. Les teves cartes són inútils i perilloses. Restarà Micky, i això és tot.

Jeanne Murneau, que no havia menjat res, allunyà el plat del seu davant, va agafar una cigarreta italiana del paquet que hi havia damunt la taula i afegí:

—I jo, evidentment.

Van tornar a peu cap a la Residència. No deien res. La dona daurada l'agafava pel braç. Quan arribaren a la cantonada del carrer de Lord Byron, Do la féu aturar i digué molt de pressa:

—Us acompanyo, no tinc ganes de tornar a casa.

Agafaren un taxi. A la torre del carrer de Courcelles l'olor de pintura semblava més forta. Quan anaven a entrar en una cambra, Jeanne Murneau agafà Do, que anava a passar per sota d'una escala. La subjectà per les espatlles, en l'obscuritat, i la va sostenir dreta al seu davant, fins i tot alçant-la una mica sobre la punta dels peus, com si es proposés d'aixecar-la a la seva altura.

—No facis més ximpleries. Deixa't de cartes, de baralles i de bestieses semblants. D'aquí a uns quants dies vindreu a instal·lar-vos ací. La Raffermi ja serà morta. Diré a Micky que vingui a Florència. Li ho demanaré de tal manera que s'hi negarà. Pel que fa a François, esperaràs que et doni un bon argument. Aleshores no perdis temps, desfés-te d'ell i enduu-te Micky ben lluny. L'argument serà perfecte. Ja et diré on cal que la portis. M'has comprès, ara? M'escoltes?

Do, il·luminada pel raig de lluna que entrava per una finestra, digué que sí amb el cap. Les grans mans de la dona daurada la subjectaven encara per les espatlles. Do ja no provava de separar-se'n.

—L'única cosa que has de fer és no prendre iniciatives. No prenguis Micky per idiota; jo vaig fer-ho abans que tu i vaig equivocar-me. Un vespre vaig agafar-la com ara t'agafo a tu, i va ser un fracàs complet. Tenia setze anys, gairebé la mateixa edat que tenia jo quan la Raffermi em volgué al seu costat, gairebé l'edat que tens tu. Només et conec per unes cartes que són idiotes, però temps enrera també jo les hauria escrites. Quan em confiaren Micky, de bon grat l'hauria negada. I els meus sentiments no han canviat. No la negaré, però; tinc un altre mitjà de desfer-me'n: tu. Una petita idiota que tremola però que farà el que li digui, perquè també ella se'n vol desfer.

—Deixeu-me anar.

—Escolta'm. Abans de Micky hi havia una altra noieta com ella a casa la Raffermi. Tenia uns quants centímetres de més i divuit anys; era, jo. Amb un petit pinzell pintava talons de sabates, a Florència. I després em van donar tot el que desitjava. I aleshores m'ho van tornar a prendre. Micky era allí. Voldria que reflexionessis en això i que no fessis res pel teu compte. He sentit tot això que ara sents tu. Però jo he après algunes coses. Hi vols reflexionar? Ara te'n pots anar.

Do fou arrossegada cap al vestibul, sempre a les fosques. Ensopegà amb un pot de pintura. Una porta s'obria al seu davant. Va girar-se, però la dona la va empènyer cap a fora, sense una paraula, i tancà al seu darrera.

L'endemà al migdia, quan Do va telefonar-li des d'un cafè dels Camps Elisis, Jeanne ja se n'havia anat. El timbre devia ressonar de peça en peça, en la casa buida.

He assassinat

Una mà enguantada de blanc li tancà la boca. Va separar-la sense brusquedat i s'aixecà, una llarga silueta contra el rectangle de llum de la cambra veïna. Un vespre, ella i jo ens havíem trobat així, en la penombra. Em subjectava per les espatlles. M'havia proposat d'assassinar una princesa de llargs cabells.

—Com ho saps, tot això? Hi ha coses que no les pots saber: la nit que va dormir a casa meva, el vespre que vaig passejar-me per sota de les seves finestres. I, després, l'encontre amb aquell xicot, Gabriel.

—Ja pots imaginar-te que m'ho vas contar tot! —digué Jeanne—. Pel juny, vam passar dues setmanes plegades.

—No vas tornar a veure Micky, després de la baralla de la Residència?

—No. I m'era igual. No tenia cap interès a dur-la a Itàlia. L'endemà al matí vaig anar a veure François Chance per tal d'arranjar la qüestió dels treballs i vaig agafar l'avió que m'havia proposat. De retorn a Florència, no em van faltar maldecaps. La Raffermi estava boja de ràbia. No juraria que Micky no li telefonés, després d'haver-me vist. Tu sempre has opinat que no. En tot cas, això no havia pas millorat res, tot el contrari. La Raffermi restà enrabiada fins al final.

—Quan va morir?

—Al cap d'una setmana.

—I abans d'anar-te'n no em vas dir res més?

—No. No havia de dir-te res més. Sabies molt bé a què em referia. Era l'única cosa en què pensaves ja molt abans de conèixer-me.

Tot d'una, la cambra s'il·luminà. Jeanne havia encès un llum. Vaig tapar-me els ulls amb la mà enguantada.

—Apaga, si et plau!

—Em permets que m'ocupi de tu, oi? Saps quina hora és? Estàs morta de fatiga. T'he dut guants. Treu-te els que portes.

Mentre s'inclinava sobre les meves mans, rossa, alta i atenta, tot allò que m'havia contat em semblà de nou un malson. Era bona i generosa, i jo era incapaç d'haver preparat la mort de Micky. Res no era veritat.

No faltava ja gaire per l'alba. Jeanne m'agafà en braços i em pujà al pis de dalt. Pel corredor, quan s'atansava a la cambra de l'antiga Domenica, vaig sacsejar el cap contra la seva espatlla. Em va comprendre i em deixà damunt el seu propi llit, al dormitori que havia ocupat mentre jo era a la clínica. Al cap d'una estona, després d'haver-me tret la bata d'estar per casa i d'haver-me fet beure, s'inclinà sobre el meu cos que tremolava sota llençols i flassades, em tapà bé i contemplà el meu rostre amb ulls fatigats, muda.

A baix, ja no recordava en quin moment de la seva narració, li havia dit que

volia morir-me. Ara, quan la son m'anava rondant, una por ridícula s'apoderava de mi.

—Què m'has fet beure?

—Aigua. Hi he ficat dues pastilles de somnifer.

Com de costum, devia llegir en la meua mirada allò que jo pensava, perquè amb la mà cobrí els meus ulls. Vaig sentir que deia: « Ets boja, boja, boja, boja », i la seva veu s'allunyava ràpidament, ja no sentia la seva mà sobre la cara; aleshores, tot d'una, un soldat americà que duia el casquet al revés, amb un somris m'allargà una presa de xocolata, la mestra de l'escola se m'atansà amb una palmeta per tal de colpejar-me els dits, i vaig adormir-me.

Vaig passar-me el matí al llit. Jeanne s'havia ajaçat al meu costat, vestida, i vam decidir que a partir d'aleshores viuríem al carrer de Courcelles. Em contà l'assassinat i jo vaig explicar-li les meves investigacions de la vetlla. Ara em semblava totalment increïble que François no s'hagués adonat de la substitució.

—No és tan senzill —digué Jeanne—. Físicament, ja no ets ni tu ni Micky. I no em refereixo solament al teu rostre, sinó a la impressió general. No camines com ella, però tampoc com tu caminaves abans. I, després, vas viure uns quants mesos al seu costat. Durant les darreres setmanes, vas estudiar-la de tal manera per poder imitar-la, que em sembla veure-la en tots els teus gestos. El primer vespre, quan reies, ja no sabia si eres tu o eres ella. El pitjor és que ja ni sabia com era l'una i com era l'altra, no aconseguia d'entendre-ho. No pots pas saber quines idees em passaren pel cap. Quan vaig banyar-te, em semblava haver retrocedit quatre anys, perquè tu ets més prima que Micky i ella aleshores era una mica com tu. Al mateix temps, em deia que era impossible. Teníeu la mateixa talla, però no us assemblàveu en res. No podia equivocar-me fins a aquest extrem. Tenia por que em fessis la comèdia.

—Per què?

—Què sé jo! Pensava que em volies allunyar, que volies estar sola. La cosa que m'embogia més és que no podia parlar-te de res abans que ho sabessis. Era jo qui havia de fer la comèdia. No acabava de saber com fer-m'ho per adreçar-me a tu com si fossis veritablement ella. Durant aquests quatre dies m'he adonat d'una cosa terrible, però que ens ho facilitarà tot: tot seguit que vaig sentir la teva veu, vaig ser incapaç de recordar la de Micky; només vaig veure la teva piga, vaig descobrir que ja no sabia quina de vosaltres dues la tenia. Hi ha coses que s'obliden, comprens? Tot d'una feies un gest, i em semblava veure Micky. Hi pensava tant, en aquest gest, que aconseguia de persuadir-me que em confonia. La veritat és que entre dos gestos teus en feies un de Micky perquè vas passar-te dues setmanes repetint-te: un dia, caldrà que faci això d'aquesta mateixa manera.

—I et sembla que això era suficient per a enganyar François? No m'ho crec.

He passat mig dia amb ell. De moment no em va reconèixer, però després, quan ens trobàvem sobre un divan, em besà i em toquejà més d'una hora.

—Eres Mi. Ell parlava de Mi. Es pensava que estava amb Mi. I, després, és un animal rapaç. Mai no li prestà atenció, dormia amb una noia rica. Ara ja no el tornaràs a veure. Em preocupava més la teva visita a François Chance.

—No s'adonà de res.

—I ja no li donaré ocasió de descobrir res. Ara ens posarem a treballar seriosament.

Deia que quan anéssim a Florència els perills serien més seriosos. Mi, la coneixien des de petita. A Niça només podia preocupar-nos el seu pare. Bruscament, vaig adonar-me que em calia veure aquest home la filla del qual havia matat i llançar-me als seus braços com ho hauria fet ella. A Niça, per altra banda, el meu pare i la meva mare encara ploraven una filla desapareguda; ben segur que em volien veure perquè els en parlés; em mirarien amb horror —em reconeixerien!

—No diguis bestieses! —cridà Jeanne tot subjectant-me pel braç—. No hi ha cap necessitat que els vegis. El pare de Micky, sí; no queda més remei. Si plores una mica, tothom es pensarà que és de l'emoció. Però, en els teus pares, és preferible que ja no hi pensis més. Si no te'n deus recordar, d'ells!

—No, Però, i quan me'n recordi?

—Aleshores ja seràs una altra. Ja ets una altra. Ets Micky. Michèle, Marthe, Sandra, Isola, nascuda el dia 14 de novembre de l'any 1939. T'has rejuenit de cinc mesos, has perdut les empremtes digitals i has guanyat un centímetre d'alçada. Res més.

Allò només era el començament d'una altra angoixa. Al migdia, anà a cercar les nostres coses a la casa de Neuilly i ho portà tot al xalet, els vestits tirats de qualsevol manera sobre les maletes. Amb una bata d'estar per casa, vaig baixar al jardí per tal d'ajudar-la. Jeanne em va manar que tornés al pis si no volia caure malalta.

Tot allò que ella i jo dèiem em retornava a aquella nit de Cap Cadet que m'havia contat. No volia pensar-hi, em negava a la idea de veure unes pel·lícules que havia pres quan ella i Micky es trobaven de vacances i que podrien ajudar-me a assemblar-me-li més. El més petit gest prenia un doble sentit i feia sorgir en el meu esperit tot d'imatges més insuportables que qualsevol pel·lícula.

Em va vestir, em féu dinar, lamentà haver-me de deixar sola durant un parell d'hores, ja que li calia anar a veure François Chance per tal de reparar les meves bestieses de l'altre dia.

Em vaig passar la tarda arrossegant-me d'una butaca a l'altra. Em contemplava als miralls. Em treia els guants per mirar-me les mans. Amb un

abatiment aterrit observava aquest algú que s'instal·lava en mi i que no era res, únicament mots i idees confuses.

Més que el crim que havia comès, m'angoixava aquesta sensació de sofrir una possessió. Era una joguina buida, un titella entre les mans de tres desconegudes. Quina de les tres tirava dels fils amb més duresa? La petita empleada de banca, envejosa, pacient com una aranya? La princesa morta que un dia o altre acabaria per mirar-me de nou a la cara, davant l'espill, ja que volia convertir-me en ella? O la dona de cabells daurats que, una setmana darrera l'altra, sense veure'm, m'havia encaminat a l'assassinat?

En saber que la padrina Midola era morta, em deia Jeanne, Micky no va voler saber res d'un viatge a Florència. L'enterrament havia tingut lloc sense ella, i hom ni s'havia pres la molèstia de donar una explicació als parents de la Raffermi.

El vespre que s'assabentà de la defunció, Micky decidí sortir amb François i alguns altres amics. Jo l'acompanyava. Micky va embriagar-se, va moure un escàndol en una «boîte» de l'Étoile, insultà els policies que ens expulsaren i volgué fer-se acompanyar per un altre noi. Va obstinar-se fins a tal extrem, que François va haver d'anar-se'n a casa seva.

Al capdavant, una hora després, el xicot en qüestió fou expulsat al seu torn i vaig haver d'ésser jo qui es passà una part de la nit consolant-la. Plorava, em parlava de la seva mare morta i de la seva infància, deia que donava Jeanne per definitivament perduda, no volia sentir parlar més d'ella ni de ningú; també jo un dia veuria «com una se sent». Somnifer.

Els dies següents hi va haver molta gent que la volien veure. La planyien. La invitaven de tot arreu. Ella es mostrava prudent i duia amb tota dignitat els milers de milions que la Raffermi li havia deixat. Bon punt la casa fou habitable, sense esperar que la instal·lació fos completa, va traslladar-se al carrer de Courcelles.

Una tarda que em trobava sola a la nostra novella casa, vaig rebre un telegrama de Jeanne. Només hi havia el seu nom i un número de telèfon de Florència. Vaig picar-li tot seguit. De primer ella em contestà que era una idiota de telefonar-li des del xalet de Micky, després em digué que ja era hora d'allunyar François. Com si les sospites se m'haguessin acudit espontàniament, havia de demanar a la meua amiga que verificués els rebuts del carrer de Courcelles per tal de veure quines condicions havia convingut amb els encarregats dels treballs. Em demanà que la setmana següent, a la mateixa hora, li telefonés al mateix número. Però aquest cop seria preferible de trucar-li des d'un telèfon públic.

Micky féu la seva enquesta l'endemà, va entrevistar-se amb els proveïdors i, tal com ja s'imaginava, no va descobrir res d'anormal en els comptes. Jo em preguntava què devia proposar-se Jeanne. Era evident que François tenia

objectius més importants que els d'aconseguir una comissió en la compra de teles o mobles; mai no li hauria passat pel cap d'enganyar Micky d'una manera tan grollera.

L'escena que vaig presenciar una estona després, quan tornàrem a casa, em féu comprendre que no es tractava de res d'això. François s'havia ocupat personalment de tot. Les factures i una còpia del pressupost havien estat enviades a Florència fins i tot abans que Micky hagués parlat dels seus projectes. François va defensar-se com pogué: treballava al despatx de Chance i era normal que tingués correspondència amb la Raffermi. Micky va tractar-lo d'adulador, de xerraire, de pescadots, i se'l va treure de davant.

Ben segur que l'endemà l'hauria tornat a rebre, però ara jo ja sabia què es proposava Jeanne, de manera que només vaig haver d'aprofitar-me de la situació que havia creat. Micky anà a veure Chance, el qual no sabia res. Cridà un secretari de la Raffermi a Florència, s'assabentà que François, desitjós de fer-se ben veure, tenia la padrina Midola al corrent de tot. El detall més còmic és que també ell retornava els talons que li enviaven!

Tal com havíem convingut, vaig telefonar a Jeanne. El maig s'acabava. A París feia molt bo, però encara en feia més al *Midi*. Jeanne em va dir que enredés Micky com jo sabia fer-ho i que la convencés de dur-m'hi. La Raffermi tenia una torre al costat del mar. L'indret s'anomenava Cap Cadet. Quan arribés el moment, ja ens hi veuriem.

—Quin moment?

—Penja —digué Jeanne—. Faré tot el que calgui per ajudar-te a convèncer-la. L'única cosa que has de fer és mostrar-te amable; jo ja pensaré per totes dues. Pica'm d'aquí a una setmana. Confio que estareu a punt de marxa.

—Encara no han obert el testament? Que potser hi ha algun entrebanc? M'ho podries dir...

—Penja —digué ella—. Ets empipadora.

Deu dies després, a primers de juny, Micky i jo ja érem a Cap Cadet. Vam viatjar tota una nit amb el seu petit cotxe tot farcit de maletes. De bon matí una dona del país que es deia Yvette i que coneixia la Murneau, ens obrí la torre.

Era gran, plena de sol, perfumada per l'olor dels pins. Vam baixar a banyar-nos en una platja de còdols, deserta, al peu mateix del promontori que dominava la casa. Micky començà a donar-me lliçons de natació. Després, amb els vestits de bany encara humits, vam cauré sobre el llit, on dormírem de costat fins al vespre.

Em vaig despertar la primera. Vaig quedar-me mirant Micky, que dormia a tocar meu; no sé quina mena de somnis imaginava darrera les seves parpelles closes i vaig tocar, separant-la de les meves, una cama tèbia i vivent. Vaig sentir horror de mi mateixa. Vaig agafar el cotxe i vaig anar-me'n a La Ciotat, el poble més proper, per tal de telefonar aquest descobriment a Jeanne.

—Apa, torna-te'n allí d'on véns, doncs. Troba una altra banca. O renta roba, com la teva mare. Però deixa'm en pau.

—Si vós fóssiu aquí, tot seria diferent. Per què no veniu?

—Des d'on telefonés?

—Des de correus.

—Escolta'm, doncs. T'enviaré un telegrama a nom de Micky, adreçat al *Cafè de la Désirade*, a La Ciotat. És el darrer que hi ha al final de la platja, abans de tornar cap a l'esquerra per tornar a Cap Cadet. Quan hi passis, avisa que l'esperes i demà al matí véns-lo a cercar. Després torna'm a picar. Ara penjo.

Vaig aturar-me al cafè, vaig demanar un coca-cola i vaig pregar a l'amo que em guardés el correu que rebria a nom d'Isola. Em preguntà si era qüestió de negoci o d'amor. Hi va consentir en dir-li que es tractava d'això darrer.

Aquell vespre Micky estava trista. Després del sopar que ens serví la senyora Yvette, vam acompanyar-la a Lecques, on vivia, la seva bicicleta penjada darrera el cotxe. Després Micky decidí prosseguir cap a indrets més civilitzats, em menà a Bandol, ballà fins a les dues de la matinada, li semblà que els xicots del *Midi* eren enutjosos i tornàrem a casa. Va escollir el seu dormitori, el meu, em besà una galta amb els llavis endormiscats i se m'acomiadà dient que « no tenia pas la intenció de florir-se en aquell racó de món ». Jo tenia ganes de conèixer Itàlia i ella m'havia promès que m'hi duria; veuríem la Badia de Nàpols, Castellamare, Sorrent, Amalfi. Seria estupend. Bona nit, minyona.

Cap al migdia, vaig passar pel *Cafè de la Désirade*. El telegrama de Jeanne era incompreensible: « Juntura Clarisse. Tendreses ». Des de correus de La Ciotat, vaig tornar a telefonar-li.

—No li agrada de quedar-se aquí. Vol dur-me a Itàlia.

—Gairebé ja no li deuen quedar diners —digué Jeanne—. No coneix ningú, de manera que aviat em deurà dir una cosa o altra. No puc pas venir abans, no ho suportaria. Has rebut el telegrama?

—Sí, però no sé què vol dir.

—Ja m'ho pensava. Parlo del primer pis, de la primera porta a mà dreta. T'aconsello que hi facis un tomb i que reflexionis. Sempre val més reflexionar que parlar, sobretot per telèfon. Descollar i humitejar cada dia és l'única cosa que has de fer. Penja i reflexiona. Naturalment, cal evitar que vingueu a Itàlia.

A través de l'auricular sentia tot d'espetarrecs, un concert de veus fosques que, de La Ciotat a Florència, passaven de central a central. Evidentment, n'hi hauria hagut prou amb una orella que ens sorprenguéssim, però què hauria sentit d'inquietador?

—Us he de tornar a picar?

—D'aquí a una setmana. Sigues prudent.

A darreres hores del migdia, mentre Micky era ajaçada a la platja, vaig entrar a la cambra de bany que hi havia al costat de la meva habitació.

«Clarisse» era el nom de fàbrica de l'escalfador. La canonada devia fer poc de temps que era instal·lada, perquè ni tan sols havia estat pintada. Corria tot a l'entorn de la cambra, per la part alta de les parets. Vaig trobar la juntura a tocar d'un colze. Per tal de descollar-la vaig haver d'anar a cercar una clau anglesa al garatge. Vaig agafar la que hi havia al caixó d'eines del cotxe. La senyora Yvette fregava el pis de baix. Era xerraire i em féu perdre uns quants minuts. De retorn a la cambra de bany, m'agafà por que Micky pogués entrar sobtadament i em sobresaltava cada vegada que, sota meu, la senyora Yvette desplaçava una cadira.

Tot i això, vaig descollar la rosca i vaig treure la peça. Era una petita làmina molt gruixuda d'un material que semblava de cartró premut. Vaig retornar-la al seu lloc, vaig enroscar de nou la juntura tal com l'havia trobada i, obrint el gas, vaig tornar a encendre el bec de l'escalfador que havia apagat.

En el precís moment que retornava la clau anglesa al caixó de les eines, Micky es féu visible al capdamunt del camí que menava a la platja.

No acabava de fer-me ben bé càrrec del projecte de Jeanne. Comprenia que si humitejava cada dia la juntura, la peça acabaria per disgregar-se lentament, d'una manera natural. Hom atribuiria aquesta humitat al vapor que es desprenia dels banys que preniem. D'altra banda, vaig decidir multiplicar aquests banys amb l'objecte de deixar senyals en la pintura del sostre i de les parets. Però on ens menaria, això? Si Jeanne volia que espatllés la conducció del gas, calia concloure que la seva intenció era provocar un incendi. Si el gas s'escapava de la canonada, el bec encès provocaria una explosió, però la quantitat de gas que s'escapés mai no seria suficient, perquè la mateixa rosca el contindria.

Fins i tot en el cas que els plans de Jeanne fossin més ben concebuts i l'incendi acabés per tenir lloc, quin benefici en podríem treure? El mateix acte que suprimiria Micky em separaria de la vida que menava; tornaria a trobar-me al punt de sortida. Durant una setmana vaig anar fent el que Jeanne m'havia encarregat, sense tenir el valor de comprendre. Submergia la juntura en aigua, la disgregava a poc a poc amb els dits, tot sentint com, ahora, se'm disgregava la resolució.

—No comprenc què us proposeu —vaig dir a Jeanne per telèfon—. Escolteu-me, doncs: o bé veniu de seguida o ho deixo córrer tot.

—Has fet el que et vaig dir?

—Sí, però vull saber què passarà després. No comprenc quin benefici us pot reportar tot això, però en canvi sé que a mi no me'n pot reportar cap.

—No diguis estupideses. Com segueix, Micky?

—Bé. Es banya. Juguem a bitlles dins la piscina. No hem pogut omplir-la, perquè no sabem com se fa. Sortim molt.

—I de xicots?

—Cap. Li agafa la mà perquè s'adormi. Fora d'això, diu que per a ella l'amor

ja s'ha acabat. Quan ha begut una mica, parla de vós.

—Saps parlar com Micky?

No vaig comprendre la pregunta.

—És precisament per això, que t'interessà de prosseguir, petita. No te n'adones? No? No hi fa res. Sigui com sigui, prova-ho, parla'm com si fossis Micky, imita-la. A veure...

—*Et sembla que això es vida? Per començar, Jeanne té una rosca fluixa. Saps quin és el seu signe? El Brau. Desconfia'n, gateta, tots els braus són gent de mala baba. Tot ho tenen al cervell i són durs de cor. Quin és el teu signe? Càncer, no està gens malament. Tens ulls de Càncer. Una vegada vaig conèixer algú que tenia uns ulls així, mira, grossos, molt grossos. Resultava divertit, t'ho asseguro. Jeanne, la planyo, és una pobra noia. Li sobren deu centímetres perquè es deixi anar. Saps què s'imagina?*

—Ja n'hi ha prou —digué Jeanne—. No ho vull saber.

—Doncs és interessant, encara que ja sé que per telèfon resulta difícil de dir. Què, doncs: ho he fet bé? .

—No. Repeteixes, però no inventes res. Imagina't que haguessis d'improvisar. Reflexiona-hi. Tot seguit que em dirà alguna cosa, vindré.

—Faríeu bé de venir amb uns bons arguments. A tip de sentir-me dir « reflexiona », he acabat per fer-ho.

Aquell vespre, mentre el cotxe ens menava a Bandol, on volia sopar, Micky va dir-me que aquella tarda havia conegut un xicot molt curiós. Un xicot molt curiós amb idees ben curioses. Em mirà i afegí que, fet i debatut, acabaria per trobar agradable aquella estada a Cap Cadet.

No em tenia al corrent de les seves dificultats econòmiques. Quan necessitava diners, li'n demanava. L'endemà, sense dir-me per què, aturà el cotxe davant l'edifici de correus de La Ciotat. Vam entrar-hi plegades, jo més morta que viva de trobar-me en aquell indret amb ella. Una de les funcionàries fins i tot em preguntà:

—És per a Florència?

Sortosament, Micky no s'hi fixà o va creure que la pregunta anava per a ella. En efecte, volia enviar un telegrama a Florència. La seva redacció va divertir-la molt. Me'l va fer llegir i vaig veure que demanava diners; Jeanne no tardaria a venir. Era el famós telegrama dels « ulls, mans, boca, sigues gentil » .

Jeanne va presentar-se tres dies després, el 17 de juny. Venia amb el seu Fiat blanc i duia un mocador nuat sobre els cabells rossos. Queia la nit. La torre era plena de gent, nois i noies que Micky havia conegut en una platja veïna i que s'emportà. Vaig córrer cap a Jeanne, que aparcava el cotxe. Ella va limitar-se a donar-me una de les seves maletes i em féu seguir-la cap a la casa.

La seva arribada provocà un gran silenci, i tot seguit la desbandada. Al jardí, sense haver-li adreçat la paraula, Micky s'acomiadà tràgicament dels seus amics

i els pregà que tornessin en una ocasió més oportuna. Estava borratxa i sobreexcitada. Jeanne, que vestida amb roba lleugera em semblà més jove, ja començava a ordenar l'habitació.

Micky tornà, va deixar-se caure sobre una butaca amb un got a la mà, em pregà que deixés de jugar a mestressa de casa (m'havia posat a ajudar Jeanne) i em recordà allò que m'havia dit un dia: si escoltava ni que fos una sola vegada aquella noia tan alta, ja hauria begut oli.

Tot seguit digué a Jeanne:

—T'he demanat un taló, no que vinguessis. Dona'm el taló, dorm aquí si vols, però demà toca el dos.

Jeanne se li atansà, va mirar-la llarga estona i després s'inclinà, va agafar-la en braços i la posà sota la dutxa. Al cap d'una estona va trobar-me asseguda al costat de la piscina i em digué que Micky ja s'havia tranquil·litzat i que nosaltres podíem anar a fer un tomb.

Vaig pujar al seu cotxe i ens vam aturar en una pineda, entre Cap Cadet i Les Lecques.

—El dia quatre de juliol fas anys —em digué Jeanne—. Sopareu fora de casa i us divertireu plegades; la cosa és ben natural. I aquella nit tindrà lloc l'esdeveniment. Com segueix la juntura?

—S'ha quedat esponjosa com paper mastegat. Però el vostre projecte és idiota: la rosca no deixa passar el gas.

—La rosca que hi haurà aquella nit el deixarà passar, imbècil! En tinc una altra, de rosca! És idèntica, comprada al mateix lampista. És una rosca esberlada i tota oxidada pel lloc de l'esberla. M'escoltes, oi? No hi ha cap mena de problema pel que fa a l'incendi, la investigació i el treball dels experts. La instal·lació és d'enguany, hom trobarà una rosca defectuosa, rovellada des de fa temps. La casa està assegurada per una misèria: jo mateixa me'n vaig encarregar i no vaig escollir-la perquè sí. Ni la casa d'assegurances no se'n preocuparà. El problema ets tu.

—Jo?

—Com ho faràs per posar-te al seu lloc?

—Em pensava que també ho teníeu previst. Vull dir que teníeu un pla diferent del que imagino.

—No n'hi ha cap més.

—I ho hauré de fer sola?

—Si em trobo complicada en l'incendi, la meva identificació no mereixerà gaire crèdit. I cal que sigui jo la primera que t'identifiqui. D'altra banda, què et penses que s'imaginaran, si em quedo aquí?

—No ho sé.

—Al cap de quaranta-vuit hores ja ho haurien descobert tot. Si esteu soles totes dues, si fas les coses com cal, ningú no farà cap pregunta.

—Hauré de colpejar Micky?

—Micky s'haurà embriagat. Tu li donaràs una pastilla suplementària per a dormir. Com que després Micky seràs tu i com que segurament practicaran una autòpsia, fes tot el que calgui perquè des d'ara tothom sàpiga que prens somnífers. I aquell dia, menja i beu les coses que mengi i begui ella, si hi ha testimonis.

—I caldrà que em cremi?

Potser en aquell moment Jeanne m'havia premut la testa contra la seva galta per tal de confortar-me? Així ho pretenia quan em contava l'escena; deia que fou en aquell moment que començà a afeccionar-se'm.

—És l'únic problema. Si et trobo de tal manera que, per poc que sigui, es veu que ets tu, estem perdudes. En aquest cas ni val la pena de prosseguir, perquè t'identificaré com a Do.

—No ho podré fer.

—Sí, podràs. Et juro que si fas tot el que et dic, la cosa no durarà ni cinc segons. Després ja no sentiràs res. I quan recobraràs els sentits jo ja seré al teu costat.

—Quines són les parts que no han d'ésser identificables? Com puc estar, segura que no m'hi quedaré també jo?

—La cara i les mans —digué Jeanne—. Cinc segons entre el moment en què sentiràs el foc i el moment en què et trobaràs fora de perill.

Havia pogut fer-ho. Jeanne s'havia quedat un parell de setmanes amb nosaltres. La vigília del dia primer de juliol, simulà un viatge de negocis a Niça. M'havia pogut quedar tres dies a soles amb Micky. Havia pogut continuar captenint-me amb tota normalitat. Havia pogut anar fins al final.

La nit del quatre de juliol hom va veure el MG a Bandol. Hom va veure com Micky s'embriagava amb la seva amiga Domenica, en companyia de mitja dotzena de gent jove trobats a l'atzar. A la una de la matinada, el petit cotxe blanc enfilava cap a Cap Cadet amb Domenica al volant.

Al cap d'una hora la torre cremava per un costat, el costat del garatge i de la cambra de bany de Domenica. Una noia de vint anys moria cremada viva a la cambra veïna, en pijama i duent a la mà dreta un anell que permetria d'identificar-la. L'altra no aconseguí de salvar-la de les flames, però restava la impressió que ho havia intentat. Al pis de sota, on l'incendi ja es propagava, acomplia els seus darrers gestos de titella. Encenia una bola de teixit, una camisa de dormir de Micky, se n'apoderava tot cridant i s'hi cobria el cap. Cinc segons després, en efecte, tot s'havia acabat. S'abatia al peu d'unes escales sense haver pogut arribar a una piscina en la qual ja no es jugava a bitlles i on l'aigua s'arrugava en tot de petites onades sota les flames de l'incendi.

Ho havia pogut fer.

—Cap a quina hora vas tornar a la torre?

—Cap a les deu —digué Jeanne—. Ja feia estona que us n'havíeu anat a sopar. Vaig canviar la rosca i vaig obrir el bec, sense encendre'l. A tu només et va caldre llançar un tros de cotó encès dins la cambra de bany. Havies de llançar-l'hi després d'haver donat uns somnífers a Micky. Suposo que devies fer-ho així.

—On eres, tu, aleshores?

—Me'n vaig tornar a Toulon perquè em veiessin. Vaig entrar en un restaurant, vaig dir que venia de Niça i que m'adreçava a Cap Cadet. En arribar-hi per segona vegada, la torre encara no cremava. Eren les dues de la matinada i vaig comprendre que t'havies retardat. Havíem previst que a les dues tot quedaria llest. Però és possible que Micky es negués a tornar a casa tan d'hora. No ho sé. Tu havies de fer veure que no et trobaves bé i ella t'havia de tornar a casa cap a la una. Però devia passar alguna cosa, perquè el cotxe el vas menar tu. Si no era que la gent s'equivoquessin, no ho sé.

—I tu què vas fer?

—Vaig esperar a la carretera. Cap a un quart de tres vaig veure les primeres flames. Vaig esperar-me encara una estona. No volia ser la primera d'arribar. Quan vaig recollir-te del peu de les escales, ja hi havia mitja dotzena de persones en pijama o en barnús que no sabien què fer. Poc després van arribar els bombers de Lecques i van apagar l'incendi.

—Havíem previst que tractaria de treure-la de la seva cambra?

—No. Però va ser una bona idea, perquè això impressionà els policies de Marsella. Amb tot, era perillós. D'altra banda, suposo que això explicava que se't veiés negra de cap a peus. Fet i debatut, suposo que devies deixar-te agafar al parany dins la cambra i que vas haver de saltar per la finestra. La camisa de dormir, la devies encendre al pis de sota. Havíem comptat cent vegades quants passos calia fer per caure a la piscina. Disset. També vam convenir que, abans d'encendre la camisa, esperaries que acudissin els veïns per a deixar-te caure dins la piscina en el precís moment que arribessin. Pel que sembla, no vas esperar. A darrera hora potser vas tenir por que no et salvarien prou de pressa i per això vas decidir de no tirar-te a la piscina.

—També és possible que perdés el coneixement quan vaig cobrir-me el cap amb la camisa; aleshores és natural que no em pogués moure.

—No ho sé. La ferida que tenies a la closca era molt ampla i profunda. El doctor Chaveres creu que vas saltar des del primer pis.

—Amb aquella camisa de dormir sobre el cap, si no aconseguia d'arribar a la piscina em podia morir! El teu projecte era molt arriscat.

—No. Abans havíem cremat quatre camises de dormir. La cosa no se'ns emportà mai més de set segons, sense corrent d'aire. Només havies de fer disset passos fins a la piscina. En tan poca estona no et podies morir. Aquesta ferida al cap, no l'havíem prevista. Ni les cremades que tenies al cos.

—Vols dir que vaig fer coses que no havíem previst? Per què no havia d'haver

obeït les teves ordres fins al final?

—Jo et conto les coses a la meua manera —digué Jeanne—. Potser no t'era tan fàcil d'obeir-me. La cosa era més complicada. Tenies por de tot el que havies de fer, por de les conseqüències, por de mi. Suposo que a darrera hora vas prendre algunes iniciatives. Ella, la van trobar a la porta del dormitori quan l'haurien haguda de trobar dins el llit, o molt a prop del llit. Potser fins i tot, un moment, vas proposar-te de salvar-la de veritat. No ho sé.

Aquest mes d'octubre, vaig dormir deu o dotze nits repetint sempre el mateix somni: amb moviments extremament ràpids però perfectament ineficaços, tractava de salvar una noia de llargs cabells dels perills d'un incendi, d'un naufragi o de l'embranchida d'un vehicle enorme que no menava ningú. Em despertava glaçada, conscient de la meua covardia. Una covardia que em va permetre de donar unes pastilles de gardenal a una desgraciada i de cremar-la de viu en viu. Una covardia que no em permetia de refusar aquella mentida segons la qual l'havia volguda salvar. L'amnèsia era una evasió. Si no em recordava de res, era perquè de cap de les maneres, pobre petit angelet, no hauria pogut suportar el record.

Vam romandre a París fins a finals d'octubre. Vaig veure les pel·lícules de vacances de Micky. Vint, trenta vegades. Vaig aprendre els seus gestos, la seva manera de caminar, la faisó que tenia de tombar bruscament els ulls cap a la cambra, cap a mi.

—Parlava amb la mateixa mena de brusquedat —em digué Jeanne—. Tu parles massa lentament. Ella iniciava sempre una frase abans d'haver acabat la precedent. Saltava d'una idea a l'altra, com si parlar fos un ron-ron inútil, com si l'altre ja ho hagués comprès tot.

—Cal pensar que era més intel·ligent que jo.

—No he dit això. Torna a provar-ho.

Ho provava. Ho aconseguia. Jeanne em donava una cigarreta, m'oferia foc, m'estudiava:

—Fumes com ella. Amb la diferència que tu fumes. Ella clavava un parell de xuclades a la cigarreta i tot seguit l'apagava contra el cendrer. Fica't ben bé al cap que deixava tot allò que tocava. No hi havia cap idea que la interessés més enllà d'un parell de segons, es canviava el vestit tres vegades cada dia, cap xicot no li durava una setmana, avui s'afeccionava al parxís i demà al vodka. Dues xuclades i prou. No és difícil. Pots encendre una altra cigarreta tot seguit, no hi ha res a dir.

—Resulta car, oi?

—Ara ets tu qui parla, no ella. No ho tornis a repetir.

Em posà al volant del Fiat. Després d'unes quantes maniobres, vaig poder-lo conduir sense massa dificultats.

—Què se n'ha fet, del MG?

—Es va cremar amb tot el restant. El van trobar tot xafat al garatge. És fantàstic, agafes el volant com ella. No ets pas tan estúpida, sabies observar. A més, cal dir que l'únic cotxe que havies dut era el seu. Si et portes bé, quan serem al *Midi* te'n compraré un. Amb els « teus » diners.

Em vestia com Micky, em maquillava com Micky. Faldilles amples de llana gruixuda, enagos, roba interior blanca, verd aigua, verd cel. Sabates Raffermi.

—Com anaven les coses, quan eres talonera?

—Molt malament. Gira't, que et pugui veure.

—Si em giro, el cap se me'n va.

—Tens unes cames molt boniques. També les hi tenia ella, em sembla. Dreçava la barbeta així, mira... Camina.

Caminava. M'asseia. M'aixecava. Iniciava un pas de dansa. Obria un calaix. Aixecava un index napolità quan parlava. Reia més fort, amb una rialla més neta. Romana dreta, les cames separades, un peu perpendicular a l'altre. Deia: « Murneau, una broma divertida, ciao, és fantàstic, de veres, pobra de mi, m'agrada, no m'agrada, saps? no t'ho pots imaginar ». Balancejava la testa amb un aire incrèdul, mirant per sota.

—No està malament. Quan t'asseguis amb aquesta mena de faldilles no ensenyis massa les cames. Posa-les de costat, ben paral·leles, així. Hi ha vegades que ja no em recordo com ho feia.

—Jo ho sé; més bé que jo.

—No he dit pas això.

—Però ho penses. Em poses nerviosa. Faig tot el que puc, saps? Amb tanta combina, m'hi perdo.

—Em sembla sentir-la parlar; continua...

Era la pobra revenja de Micky. Més present que la Domenica d'abans, era ella qui guiava les meves cames cansades, el meu esperit extenuat.

Un dia, Jeanne va dur-me a casa d'uns amics de la morta. No va separar-se de mi, explicà que em sentia molt dissortada, tot anà molt bé.

A partir de l'endemà, vaig tenir dret a contestar el telèfon. La gent em planyien, es morien d'inquietud, em suplicaven cinc minuts de conversa. Jeanne ho sentia tot per un altre auricular i després m'explicava amb qui havia parlat.

Però no hi era el dia que Gabriel, l'amant de l'antiga Do, em picà. Em digué que coneixia les meves desgràcies, m'explicà qui era.

—Us volia veure —afegí.

No sabia com deformat la meva veu. El temor de dir una bestiesa acabava de reduir-me al silenci.

—No em sentiú? —digué.

—Ara no us puc veure. Cal que reflexioni. No sabeu com me sento.

—Escolteu-me: cal que us vegi. Fa tres mesos que espero aquest moment i ara no hi puc renunciar. Em cal saber algunes coses. Vindré.

—No us obriré.

—En aquest cas, no us fieu de mi —em digué—. Tinc una qualitat molt desagradable: sóc un obstinat. Les vostres desgràcies no em toquen el cor. Pitjors són les de Do: és morta. Vinc o no?

—Si us plau... Feu-vos-en càrrec. No vull veure ningú. Doneu-me una mica de temps. Us prometo que més endavant parlarem.

—Vinc —digué ell.

Jeanne arribà una mica abans i el va rebre. Sentia com parlaven al rebedor del pis de sota. Jo m'havia ajaçat sobre el llit i premia la meva mà enguantada contra la boca. Al cap d'una estona, el cancell es tancà i Jeanne va pujar a abraçar-me.

—No és perillós. Es deu imaginar que passaria per un porc si no vingués a preguntar-te com va morir la seva amigueta, però la cosa s'acaba aquí. Tranquil·litza't.

—No el vull veure.

—No el veuràs. S'ha acabat. Se n'ha anat.

Hom m'invitava. Em trobava amb persones que no sabien com parlar-me, que s'acontentaven a interrogar Jeanne i a recomanar-me coratge.

Jeanne fins i tot organitzà una petita recepció al carrer de Courcelles, un dia que plovia. Va ésser dos o tres dies abans d'anar-nos-en cap a Niça. Una mena d'examen, d'assaig general abans que hom em lliurés a la meva novella existència.

Em trobava lluny d'ella, en una cambra del pis de baix, quan vaig veure entrar François Roussin, el qual no estava invitat. També ella l'havia vist i, de grup en grup, anà avançant a poc a poc en direcció meva.

François va explicar-me que havia vingut no com a amant que insisteix, sinó en qualitat de secretari que acompanya el seu amo. Tot i això, semblava ja dispostat a deixar parlar l'amant quan Jeanne aconseguí de reunir-se'ns.

—Deixeu-la tranquil·la o us trec d'aquí —li digué.

—No amenceu mai la gent amb coses que no sou capaç de fer. Escolteu, Murneau: amb una bufetada us puc tirar per terra. I us juro que ho faré si torneu a molestar-me.

Parlaven en veu baixa, sense abandonar una actitud educada. Vaig agafar Jeanne pel braç i vaig pregar a François que es retirés.

—T'he de parlar, Micky —insistí ell.

—Ja hem parlat.

—Hi ha coses que no t'he dit.

—Me n'has dit prou.

Vaig arrossegar Jeanne lluny d'ell. François se n'anà tot seguit. El vaig veure parlar amb Chance i quan es posava l'abric, al vestíbul, les nostres mirades es creuaren. L'única cosa que li omplia els ulls era una mena de ràbia; vaig girar-me d'esquena.

Més tard, tothom, se n'anà. Jeanne va abraçar-me llargament, va dir-me que m'havia captivat tal como esperava, que triomfariem, que ja havíem triomfat.

Niça.

El pare de Micky, Georges Isola, era molt prim, molt pàl·lid, molt vell. Em mirà tot balancejant la testa, els ulls plens de llàgrimes, sense atrevir-se a besarme. Quan s'hi decidí, els seus plors se'm contaminaren. Vaig viure un moment absurd, perquè no em sentia espantada ni dissortada, ans extraviada de felicitat perquè el veia tan feliç. Em sembla que, l'espai d'uns quants minuts, vaig oblidar-me que no era Micky.

Vaig prometre que el tornaria a visitar. Vaig assegurar-li que em trobava bé. Vaig deixar-li tot de presents i cigarretes amb el sentiment que es tractava d'una cosa abominable. Jeanne se m'endugué. Ja dalt al cotxe, em deixà plorar fins que en vaig tenir prou, però tot seguit em digué que la perdonés si es veia obligada a aprofitar-se de la meva emoció: s'havia citat amb el doctor Chaveres. Em va dur directament a casa d'ell. Creia que des de tots els punts de vista era preferible que em veiés en aquell estat.

En efecte, el doctor devia pensar que la visita al meu pare m'havia commogut fins a l'extrem de comprometre el meu guariment. Em trobà molt abatuda tant des del punt de vista físic com moral i aconsellà a Jeanne que em tingués aïllada una altra temporada. És el que ella volia.

El doctor Chaveres era tal com el recordava; era de complexió feixuga, duia els cabells tallats molt curt i tenia unes sòlides mans de carnisser. Tot i això, només l'havia entrevist una sola vegada, entre dos esclats de llum, abans o després de la meva operació. Em comunicà les inquietuds del seu cunyat, el doctor Doulin, i obrí al meu davant la relació que li havia enviat.

—Per què no l'heu tornat a visitar?

—Aquestes sessions —va intervenir Jeanne— la deixaven molt abatuda. Li vaig telefonar. I ell mateix ha decidit que era preferible deixar-les córrer.

Chaveres, que era més gran i potser més enèrgic que el doctor Doulin, va dir a Jeanne que s'adreçava a mi i que li agrairia que ens deixés sols. Ella s'hi negà.

—Vull saber com van les coses. Tinc confiança en vós, però no la deixaré sola amb ningú. Podeu parlar davant meu, i ella també.

—Què sabeu vós?— digué el doctor—. En aquests papers veig que, en efecte, heu assistit a totes les entrevistes que el doctor Doulin tingué amb ella. Des que abandonà la clínica no n'ha pogut treure res que valgui la pena. Voleu o no voleu

que es posi bé?

—Vull que Jeanne es quedi —vaig dir jo—. Si se'n va, també me n'aniré jo. El doctor Doulin em va prometre que la memòria em tornaria molt aviat. He fet tot el que volia. He jugat amb botons i filferros. M'he passat hores senceres contant les meves dificultats. M'ha donat injeccions. Si s'ha equivocat, la culpa no és de Jeanne.

—S'ha equivocat —sospirà el doctor Chaveres—, però ara començo a comprendre'n el motiu.

Jo podia veure las meves pàgines d'escriptura en el lligall que havia obert.

—S'ha equivocat? —se sorprengué Jeanne.

—Oh, pel que més vulgueu, no interpreteu aquest mot en el sentit corrent. Aquesta noia no sofreix cap lesió. Els seus records s'aturen com els d'un vell que repapieja, cap als cinc o sis anys. Els costums han persistit. No hi ha ni un sol especialista de malalties de la memòria i del llenguatge que no prenguéss aïxò per una amnèsia lacunar. El xoc, l'emoció... a la seva edat això pot durar tres setmanes o tres mesos. Si el doctor Doulin s'ha equivocat, podeu estar segures que s'ha adonat del seu error, altrament jo no en sabia res. Sóc un cirurgià, no un psiquiatre. Heu llegit les coses què ella va escriure?

—Les he llegides.

—Què hi ha de tan particular en les paraules *mans, cabells, ulls, nas, boca*? Són mots que es repeteixen continuament.

—No ho sé.

—Ni jo. Però en canvi sé que aquesta noia estava malalta *abans* de l'accident. Era exaltada, violenta, egocèntrica? Tenia tendència a compadir-se, a plorar quan dormia, als malsons? Us havíeu adonat si era propensa a les còleres sobtades, com les d'aquell dia que aixecà una mà enguixada contra el meu cunyat?

—No ho comprenc. Micky és emotiva, té vint anys, és possible que tingui una naturalesa una mica violenta, però no estava malalta. Fins i tot era molt assenyada.

—Déu del cel! No he dit pas que no ho fos! Entenguem-nos. Aquesta noia abans de l'incendi, com tanta altra gent que sumen més que tots els possibles fumadors de pipa o tots els afeccionats als segells, presentava certs símptomes de naturalesa histèrica. Si pretenc que estava malalta, cal que entengueu que per començar es tracta d'una apreciació personal del que jo entenc per malaltia. Després, perquè algunes amnèsies o afàsies figuren entre els símptomes tradicionals de la histèria.

S'aixecà, féu la volta a la taula i s'atansà al divan de cuiro on sèiem Jeanne i jo. Em va agafar per la barbata i em féu tombar la cara cap a Jeanne.

—No sembla consentida? La seva amnèsia no és lacunar, sinó electiva. Perquè ho entengueu, simplifico: no ha oblidat un fragment determinat de la seva vida, un fragment temporal, per llarg que sigui. Es nega a recordar alguna cosa o

algú. Sabeu per què el doctor Doulin ha arribat a aquesta conclusió? Perquè fins i tot en el record dels primers cinc o sis anys hi ha forats. Aquesta cosa o aquesta persona deu tocar, de prop o de lluny, tants i tants records de la seva primera infància que ha acabat per esborrar-los tots. Compreneu què vull dir? Alguna vegada heu tirat pedres a l'aigua? Doncs bé, això és semblant a aquelles figures excèntriques que van estenen-se de cercle en cercle.

Em deixà anar la barbeta i dibuixà tot de rodones en l'aire.

—Si examineu les meves radiografies i el meu informe —prosseguí—, veureu que jo m'he limitat a cosir-la. Cent catorze punts. Podeu estar segures que aquella nit tenia la mà ben ferma, i estic en bona posició per a saber que no vaig «tocar-la». No es tracta doncs d'una lesió, ni tan sols de la reacció d'un xoc físic; el seu cor ens ho diria molt més bé que el seu cap. Es tracta del refús psíquic caracteritzat d'una noia que ja estava malalta.

No vaig poder-ho resistir més. Vaig aixecar-me i vaig demanar a Jeanne que em tragués d'allí. El doctor m'agafà ràpidament pel braç.

—Vull fer-te por —em digué tot aixecant la veu—. Potser et posaràs bé tota sola, o potser no. Però si t'he de donar un consell, un bon consell, és aquest: que tornis a visitar-me. I també que pensis en això: l'incendi no fou culpa teva, l'altra noia no va morir per culpa teva. Tant si et refuses a recordar-la com si no, ha existit. Era bonica, era de la teva edat, es deia Domenica Loï, és morta de veritat i no hi pots fer res.

Va interceptar-me el braç abans que pogués pegar-li. Va dir a Jeanne que comptava amb ella perquè tornés a visitar-lo.

Ens vam quedar tres dies a Niça, en un hotel tocant al mar. L'octubre s'acabava, però encara hi havia alguns banyistes. Els mirava des de la finestra del nostre dormitori i em persuadia que reconeixia aquella ciutat, aquell gust de sal i d'algues que em duia el vent.

Jeanne, per res del món no m'hauria tornat a portar a la consulta del doctor Chaveres. Opinava que era un cretí de la mena brutal. No era un histèric, sinó un paranoic. A tip de cosir caps, el seu cervell s'havia convertit en un coixinet d'agulles. Els forats, els tenia ell. Al crani.

Però a mi m'hauria agradat de tornar-lo a veure. És veritat que era brutal, però em sabia greu d'haver-lo interromput. No m'ho havia dit tot.

—S'imagina que et vols oblidar a tu mateixa! —ironitzava Jeanne—. Fet i debatut, això és el que volia dir.

—No diguis ximpleries; si ell sabés qui sóc, ho invertiria. L'únic que voldria seria oblidar Micky.

—Precisament, si ho invertís, el seu bonic raonament cauria pel seu propi pes. No sé què deu entendre per histèria, i si m'amoïnen gaire puc creure que de

vegades Micky es mereixia un tractament mèdic, però tu eres perfectament normal. Mai no t'he vist ni exaltada ni molesta com ella.

—Sóc jo qui volia pegar al doctor Doulin, sóc jo qui et va pegar. Això no es pot negar!

—Al teu lloc i en el teu estat, m'imagino que tots fariem el mateix. Jo agafaria una barra de ferro. Cosa que no priva que et deixessis macar per vuit dies, i sense intentar defensar-te, per una ximpleta que no devia pas pesar un gram més que tu. I es tracta de tu, no d'ella!

Tres dies després em digué que tornariem a Cap Cadet. L'obertura del testament s'atansava. Ella hi havia d'assistir i caldria que em deixés uns quants dies sola amb una criada. No creia que em trobés encara en condicions de sostenir el meu paper a Florència. A Cap Cadet, on havien començat les reparacions dues setmanes després de l'incendi, només el dormitori de Domenica seguia inhabitable. Estaria lluny dels altres i sens dubte retrobaria un ambient que facilitaria el meu guariment.

A propòsit d'això vam barallar-nos per primer cop des de l'enrabiada d'aquell dia que vaig plantar-la en un carrer de París. La idea de tornar al xalet, on encara devien quedar senyals de l'incendi, fins i tot la idea de posar-me bé en aquell indret, em feien sortir de polleguera. Com de costum, vaig cedir.

Després de dinar, Jeanne va deixar-me una hora sola a la terrassa de l'hotel. Va tornar amb un cotxe que no era el seu, un Fiat que no era pas blanc, sinó de color blau cel, i em digué que era meu. Em donà els papers i les claus i jo vaig endur-me-la a fer un tomb per Niça.

L'endemà al matí ens seguïrem al llarg de la Corniche i de la carretera de Toulon, ella al davant amb el seu cotxe i jo darrera amb el meu. A la tarda vam arribar a Cap Cadet. Ens hi esperava la senyora Yvette, que escombrava de ferm el guix i els pegots del ciment que havien deixat els paletes. No gosà dir-me que no em reconeixia, però es posà a plorar i s'amagà a la cuina, tot repetint amb un accent meridional molt marcat: « pobre món, pobre món ».

La casa era baixa, amb una teulada gairebé plana. La pintura exterior encara no estava acabada. Encara quedaven uns grans senyals negres al costat que no s'havia encès. Havien reconstruït el garatge i el menjador on la senyora Yvette ens serví el sopar.

—No sé si encara us agraden els malls —em digué—, però he cregut que us vindrien de gust. Què me'n dieu, d'això de trobar-vos de nou al nostre bonic país?

—Deixa-la tranquil·la —la va interrompre Jeanne.

Vaig tastar el peix i vaig dir que era bo. La senyora Yvette se'n sentí una mica confortada.

—Ja seria hora que aprenguessis a viure, Murneau —digué a Jeanne—. No et pensis que me la vull menjar.

Quan va portar la fruita s'inclinà al meu damunt i em besà la galta. Va dir que

la Murneau no era l'única que s'havia interessat per mi. Durant aquests tres mesos no havia passat un sol dia sense que algú o altre, a Lecques, li preguntés per mi.

—Fins i tot hi ha un xicot que encara va venir ahir, mentre netejava el pis de dalt. Us devieu portar bé amb ell.

—Qui?

—Un noi. No deu ser gaire més gran que vós. Uns vint-i-dos, vint-i-tres anys. No us n'heu de donar vergonya. És bell com el sol i fa una olor tan bona com vós. Ho sé perquè el conec des que era tan petit que no arribava en aquesta taula.

—I Micky el coneixia? —preguntà Jeanne.

—Suposo que sí. No para de preguntar quan tornareu i què feu.

Jeanne la mirà amb un aire empipat.

—Oh, ja vindrà —acabà la senyora Yvette—. No viu gaire lluny. Treballa a correus de La Ciotat.

A la una de la matinada, ajaçada a la cambra que havia ocupat Micky a principis d'estiu, seguia sense dormir. La senyora Yvette se n'havia tornat a Lecques. Una mica abans de mitjanit, havia sentit que Jeanne entrava al meu antic dormitori i que es ficava a la cambra de bany. Probablement s'assegurava que no havia quedat cap indicatiu comprometedor a despit de l'enquesta i dels paletes.

Després es retirà a la tercera cambra, al capdavall del passadís. Vaig aixecarme i me li vaig anar a reunir. Vaig trobar-la llegint en combinació, asseguda al llit desfet; el llibre era *Les malalties de la memòria*, d'un tal Delay.

—No vagis descalça —em digué—. Seu o agafa les meves sabates. En algun indret de les meves maletes deu haver-hi les sabatilles.

Vaig deixar damunt la taula el llibre que acabava de prendre-li i vaig deixar-me caure al seu costat.

—Qui és aquest noi, Jeanne?

—No ho sé pas.

—Què deia exactament, per telèfon?

—Res que et privi de dormir. Perquè fos perillós, caldria que hagués sentit les nostres converses i que tingués el telegrama. La cosa no és gaire versemblant.

—És gran, l'edifici de correus de La Ciotat?

—No ho sé. Demà caldrà que hi donem un tomb. Ara vés-te'n a dormir. D'altra banda, no hi ha cap seguretat que les comunicacions telefòniques passin per La Ciotat.

—Aquí hi ha telèfon. He vist l'aparell a baix. Ho podríem saber de seguida.

—No facis ximpleries. Vés-te'n al llit.

—No podria dormir amb tu?

De sobte, quan ja havíem apagat el llum, em digué que hi havia un detall que ens hauria pogut amoïnar molt més.

—A la cambra de bany he trobat una clau anglesa amb tot d'altres coses més o menys cremades. Era al fons d'una rentadora. I no és la meua clau. La que vaig fer servir aquella nit, la vaig llençar. És possible que tu en compressis una altra per afluïxar cada dia la rosca.

—T'ho hauria dit. I me n'hauria desfet.

—No ho sé. No se m'havia acudit. Estava convençuda que utilitzaves la del caixó de les eines del MG. Sigui com sigui, els investigadors no la van veure o, en tot cas, no hi van donar importància.

Una estona després vaig atansar-me-li per veure si ja dormia. A les fosques, vaig preguntar-li per què se m'havia afeccionat des de la primera tarda, a la clínica... en fi, si tot era degut al testament, i si no ho feia per jugar el joc. Com que no em contestà, vaig afegir que m'hauria agradat de veritat de recordar-me de tot i ajudar-la. Vaig dir-li que el meu cotxe blau cel m'agradava molt; que m'agradava tot el que venia d'ella.

Em va replicar que dormia.

Els dies següents vaig prosseguir amb allò que Jeanne en deia el meu «entrenament». Les reaccions de la senyora Yvette em permetien de constatar els meus progressos. Diverses vegades cada dia, repetia: «Ah, no heu canviat pas!» Feia esforços per mostrar-me més viva, més exuberant, perquè de vegades Jeanne m'acusava de blanura i em deia: «És perfecte, petita meua, però si segueixes per aquest camí acabarem totes dues a les voreres d'algun indret d'Amèrica del Sud. Les presons franceses no són pas massa divertides».

Com que la senyora Yvette es passava gairebé tot el dia a la casa, ens vàiem obligades a sortir. Jeanne em duia a Bandol, com tres mesos abans ho havia fet Micky, o bé ens ajaçàvem a la platja, sota el sol. Una tarda, un pescador que passava amb la seva barca semblà impressionar-se en veure una estiuellant de tardor amb vestit de bany i guants blancs.

El xicot del qual va parlar la senyora Yvette no s'havia presentat. L'edifici de correus de La Ciotat ens havia semblat prou important per a allunyar la idea d'una indiscreció, però constatarem que hi eren centralitzades les comunicacions telefòniques de Cap Cadet.

Quatre dies abans de la data fixada per a l'obertura del testament, Jeanne col·locà una maleta darrera el seu cotxe i se n'anà. El dissabte havíem anat a sopar a Marsella amb el meu. A taula, m'havia parlat d'una manera desacostumada: dels seus pares (havia nascut a Caserte, italiana a desgrat del seu nom), dels seus primers temps a casa la Raffermi, de la «bona temporada» que havia passat entre els divuit i els vint-i-sis anys, i tot això amb una veu serena,

riallera. Quan tornàvem, mentre jo oscil·lava de viratge en viratge, havia deixat caure la testa contra la meua espatlla i, amb el braç passat per darrera meu, m'ajudava a subjectar el volant cada cop que em desviava.

M'havia promès que només es quedaria a Florència el temps indispensable per a complir amb algunes formalitats del testament. Una setmana abans de morir, la Raffermi hi havia afegit, en un segon sobre, la clàusula que fixava la data de l'obertura per al dia que jo fos major d'edat, si és que ella es moria abans. Es tractava d'una criaturada de vella, de ganes de molestar Micky (teoria de Jeanne), o simplement tot es devia al fet que se sentia declinar ràpidament i volia que els seus advocats disposessin d'una mica de temps per a posar els comptes al dia (teoria de François Chance). Jo no veia que això modifiqués res, però Jeanne deia que un codicil podia plantejar més problemes que la pura i simple substitució d'un testament, i que, fos com fos, més d'un familiar de la Raffermi aprofitaria aquest vici o qualsevol altre per a crear-nos dificultats.

Durant la nostra visita, havia quedat convingut que, en passar per Niça, Jeanne recolliria el pare de Micky. A l'hora d'anar-se'n, la presència de la senyora Yvette la privà de tota recomanació que no fos vés-te'n a dormir i fes bondat.

La senyora Yvette s'instal·là a la cambra de Jeanne. Aquella primera nit no vaig poder dormir. Vaig decidir de beure un got d'aigua a la cuina. Després, com que la nit em semblà agradable, vaig posar-me una jaqueta de Jeanne sobre la camisa de nit i vaig sortir de casa. A les fosques, vaig fer la volta a la torre. En posar les mans a les butxaques de la jaqueta, vaig trobar-hi un paquet de cigarretes. Reclinada contra un mur, a tocar del garatge, vaig treure'n una i me la vaig ficar a la boca.

Algú, prop meu, em donà foc.

Assassino

El xicot es manifestà sota el sol de juny en el precís moment que Micky acabava de tancar la seva revista, ajaçada en la petita platja de còdols del peu del promontori. De primer li semblà immens perquè el veia dret al seu davant, vestit amb una camisa blanca i uns pantalons de tela descolorida, però més endavant havia d'adonar-se que era de talla mitjana, més aviat una mica baix. En canvi, era molt agradable, tenia uns ulls negres i grossos, un nas recte, uns llavis de noia i una manera molt curiosa de romandre rígid amb les espatlles altes i les mans a les butxaques.

Feia dues o tres setmanes que Micky i Do vivien a la torre de Cap Cadet. Aquella tarda Micky estava sola, perquè Do havia agafat el cotxe per anar a comprar alguna cosa en una botiga de La Ciotat: uns pantalons que havien vist totes dues i que ella trobava infectes, o unes arracades de color rosa, igualment infectes. Si més no, això és el que Micky va contar més endavant al xicot.

S'havia atansat sense fer soroll, sense fer moure els còdols que trepitjava. Era prim i tenia la vivesa atenta que és pròpia dels gats.

Micky va desplaçar les ulleres de sol cap als seus ulls per tal de veure'l més bé. Es redreçà tot subjectant contra el pit els sostenidors descordats del seu bikini. El noi va preguntar-li, amb una veu sense accent, si era Micky. Després, sense esperar la resposta, va asseure's al seu costat, lleugerament de cara, amb un moviment meravellosament reeixit, com si no hagués fet altra cosa en tota la seva vida. Ella, per la forma, va dir-li que es tractava d'una platja privada i que li agrairia que se n'anés.

Com que a Micky, amb totes dues mans a l'esquena, semblava que li era difícil de cordar-se els sostenidors, el xicot s'inclinà ràpidament i, abans que ella se n'hagués adonat, els hi subjectà.

Després digué que volia banyar-se. Es va treure la camisa i els pantalons, es descalçà les espadnyes i s'allunyà vestit amb el seu lleig *slip* de color caqui de l'exèrcit; es ficà dins l'aigua.

Nedava com caminava, tranquil·lament, silenciosament. Tornà al seu costat amb tot de curts blens negres que li queien sobre el front i buscà les cigarretes a les butxaques dels pantalons. En va oferir una a Micky, una « gauloise » de la qual havia caigut la meitat del tabac. Una gota d'aigua caigué sobre la cuixa de la noia quan ell li donà foc.

—Sabeu per què he vingut?

Micky va contestar que no era difícil d'endevinar.

—Em sorprendria —digué ell—. De noies, en tinc tantes com vull. Fa vuit dies que us espio, però podeu ben creure que no és per això. De totes maneres, espio

la vostra amiga. Està força bé, no cal dir-ho, però allò que m'interessa no és una cosa que es vegi. És aquí.

Es posà un índex al front, s'inclinà enrera i, amb la cigarreta als llavis i un avantbraç sota la testa, s'ajaçà al sol. Al cap d'un llarg minut de silenci, tombà els ulls, es va treure la «gauloise» de la boca i declarà:

—Caram, no sou gens curiosa!

—Què voleu?

—Bé, sembla que us hagi costat. Què us penseu que puc voler? Deu mil francs? Cinc-cents mil? Quant val, el vostre petit cor que glateix? Hi ha les *vedettes*, les quals estan assegurades. Els braços, les cames, tot el restant. I vós, esteu assegurada?

Micky semblà relaxar-se, es va treure les ulleres per tal d'evitar que li quedés un senyal blanc a l'entorn dels ulls i digué que ja coneixia aquell truc. Podia tornar-se a vestir i tocar el dos.

—No em prengueu per altre —digué ell—. No sóc un agent d'assegurances.

—Ja ho sé, això.

—Sóc un bon noi. Tinc uns bons ulls, unes bones orelles i vull que us aprofiteu d'una informació. Després, m'acontento amb poca cosa. Per cent mil us poso al corrent.

—Si cada vegada que m'han vingut amb una combinació d'aquestes, des que surto sola, hagués afluixat, a hores d'ara ja estaria arruïnada. Ara us vestireu, oi?

Ell es mig aixecà i semblà que renunciava a les seves ximpleries. Sense moure les anques, sollevant només una mica les cames, es posà els pantalons. A Micky li semblà extraordinària aquella manera de bellugar-se. Més endavant li ho va dir. Però en aquell moment es limitava a observar-lo amb els ulls mig closos.

—*Per a començar, Jeanne té una rosca fluixa* —recità el xicot tot immobilitzant-se, assegut i mirant—. *Saps sota quin signe va néixer? El Brau. Desconfia dels braus com de la pesta, gateta; tots són gent de mala bava. Tot ho tenen al cervell i són durs de cor...*

Micky es va tornar a posar les ulleres. Ell va mirar-la, somrigué, es posà la camisa, les espartenyas, i s'aixecà.

Ella va subjectar-lo pel baix dels pantalons.

—Com ho sabeu, tot això?

—Cent mil.

—Devieu sentir com ho deia. Era en un restaurant, a Bandol. Ens vau sentir?

—Des de l'estiu passat que no he estat a Bandol. Treballo a La Ciotat. A correus. Deixo el meu servei a les setze trenta. I això ho he sentit avui, encara no fa una hora. Ja estava a punt d'anar-me'n. Us decidiu o no?

Micky s'agenollà i, probablement per guanyar temps, li demanà una altra cigarreta. Ell la hi donà després d'haver-la encesa, com devia haver vist que es

feia a les pel·lícules.

—A correus? Era una conversa telefònica?

—Amb Florència —digué ell—. Sóc un bon xicot. Us asseguro que això val sobradament els cent mil. El que passa és que, com tothom, vaig curt de diners. Per a vós aquesta quantitat no té cap importància.

—Esteu ximple! Aneu-vos-en.

—És ella qui ha telefonat —digué el noi—. La vostra amiga. La seva interlocutora parla així: « Reflexiona. Ja n'hi ha prou. Penja » .

En aquell moment Micky sentí que el MG s'aturava davant la torre. Era Do que tornava. S'abaixà les ulleres de sol, tornà a mirar el xicot de baix a dalt i li digué que d'acord, que li donaria el que demanava si la informació valia la pena.

—Us la passaré quan veuré els diners —digué ell—. Aquesta nit, a les dotze, us espero a l'estanc de Lecques. Al pati hi ha un cine a l'aire lliure. Hi seré.

Sense afegir res més, se n'anà. Micky esperà que Do l'anés a cercar. Quan la noia acudí vestida de bany, amb una tovallola sobre les espatlles, aparentment tranquil·la i de bon humor, Micky va dir-se que no acudiria a l'estanc ni aquell vespre ni mai. Ja era tard i el sol començava a davallar.

—Què has fet?

—Res —digué Do—. He voltat per ací i per allà. Està bé, l'aigua?

Duia les arracades de color rosa. Es ficà a l'aigua com feia sempre. De primer es mullà conscienciosament tots els membres i després, amb un gran crit de sioux, s'endinsà en la mar.

Des del cotxe, quan anaven a sopar a Bandol, Micky donà una ullada a l'estanc de Lecques. Va veure que darrera l'establiment hi havia tot de llums i postals de pel·lícula.

—Aquesta tarda he trobat un noi la mar de divertit —explicà a Do—. Un xicot molt curiós amb idees ben curioses.

I com que Do no reaccionà, afegí que, fet i debatut, acabaria per trobar-se bé en aquell indret.

Aquella mateixa nit, quan faltaven vint minuts per a les dotze, tornà Micky a la torre, digué que s'havia oblidat de passar per una farmàcia i que a La Ciotat encara devia haver-n'hi alguna d'oberta. Tornà a encendre els fars i s'allunyà.

Faltaven deu minuts per les dotze quan aparcà el cotxe en un carreró que feia cantonada amb el bar-estanc de Lecques, entrà en un pati cobert de lones i va veure els darrers minuts d'un film de capa i espasa, asseguda en una cadira plegable, sense aconseguir de distingir el seu petit estafador entre els altres espectadors.

L'esperava a la sortida, dret davant el taulell del bar, la vista fita en l'aparell de televisió, amb un jersei blau sobre les espatlles, les mànigues nuades a l'entorn del coll.

—Ens asseurem —digué tot agafant el seu got.

Instal·lats en una terrassa deserta, darrera uns vidres que els fars dels cotxes il·luminaven intermitentment, Micky es va treure de la butxaca del *cardigan* dos bitllets de deu mil francs i un bitllet de cinc.

—Si això que m'heu de dir és de veritat interessant, després us donaré el que falta.

—Sóc un bon noi. Sempre confio en la gent. D'altra banda, ja sé que en aquests moments esteu esperant un gir.

Agafà els bitllets, els plegà curiosament i se'ls embutxacà. Explicà que uns quants dies abans havia transmès un telegrama de Florència. El noi que els repartia havia sortit, i per això ell mateix s'encarregà de dur-lo al seu destí.

—Era el *Cafè de la Désirade*, a La Ciotat.

—I què té a veure això amb mi?—preguntà Micky.

—Anava a nom vostre.

—No rebo la meva correspondència als cafès.

—La vostra amiga, sí. El va recollir ella. Ho sé perquè poc després va passar per l'oficina. Confesso que aleshores ja ni me'n recordava. Em vaig interessar per ella perquè volia telefonar a Florència. La funcionària que s'encarregà de la comunicació és una amiga. Vaig escoltar i vaig comprendre que es tractava de la persona que havia enviat el telegrama.

—Qui era?

—Ho ignoro. El telegrama no anava firmat. Per telèfon va parlar una noia. Semblava saber què volia. Si no ho vaig comprendre malament, és la persona amb la qual us poseu en contacte quan necessiteu diners. Sabeu a qui em refereixo?

Micky, una mica pàl·lida, assentí amb el cap.

—I què deia, el telegrama?

—És aquí que les coses comencen a fer mala olor —digué el xicot amb una ganyota—. M'imagino que us volen enredar, qüestió de diners o alguna cosa semblant, però si es tracta d'un assumpte més greu no vull exposar-me. Suposeu que m'equivoco i us veieu obligada a avisar la policia. Què faig, jo? Anar-me'n a Baumettes? No voldria que s'imaginessin que aquest favor que us faig és un xantatge.

—No hi ha cap motiu perquè hagi d'anar a trobar la policia.

—Sóc del mateix parer. La cosa faria soroll. Però a despit de tot... L'únic que vull és no trobar-me a descobert.

—Passi el que passi, us prometo que no parlaré de vós. No és això el que voleu?

—Quina broma —digué el xicot—. No comprenc aquestes històries vostres i, d'altra banda, no m'interessen. Tampoc les vostres promeses. L'única cosa que em pot cobrir és el lliurament del telegrama. Si firmeu al llibre, ens posarem d'acord.

Explicà que hi havia un registre per a la recepció dels telegrams. En general, l'encarregat de repartir-los no es preocupava de demanar la firma del destinatari. Únicament anotava la data i feia una creu a l'indret corresponent.

—Firmareu damunt la creu del vostre telegrama, com si l'haguéssiu rebut en persona al *Café de la Désirade*, i així, si em feu una malifeta, podré defensar-me.

Micky replicà que no parlava seriosament i que d'altra banda ja estava tipa d'aquella història. Podia considerar-se afortunat d'haver guanyat vint-i-cinc mil francs a canvi d'una mica de saliva. Tenia son. Les consumicions anaven a compte d'ell.

S'aixecà i abandonà la terrassa. El xicot se li reuní davant el cotxe, al carreró on els fanals ja eren apagats. Digué «teniu», s'inclinà, va besar-li superficialment la boca, obrí el cotxe, agafà un gruixut quadern negre que, Micky no sabia com, hi havia damunt el seient, pronuncià d'una sola tirada: «Juntura Clarisse. Tendreses», i se n'anà.

Va tornar-lo a trobar a la carretera, a la sortida de Lecques, on esperava tranquil·lament que algun cotxe el volgués recollir. A Micky li semblà que era una mica massa astut. Tot i això, uns quants metres més enllà aturà el cotxe i esperà que ell hi pugés. El xicot tenia de nou les espatlles horitzontals, es movia amb gestos precisos i mirava una mica de trascantó, però no aconseguia d'amagar del tot la seva satisfacció. La noia va preguntar-li:

—Teniu res per a escriure, també?

Ell va allargar-li un llapis i obrí el quadern negre.

—On he de firmar? —preguntà ella.

—Aquí.

A la llum del tauler de bord, examinà atentament la signatura de la noia; s'havia inclinat de tal manera al seu damunt, que Micky sentia l'olor dels seus cabells i acabà per preguntar-li què s'hi posava.

—Aigua de colònia per a homes. Una marca que només es troba a Argèlia. Hi vaig fer el servei militar.

—És força repugnant. Separeu-vos i repetiu-me el text d'aquest telegrama.

Ell repetí: «Juntura Clarisse. Tendreses». Després contà tres vegades tot allò que recordava de la primera comunicació. Aquell mateix dia, abans de decidir-se a anar a la platja per tal de parlar-li, n'havia sentida una altra. Ja feia cinc dies que vigilava la torre des de les cinc de la tarda fins a l'hora de sopar.

Micky no deia res. Ell també acabà per callar. Després d'haver reflexionat una estona amb el front cellajunt, la noia posà la primera i arrencà de nou. El va dur fins al port de La Ciotat, on encara hi havia llum als cafès i on un gran vaixell

dormia entre les barques. Abans de baixar del cotxe, el xicot preguntà:

—Us preocupa, tot això que us he dit?

—Encara no ho sé.

—Voleu que segueixi ocupant-me'n per veure com acaba?

—Aneu-vos-en i oblideu-vos de tot això.

Va dir que molt bé. Deixà el cotxe, s'inclinà abans de tancar la porteta i li allargà la mà.

—Estic disposat a oblidar-ho, però no tot —digué.

Ella va donar-li els vint-i-cinc mil francs.

A les dues de la matinada, quan pujà cap als dormitoris, Domenica dormia. Micky entrà a la primera cambra de bany per la porta del corredor. El nom de «Clarisse» li recordava quelcom, no sabia ben bé què, alguna cosa relacionada amb la cambra de bany. Donà la llum, va veure la marca de l'escalfador. El seu esguard seguí la línia de la canonada del gas que corria pel capdamunt de les parets.

—Passa res? —preguntà Domenica des del llit de la cambra veïna.

—Buscava el teu dentífric.

Micky apagà el llum, sortí de nou al corredor i se n'anà a dormir.

L'endemà, una mica abans de migdia, Micky advertí a la senyora Yvette que ella i Do se n'anaven a dinar a Cassis, s'excusà per haver-se oblidat de dir-li-ho amb temps i li donà un encàrrec per a la tarda.

Aturà el MG davant l'edifici de correus de La Ciotat i digué a Do:

—Vine, fa dies que he d'enviar un telegrama. Sempre me n'oblido.

Entraren. Micky estudiava amb dissimulació la cara de la seva amiga: era visible que Do no se sentia tranquil·la. Com fet a posta, un dels escrivents preguntà amablement:

—És per a Florència?

Micky va fer veure que no l'havia sentit, agafà un imprès de damunt el taulell i redactà un text per a Jeanne Murneau. Abans d'adormir-se havia reflexionat a fons i duïa tots els mots ben preparats:

Perdó, desgraciada, diners, et beso mil vegades pertot arreu, el pont, els ulls, el nas, la boca, les dues mans, els dos peus, sigues gentil, ploro. La teva Mi. Si Jeanne trobava estranys aquells mots i s'enquimerava, el projecte no seguiria endavant. Tindria una oportunitat.

Micky mostrà el text a Do, la qual el llegí sense trobar-lo ni particularment divertit ni particularment estrany.

—Jo el trobo molt bo, aquest telegrama —digué Micky—. Exactament la

mena de telegrama que cal. Vols donar-lo a la taquilla? T'esperaré al cotxe.

El xicot de la vetlla, sempre amb camisa blanca, timbrava alguns papers darrera una taquilla. S'havia adonat de llur entrada i se'ls atansà. Va seguir Micky a fora.

—Què penseu fer?

—Res —digué Micky—. Si voleu guanyar-vos els diners que vau dir, sou vós qui «farà» alguna cosa. Quan sortiu, a les cinc, aneu a la torre. La dona de fer feines no hi serà. Pugeu al primer pis, la primera porta a la dreta. És una cambra de bany. Després arregleu-vos-les. Necessitareu una clau anglesa.

—Què volen de vós, aquest parell? —preguntà el noi.

—No ho sé. Si jo ho he comprès, també ho comprendreu vós. Ens veurem aquesta nit a l'estanc de Lecques. Cap a les deu, si no us fa res.

—Què em portareu?

—Us podré donar vint-i-cinc mil francs més. Després, probablement us haureu d'esperar una mica.

—Escolteu, per a mi fins ara es tracta d'una cosa de noies, res de seriós. Però si es tracta d'una cosa més greu, no compteu amb mi.

—Des del moment que estic previnguda, no serà res de greu —digué Micky—. Fora d'això, teniu raó: només és una història de noies.

Aquella nit, l'esperava al carreró on el dia abans havia aparcat el cotxe.

—No baixeu —li digué—, ens n'anem. No m'interessa que em vegin dues vegades amb vós al mateix indret.

Van fer la volta a la platja de Lecques i després Micky conduí el cotxe en direcció a Banyol.

—No vull enredar-me en una combina d'aquesta mena —va dir ell—. Ni per una quantitat deu vegades més grossa.

—Us necessito.

—L'única cosa que heu de fer és avisar tot seguit la policia. No caldrà que els doneu gaires explicacions. Només els caldrà treure la rosca i llegir el telegrama: aquell parell volen la vostra pell.

—És una cosa més complicada —explicà Micky—. No puc avisar la policia. Us necessito per a posar fi a tot això, però després, i durant molts anys, necessitaré Domenica. No intenteu de comprendre-ho, no tinc ganes d'explicar-vos-ho.

—La de Florència qui és?

—Es diu Jeanne.

—I cobeja els vostres diners de tan mala manera?

—Precisament això és el que no crec. O en tot cas no és la veritable raó, però ningú no n'ha de fer res. Ni la policia, ni vós, ni Domenica.

Va callar fins a Bandol. Van adreçar-se al Casino, al capdavall de la platja, però no abandonaren el cotxe quan ella apagà el motor.

—Heu comprès de quina manera pensen procedir? —preguntà Micky tot girant-se cap al seu company.

Aquella nit duia uns pantalons turquesa, unes sandàlies i el *cardigan* del dia abans. Havia tret les claus del contacte i més d'un cop, mentre parlava, se'n va prémer una contra la galta.

—M'he passat uns deu minuts a la cambra de bany —digué el xicot—. He vist que « Clarisse » era el nom de fàbrica de l'escalfador. He desenroscat la peça de la connexió que hi ha sota la finestra. La juntura es veu tota humida, desfeta. Al passadís hi ha d'altres connexions, però no m'he preocupat d'examinar-les. En tenen prou amb una de sola. L'únic que els cal és una habitació tancada i el bec de l'escalfador. Qui es va ocupar de la instal·lació? És recent.

—Un lampista de La Ciotat.

—Però qui hi havia, allí, quan feien els treballs?

—Jeanne devia venir cap allà al febrer o al març. Ella va ocupar-se de tot.

—En aquest cas, és possible que disposi d'una rosca igual. Són unes rosques especials que, ni que la juntura estigués en mal estat, no deixarien escapar el gas prou de pressa per a provocar una explosió. I si haguessin de fer malbé una rosca, es veuria. En tenen una altra.

—Em voleu ajudar?

—Què em donareu?

—La quantitat que heu dit: deu vegades més.

—Per a començar, m'agradaria saber quines intencions teniu —digué el xicot després d'haver reflexionat una estona—. Aquella imitació al telèfon és una cosa que fa rodar el cap, però era bona. He observat aquesta noia més bé que no l'observarà mai ningú. Hores senceres. És segur que anirà fins al final.

—No m'ho crec —digué Micky.

—Què penseu fer?

—Res, ja us ho he dit. Us necessito perquè vull que seguiu observant-la. Jeanne vindrà aviat. M'agradaria de saber quan pensen calar foc a la torre.

—Potser encara no ho han decidit.

—Quan ho decidiran, vull estar previnguda. Si ho sé, us prometo que no passarà absolutament res.

—Bé. Ho provaré. Res més?

—Normalment, cap al vespre, a la torre no hi ha mai ningú. Podríeu mirar com segueix la juntura? Potser això ens diria alguna cosa. No puc pas impedir que la vagi treballant. Només li cal tancar la porta quan es banya.

—Per què no els plantegeu la qüestió amb tota franquesa? —preguntà el xicot—. Sabeu amb què jugueu, en aquest moment?

—Amb foc —digué Micky.

Va riure breument, sense alegria, i tornà a engegar el motor.

De retorn, parlà sobretot d'ell, de la manera que tenia de moure's, una manera que li agradava molt. Ell pensava que la noia era bonica, més desitjable que totes les altres noies que havia conegut, però que li calia mostrar-se raonable. Fins i tot si ella acceptava de seguir-lo a qualsevol indret i s'hi deixava estimar, deu vegades cent mil francs durarien més que els moments que passarien plegats.

Com si li hagués llegit els pensaments, Micky deixà el volant amb una mà i va allargar-li els diners que li havia promès.

De totes maneres, el xicot vivia amb els seus pares i sempre era difícil de trobar un indret escaient.

Va fer el que ella li demanava. Quatre vegades en el curs d'una setmana va veure com les dues noies agafaven el MG per anar-se'n a passar la vetllada Déu sabia on. Aleshores s'introduïa a la torre pel garatge que sempre estava obert i examinava la juntura.

Va trobar-se dues vegades amb la petita hereva de cabells negres: una tarda que ella era sola a la platja, sota el promontori, i un vespre en una cerveseria del port, a La Ciotat. Semblava tranquil·la, com si hagués dominat la situació. Assegurà que no passaria res.

Però després, amb l'arribada a Cap Cadet de la noia de cabells daurats, la seva actitud canvià.

Va passar-se una altra llarga setmana observant-les totes tres, fins que Micky li donà notícies seves. Ell gairebé sempre es quedava al costat de la carretera, darrera la casa, però de vegades s'atansava i escoltava el que deien dalt a la casa. Un vespre, Micky tornà sola de la platja, vestida amb un *maillot* i amb els peus nus. Va donar-li una cita per a aquell vespre.

Es van trobar al port de La Ciotat. La noia no va baixar del cotxe, li donà cinc bitllets de deu mil francs i declarà que ja no necessitava els seus serveis. Segons ella, la noia de cabells rossos s'havia adonat més d'una vegada de la seva presència prop la casa. De totes maneres, ara ja sabia que aquell projecte havia estat una broma. Li aconsellava amicalment que s'accontentés amb els diners que ja havia rebut i que oblidés aquella història. Si la molestava en el que fos estava decidida a fer-li'n passar les ganes, i sabia quins mitjans havia d'usar.

Abans d'allunyar-se, el MG va recórrer deu metres, s'aturà i retrocedí fins a l'altura del noi. Micky va inclinar-se sobre la porta i digué:

—Ara que hi penso, ni sé com us dieu...

El xicot va contestar-li que no tenia cap necessitat de saber-ho.

Havia assassinat

Em digué que s'anomenava Serge Reppo. De primer, quan vaig tractar de cridar, em posà una mà sobre la boca i m'empenyé cap a l'interior del garatge. Després va comprendre que ja havia renunciat a cridar, que l'escoltava, i va limitar-se a retenir-me contra seu, empresonada entre el meu cotxe i una paret, el braç dret cargolat darrera l'esquena. Va parlar potser mitja hora sense deixar-me, amb una veu baixa i inquieta, premen-me més fort cada vegada que jo intentava de deslliurar-me. M'havia inclinat cap enrera, sobre la part davantera del Fiat, i ja no em sentia les cames.

La porta corredora del garatge s'havia quedat mig oberta. La lluna retallava una gran extensió de llum al fons del local. Quan es desplaçava, la cara propera del xicot també semblava desplaçar la línia de l'ombra.

—Després d'aquella entrevista —digué—, vaig deixar-ho córrer. El dia cinc de juliol vaig saber que l'incendi havia tingut veritablement lloc i que algú hi havia perdut la vida; això va canviar-ho tot. De primer vaig pensar que Domenica havia estat la més llesta, però després vaig començar a fer-me preguntes. Vaig llegir tots els periòdics, vaig fer parlar la gent de per aquí, però no vaig assabentar-me de res. Això de l'amnèsia em desconcertava.

Com feia cada vegada més sovint d'uns quants minuts ençà, va reprimir-se llargament la respiració i assegurarà la seva presa encastant-me encara més contra el cotxe. Devia ésser una mica més gran que no havia dit la senyora Yvette, o potser l'envellien les petites arrugues que tenia als extrems dels ulls i que es feien visibles quan la lluna li il·luminava la cara.

Jo panteixava. Si hagués volgut cridar, no hauria pogut.

—Tres mesos —digué—. Us juro que han estat de prova. I després heu tornat. Quan us he vist amb la rossa, he comprès que l'altra no s'havia sortit amb la seva, que vós éreu Micky. He passat per moments de dubte perquè des del juliol heu canviat molt. Qualsevol reconeix aquests cabells, aquesta cara! Però us he estat observant. Tot aquest entrenament, camina així, botona't la jaqueta aixà..., tot això no m'enganya. En el fons, no pensava pas d'obtenir gran cosa. Però ara ja he perdut gairebé tots els escrúpols. Vaig ser jo qui us avisà. Per tant, vull la meua part. Entesos?

Vaig sacsejar la testa amb desesperació i ell va interpretar malament aquest gest.

—No feu el ximple! —digué tot prement-me bruscament contra el seu cos, els ronyons trencats—. Estic disposat a creure que us vau donar un cop al cap. Si no fos veritat, se sabria. Però sabeu molt bé que vau matar-la!

Aquesta vegada vaig fer que sí amb el cap.

—Deixeu-me, si us plau...

—Però m'heu entès, oi?

Vaig tornar a fer que sí amb una indicació cansada de la testa. Ell vacil·là, em deslliurà el canell, va separar-se una mica, però conservà una de les seves mans sobre la meua anca, com si encara tingués por que podia escapar-me. Fou aquesta la mà que em va sostenir quan vaig desplomar-me sobre la capota del cotxe. Sentia la seva suor a través de la meua camisa de dormir.

—Quan torna, la vostra amiga?

—No ho sé. D'aquí a uns quants dies. Deixeu-me, si no us fa res. No cridaré. No me n'aniré.

Vaig allunyar la seva mà. Ell reculà fins a la paret del garatge i tots dos vam restar una bona estona sense dir res. Vaig recolzar-me contra el cotxe per tal de redreçar-me. El garatge va donar una volta, dues, però vaig seguir dreta. Aleshores vaig adonar-me que tenia els peus glaçats, que havia perdut les sabatilles quan m'empenyé cap a l'interior del local. Vaig demanar-li que les recollís.

Me les va donar i, quan vaig ésser capaç de posar-me-les, se m'atansà novament.

—No us volia espantar. Al contrari, m'interessa que ens entenguem. Però m'heu obligat a tractar-vos amb una mica de rudesia. En realitat, tot és molt senzill. Us puc molestar o us puc deixar tranquil·la. I no tinc pas ganes de fer-vos el pim-pam. Em vau prometre un milió. Me'n donareu dos, un per vós i un altre per la rossa. És un tracte decent, oi?

Vaig dir que sí a tot. L'únic que volia era trobar-me sola, lluny d'ell, per a posar en ordre les meves idees. Se'n devia adonar, perquè declarà:

—Penseu només en una cosa: la vostra firma encara és al registre. Ara me'n vaig, però no us perdo de vista; no feu, doncs, l'imbecil. M'heu enganyat una vegada, però ara ja he après la lliçó.

Tornà a retrocedir i es féu del tot visible contra la llum del llindar.

—Puc comptar amb vós?

Vaig contestar que sí, que se n'anés. Ell afegí que ja ens tornariem a veure i desaparegué. No vaig sentir com s'allunyava de la casa. Un moment després, quan vaig abandonar el garatge, la lluna il·luminava un món buit; hauria pogut creure que acabava de tenir un malson.

No vaig poder tancar l'ull fins a la matinada. Em tornava a fer mal la nuca, l'esquena. Tremolava sota els llençols. Tractava de recordar paraula per paraula tot allò que m'havia dit. Però fins i tot al garatge, a despit de la posició en la qual em mantenia, totes i cadascuna de les frases que em deia evocaven una imatge. No havia pogut evitar de sobreposar la meua pròpia visió a la seva història. Tot

era deformat.

Per altra banda, a qui creure? Mai no havia viscut res. Vivia els somnis dels altres. Jeanne em contava com era Micky, a la seva manera, i es tractava d'un somni. Jo l'escoltava, a la meua manera, i quan després em contava de nou els mateixos esdeveniments, els mateixos personatges, es tractava encara d'un somni, només que una mica més fals.

Jeanne, François Roussin, Serge Reppo, el doctor Doulin, la senyora Yvette: miralls que es reflectien en altres miralls. En definitiva, tot allò que jo creia havia existit en el meu cervell.

Aquella nit ni tan sols vaig intentar de trobar una explicació a l'estranya actitud de la Micky de Serge Reppo. Encara vaig afanyar-me menys a reconstruir de nou aquella altra nit, quan la casa cremà.

Fins a l'alba, sense descans, vaig anar fent voltes a l'entorn de detalls sense importància; talment un ase que volta la sínia. Per exemple, m'imaginava el moviment de Serge quan s'inclinà cap a l'interior del cotxe per tal d'agafar el registre negre (per què negre?, no ho havia dit pas). Havia besat Micky (*de passada, fins i tot us vaig fer un petó*) a la galta, als llavis, quan s'inclinava o quan s'incorporava? I era realment veritat, tot allò que contava?

O bé em sentia encara tota impregnada per la fastigosa olor d'aquella colònia barata que s'abocava als cabells. També Micky ho havia remarcat. La *vostra firma*, m'havia dit, *era totalment correcta, vaig assegurar-me'n a la llum del tauler de bord. Fins i tot em vaig preguntar què em posava als cabells. És una cosa especial, ve d'Argèlia, on vaig fer el servei militar. Són coses que no s'inventen!*

Potser a Micky li havia dit la marca d'aquesta aigua de colònia. Però a mi, quan érem al garatge, no me l'havia comunicada— no tenia nom. Més que el pensament del mal que ens podia fer a Jeanne i a mi, l'olor del perfum aquell que em semblava retrobar en els meus guants, en els meus braços, m'angoixava fins a l'extrem d'obligar-me a encendre de nou el llum. El xantatgista devia rondar a l'entorn de la casa, al meu voltant. Em vigilava com si fos una possessió seva: una memòria, un esperit que li pertanyien.

Vaig anar a la cambra de bany, vaig rentar-me i vaig tornar-me'n al llit sense veure'm lliure del seu imperi. No sabia on trobar els somnífers que devia haver-hi en algun indret de la casa. Vaig adormir-me quan el sol ja es filtrava per sota les persianes del meu dormitori.

Cap a migdia, quan la senyora Yvette em despertà tota enquimerada, em semblà que l'olor seguia persistint sobre meu. La primera idea que se'm va acudir fou que Reppo devia sospitar que tractaria d'avisar Jeanne. Si ho feia, se n'assabentaria d'una manera o altra, perdria el cap i ens denunciaria. Calia evitar-ho.

Havent esmorzat, vaig sortir de casa. No el vaig veure. Em sembla que li hauria demanat permís de telefonar a Florència.

Vaig passar els dos dies següents maquinant els plans més absurds per tal de desfer-me d'ell sense dir res a Jeanne. M'arrossegava sense objecte des de la platja a un divan de la planta baixa. No va tornar.

El tercer dia, que era el del meu natalici, un pastís que la senyora Yvette m'havia preparat em féu recordar l'obertura del testament. Era Jeanne qui em telefonaria.

No ho va fer fins a la tarda. Serge devia ésser a correus. Escoltaria. Comprendria que jo era Do. No sabia com fer-m'ho per demanar a Jeanne que vingüés al meu costat. Vaig dir-li que em trobava bé, que la trobava a faltar. Ella va respondre que també m'enyorava.

No acabava d'adonar-me d'allò que hi havia d'estrany en la seva veu, perquè només em preocupava de la presència que endevinava entre nosaltres, atenta a la conversa, però a la fi ho vaig remarcar.

—No és res —digué ella—. Estic cansada. He tingut algunes complicacions. Em veuré obligada a quedar-me un dia o dos més.

Em pregà que no em preocupés. Quan tornaria m'ho explicaria tot. A punt de penjar l'auricular, em semblà com si em separessin d'ella per sempre. Però només vaig fer el soroll maquinal d'un petó contra l'aparell i no vaig dir-li res.

Un altre matí, altres temors.

En mirar a fora per la finestra del dormitori, vaig veure que davant el garatge hi havia dos homes que prenien notes. Van aixecar el cap i em saludaren amb un gest. Tenien aspecte de policies.

Quan vaig baixar, ja se n'havien anat. La senyora Yvette em digué que eren empleats del servei de bombers de La Ciotat. Havien vingut a comprovar alguna cosa, no sabia què: quelcom que es referia a l'estructura de fusta i al mistral.

Vaig pensar: « Fan » una novella investigació.

Vaig tornar a pujar al meu dormitori per tal de vestir-me. Ja no sabia què em passava. Tremolava, veia com les meves mans s'estremien. Tot i haver acabat per aprendre'n, ara tornava a ésser incapaç de posar-me les mitges. Però el meu esperit semblava curiosament immòbil, paralytitzat.

En un moment determinat, després d'haver restat molta estona dempeus enmig de la cambra, peus nus i les mitges a la mà, vaig sentir que dintre meu algú em deia: « Micky s'hauria defensat si hagués estat previnguda. Era més forta que tu, us trobàveu soles; no hauria mort. Aquest xicot menteix ». Algú altre deia: « Serge Reppo ja us ha denunciat. Aquests homes no han vingut pel gust d'intranquil·litzar-te tres mesos després de l'incendi. Vés-te'n, doncs, vés-te'n al costat de Jeanne » .

A mig vestir-me, vaig sortir al passadís. Els peus em dugueren com una somnàmbula cap al dormitori cremat de Domenica.

Vaig trobar-hi un desconegut assegut a l'ampit de la finestra, vestit amb un impermeable de color de ciment. Devia haver-lo sentit moure, devia haver pensat que es tractava de Serge, però era un xicot que no havia vist mai, prim i d'ulls tristos. No el va sorprendre la meua entrada, ni el meu abillament, ni el meu espant. Vaig quedar-me reclinada contra la porta, les mitges que encara servava a la mà premudes contra la boca. Ens vam mirar llarga estona sense dirnos res.

Ara tot es veia buit, desert, cremat. La cambra no tenia mobles, el pis es veia tot esbotzat; el cor m'havia deixat de batre. Llegia en els seus ulls que em menyspreava, que era el meu enemic, que també ell sabia com fer-s'ho per perdre'm.

Un finestró mig cremat colpejà darrera seu. S'aixecà i avançà lentament fins a mitja cambra. Parlà. Ja m'havia parlat un dia, per telèfon. Era Gabriel, l'amic de Domenica. Em digué que jo l'havia assassinada. N'havia tingut el presentiment des del primer dia. Ara n'estava segur i aviat en tindria proves. Era un boig que parlava amb veu tranquil·la.

—Què hi feu, aquí?

—Busco —digué—. Us buscava.

—No teniu dret d'entrar a casa meua.

—Vós me l'heu donat.

Havia esperat. No tenia pressa. Havia fet bé d'esperar. Des de la vetlla sabia per què havia assassinat Domenica. Fins i tot tenia una excusa professional per a entrar a casa meua. Li pagaven les despeses perquè restés al *Midi* tant de temps com li calgués per a provar l'assassinat.

L'excusa era una assegurança de vida i retir contreta pels empleats de la banca on treballava Domenica. Gràcies a aquesta assegurança s'havien conegut. Em preguntà si no em semblava que la vida era estranya: havia esperat tres mesos perquè sabia que una clàusula del contracte li permetria de procedir a la seva investigació. Fins i tot, quan va saber la mort de Domenica, va pagar les darreres mensualitats amb diners de la seva butxaca. Si la seva companyia descobria aquesta indelicadesa, ja mai més no tornaria a trobar una col·locació del seu ofici. Però, abans, hauria venjat la seva amiga.

Vaig tranquil·litzar-me una mica. Volia impressionar-me, mostrar-me la seva obstinació. No sabia res.

M'explicà que a Itàlia les coses serien diferents. Hom l'acolliria amb els braços oberts. A França, Do només hi tenia una assegurança complementària de dos mil francs per mes durant deu anys, però les assegurances de tota mena contractades per Sandra Rafferme representaven dotzenes de milions. Si una objecció de la mena que fos tenia força per a un contracte insignificant, els asseguradors italians s'hi interessarien vivament.

Una objecció? Les assegurances de la Rafferme? No ho entenia. L'angoixa

tornà a apoderar-se de mi. Ell fins i tot semblà una mica sorprès, perquè devia comprendre que ningú no m'havia posat al corrent d'algunes coses. Fou l'única vegada que el seu rostre s'il·luminà, més per ironia que per veritable alegria.

—Aquest vespre, o demà, si em priveu de lliurar-me a la meua feina, aquesta casa serà plena d'investigadors molt més xafarders que jo —em digué—. N'hi haurà prou que em queixi, en el meu informe, de la falta de comprensió d'una noia que vol amagar alguna cosa. Vull fer una altra volta per la casa. Us aconsello que us vestiu. Després ja parlarem.

Féu mitja volta i se n'anà tranquil·lament cap a la cambra de bany cremada. En arribar al llindar, va aturar-se, es girà. Amb una veu lenta em digué que la meua amiga passava per serioses dificultats a Florència: *era Do qui heretava*.

Vaig passar-me la tarda telefonant a tots els números de Florència que havia trobat entre els papers de Jeanne. Un d'ells va contestar cap a la nit. No sabien on era Jeanne, però em confirmaren que, deu dies abans del seu darrer atac, la Raffermi havia fet un altre testament. Tot el meu coneixement de l'italià es limitava a les comptades expressions que havia après en el curs de les darreres setmanes, i la senyora Yvette, que també escoltava, no era pas un intèrpret gaire experimentat. La conversa fou poc menys que incomprendible i jo vaig tranquil·litzar-me dient-me que probablement ho havia comprès tot malament.

L'amic de Domenica feia voltes per la casa. No havia dinat, ni tan sols s'havia tret l'impermeable. De vegades se m'atansava i, tot i la presència de la senyora Yvette, em feia preguntes de policia a les quals no podia contestar.

Es movia d'una banda a l'altra i jo no m'atrevia a treure'l de casa per por que d'altres no em trobessin encara més suspecta; em sentia com empresonada en el remolí dels seus passos.

Furetejava per davant de casa quan de sobte el remolí va aturar-se gràcies a una sola idea, una idea fol·la: *Micky també tenia un motiu —exactament el mateix que tenia jo! Posar-se al meu lloc amb la intenció de recobrar el seu heretatge!*

Vaig pujar al meu dormitori i vaig agafar l'abric i els diners que m'havia deixat Jeanne. Em vaig canviar els guants. En obrir l'armari on n'hi havia de nets, vaig veure el petit revòlver de culata nacrada que havia descobert en una maleta de Micky. Vaig vacil·lar molta estona, però a la fi el vaig agafar.

A baix, davant el garatge, l'home de l'impermeable observà en silenci les meves maniobres per engegar el cotxe. Quan engegava, em cridà. S'inclinà sobre la porteta i em preguntà si encara no em semblava que la vida era estranya: aquell cotxe tan bonic em perdria.

—Sabíeu que Do heretaria —em digué—. Ho sabíeu perquè la vostra tia us ho havia dit. Quan la vostra amiga us vingué a buscar, vau telefonar-li a París. Ho diu el testament. Vau celebrar el natalici de Do i, de tornada a casa, vau omplir-la

de somnífers, la vau tancar al seu dormitori i després calàreu foc a la cambra de bany.

—Esteu ben ximple!

—Ho vaü preveure tot. Excepte dues coses: la primera, que perdrieu la memòria amb tot el restant i que fins i tot us oblidarieu del vostre projecte de fer-vos passar per Domenica; la segona, que el foc no s'estendria al dormitori. Perquè no s'hi va estendre!

—No us vull escoltar. Aneu-vos-en!

—Sabeu amb què he ocupat el temps, aquests tres mesos? Estudiant els informes dels incendis des de la fundació de la meua companyia. La inclinació de la casa, la direcció del vent aquella nit, la força de l'explosió, els indrets de la cambra de bany on el foc calà, tot indica que no podia propagar-se al dormitori de Domenica! El foc podia destruir un costat de la casa, però no podia retrocedir. Us vaü veure obligada a tornar-lo a encendre a partir del garatge, sota la seva habitació!

Jo el mirava. I ell llegia en els meus ulls que em deixava convèncer. M'havia agafat per l'espatlla, però vaig desferme de la seva mà.

—Sortiu d'aquí o us passo per damunt!

—I després cremarieu el cotxe com vaü cremar l'altre? Aquesta vegada us puc donar un consell: no us poseu nerviosa, no perdeu el cap, *aneu amb compte quan rebenteu el vostre dipòsit!* És una cosa que es veu, si hom cerca bé.

Vaig engegar. Ell va donar-se un cop contra el parafang posterior del Fiat i va perdre l'equilibri. Vaig sentir que la senyora Yvette cridava.

Des que m'havien operat conduïa massa malament per anar de pressa. Veia com la nit queia i com els llums de La Ciotat s'encenien al llarg del golf. Si Serge Reppo plegava a les cinc, com a l'estiu, ja no el trobaria. I calia evitar que parlés.

No era a correus. Vaig tornar a telefonar a Florència. Però no vaig poder trobar Jeanne. Quan m'asseia de nou davant el volant ja era totalment de nit, feia fred, i jo no tenia ni el coratge suficient per a desplegar la capota del cotxe.

Vaig fer unes quantes voltes per La Ciotat, com si confiés trobar Serge Reppo i, de fet, una part de mi mateixa sí, que ho esperava. L'altra només pensava en Micky, que tant podia ésser jo com no ésser-la, i en Jeanne. No era possible que s'enganyés, no podia enganyar-me. Serge mentia, Micky no s'havia assabentat de res. Jo era Do i havia matat per no res, per una herència que se m'escapava i que si no hagués matat ningú hauria estat meua. Era còmic. Feia riure. Per què no reia, doncs?

Vaig tornar a Cap Cadet. De lluny, vaig veure alguns cotxes amb els fars encesos davant la torre. La policia. Vaig aturar-me a un costat de carretera. Encara tractava de veure-hi clar, de fer plans, de pensar novament en aquell incendi.

També això era còmic. Feia tres mesos que no parava de cercar, de furetejar.

També jo menava una investigació, com aquell ardit inspector d'assegurances, però jo havia descobert quelcom que a ell se li escapava: en aquest afer que tant l'apassionava sempre acabarien per trobar-me a mi. Jo era l'investigador, l'assassí, la víctima, el testimoni... Allò que veritablement havia passat només ho podia descobrir una noieta de cabells curts. Ho descobriria avui, o demà, o potser mai.

Vaig atansar-me a la casa, a peu. Entre els cotxes negres de les persones que havien envaït la planta baixa, vaig veure el cotxe blanc de Jeanne, descapotat, amb una maleta a la part de darrera i una bufanda oblidada en el seient de davant. Havia arribat...

Vaig allunyar-me lentament, arraulida dintre el meu abric, tocant, a través del meu guant, la forma del revòlver de Micky que duia a la butxaca. Vaig anar-me'n a la platja. Serge no hi era. Vaig tornar cap a la carretera. Tampoc no hi era. Vaig tornar a pujar al cotxe i em vaig dirigir de nou a La Ciotat.

Al cap d'una hora vaig trobar-lo a la terrassa d'un cafè, acompanyat d'una noia de cabells panotxa. Quan em va veure baixar del cotxe, mirà al seu entorn, molestat per aquell encontre. Vaig atansar-me-li i ell s'aixecà. Fins i tot va fer dos passos en direcció meva, els seus darrers dos passos de gat de mal auguri. Vaig disparar des de cinc metres, vaig fallar-lo i vaig seguir avançant mentre buidava el meu petit revòlver. Va caure endavant, de cap contra les llambordes, a tocar de la vorada. Després de la quarta bala vaig prémer encara dues vegades, inútilment, el gallet que ja no funcionava. La cosa ja no tenia importància, sabia que era mort.

Hi va haver crits, soroll de corregudes. Vaig pujar de nou al Fiat. Vaig engegar entremig d'una ona que es tancava sobre meu. La gent van separar-se per evitar les rodes. Jo em deia: ara ja no podran tornar a molestar Jeanne, m'abraçarà, em bressolarà fins que m'adormiré, només li demanaré que segueixi estimant-me. Els meus fars escombraven els corbs que corrien en totes direccions.

Jeanne romania dempeus al menjador, reclinada contra la paret, tranquil·la, tot just una mica més pàl·lida que de costum; esperava.

Ella fou la primera que em va descobrir al capdamunt de les escales. El seu rostre de sobte desfet, alleujat, desconcertat, tot alhora, em privà de veure tot el restant. Només al cap d'una estona, quan em separaren d'ella, vaig prendre consciència dels altres: la senyora Yvette que plorava amb la cara coberta pel davantal, Gabriel, dos policies d'uniforme, tres policies de paisà i un dels homes que aquell matí havia vist davant el garatge.

Em digué que m'acusaven d'haver assassinat Domenica Loï, que se m'endurien i em processarien, però que la cosa era idiota: calia que tingués

confiança en ella, jo ja sabia que no permetria que em fessin mal.

—Ja ho sé, Jeanne.

—No et passarà res. No et pot passar res. Tractaran de pressionar-te, però no escoltis ningú.

—T'escollaré a tu.

Ens van separar. Jeanne preguntà si podíem pujar al pis de dalt per preparar una maleta. Un inspector que tenia l'accent marsellès digué que ens acompanyaria. Es quedà al passadís. Jeanne tancà la porta del meu dormitori i s'hi reclinà. Esclafí en plors mentre em mirava.

—Digues-me qui sóc, Jeanne.

Va sacsejar el cap amb els ulls plens de llàgrimes i em digué que ja no ho sabia, que era la seva filleta, que ja no sabia res. Ara ja tant li feia.

—Coneixies massa bé Micky perquè et puguis enganyar. Em coneixies... La coneixies molt bé, oi?

Ella sacsejava i tornava a sacsejar la testa, contestava que no, que era la veritat, que no la coneixia, que era la persona que menys la coneixia des de feia quatre anys. Quan ella se li atansava, Micky se n'allunyava com si fos el diable; no, ja no la coneixia.

—Què va passar, ara fa quatre anys?

Plorava a raig fet, em premia contra seu, deia: res, res, no va passar res, una bestiesa, un petó, res, un petó, però no ho va saber comprendre, no, ja no podia sofrir que me li atansés, no ho va comprendre.

Tot d'una em rebutjà brutalment, s'eixugà els ulls amb el dors de la mà i preparà una maleta. Vaig assegurar-me damunt el llit, al seu costat.

—Hi fico tres jerseis —em digué, més tranquil·la—. Ja em demanaràs les coses que necessitis.

—Micky ho sabia tot, Jeanne.

Ella sacsejava la testa, contestava si et plau, si et plau, Micky no sabia res, no series aquí si ho hagués sabut. Tu series la morta.

—Per què la volies matar? —vaig preguntar-li en veu més baixa mentre l'agafava pel braç—. Per aquests diners?

Ella sacsejà la testa i contestà no, no, ja no podia més, els diners tant me feien, calla pel que més vulguis.

Vaig renunciar-hi. Vaig reposar la galta contra la seva mà. La hi va deixar. Va seguir col·locant-me les coses a la maleta, ara amb un sol braç. Ja no plorava.

—Fet i debatut, només t'hauré tingut a tu —vaig dir-li—. Ni herència ni un somni abans d'adormir-me; només tu.

—Què és això d'un « somni abans d'adormir-te » ?

—Tu m'ho vas dir; són les històries que em contava quan treballava al banc.

Em van fer moltes preguntes. Em van tancar en una habitació de la infermeria. I la vida va consistir novament en l'obscuritat del meu son, en l'esclat dur de la llum quan m'obrien la porta del pati perquè sortís a passejar.

Jeanne, vaig veure-la dues vegades, darrera les reixes del locutori. Ja no la turmentava. D'ençà que li havien comunicat la mort de l'empleat de correus se la veia pàl·lida i abatuda. Havia comprès moltes de les coses que havien tingut lloc en la seva absència i fins i tot se li havia apagat el somris que feia esforços per adreçar-me.

Havien examinat les romanalles del MG que reposava en un cementiri de cotxes de La Ciotat i van investigar la vida de Serge Reppo. Al dipòsit malmès havien trobat senyals de manipulacions, però res que els pogués menar a una decisió segura. A part això, vaig acabar per saber que el xantatgista havia mentit, que no existia cap registre per al lliurament dels telegrams. A Micky devia haver-la feta firmar en un quadern qualsevol.

Havia matat Serge Reppo per evitar que parlés del paper que havia exercit Jeanne, però fins i tot aquest segon assassinat fou inútil. Després d'haver reunit els diners que ens calien per a la nostra defensa, Jeanne parlà voluntàriament.

En saber-ho, també jo vaig cantar. Van inculpar-me, però també la inculparen a ella. La vaig veure uns moments, quan abandonava el despatx del jutge d'instrucció. Ens vam creuar al llindar.

—Deixa'm fer, vols? —em digué—. Tu no has de fer més que ser bona noia i reflexionar.

Em va tocar els cabells i trobà que havien crescut molt. M'anuncià que em durien a Itàlia per a un complement d'informació.

—Porta't com una bona Micky —va afegir—. Tal com t'he ensenyat.

Va contar tot allò que van voler i fins i tot més coses, però mai no va dir, ningú no va saber mai, que el pacte l'havia convingut amb Domenica Loï. Jo sabia per què: si jo callava, si era Micky, la pena a què em condemnarien seria més lleu. Ella era la meva institutriu; era, doncs, la veritable culpable.

Quan l'obscuritat retorna, al meu davant s'obren llargues hores de reflexió.

De vegades estic segura que sóc Michèle Isola. Sé que m'han desheretat, que Domenica i Jeanne comploten la meua mort. De primer tracto de frustrar llur projecte, però després, quan les veig plegades, prop meu, canvio de parer, m'apropio llurs plans i mato Domenica per tal de fer-me passar per ella.

De vegades ho faig per tal d'apropiar-me una herència de la qual una padrina rancorosa, propera a la seva mort, intenta de privar-me injustament. Altres cops procedeixo d'aquesta manera amb la intenció de retrobar no sé quina tendresa

perduda, la de Jeanne. Altres vegades per venjar-me, o per recomençar, o perquè els altres segueixin sofrint, o perquè s'oblidin que han sofert. I altres vegades, i això sens dubte és més sincer, per tot plegat, per tal de seguir essent la que sóc en la fortuna i ésser algú altre prop de Jeanne.

També hi ha aquells moments nocturns en els quals torno a ésser Domenica. Serge Reppo ha mentit, Micky no sabia res. Vaig matar-la, però com que el foc no s'estenia a la seva cambra, vaig encendre'n un de segon al garatge. I, sense saber-ho, he ocupat el lloc d'aquella que tenia precisament un motiu per a assassinar.

Però tant si sóc Domenica com si sóc Michèle, en darrer extrem sempre em deixo atrapar dins la cambra incendiada. Em trobo al pis de dalt, davant la finestra, i sostinc la camisa encesa entre les mans, m'hi cobreixo la cara i la mossego en el meu dolor, ja que després van trobar-me'n uns trossos calcinats a la boca. M'inclino cap a la finestra, em deixo caure damunt els graons de l'entrada. Acudeixen uns veïns. Jeanne s'inclina al meu damunt i, com que per força he d'ésser Do, reconeix Do en el meu cos ennegrit, en la meva testa sense cabells i sense pell.

Després hi ha el gran esclat de llum de la clínica. Sóc la tercera. No he fet res, no he volgut res, no vull ésser cap de les altres dues. Sóc jo. D'altra banda, la mort reconeixerà els seus fills.

Tenen cura de mi. M'interroguen. Parlo tan poc com puc. A la instrucció, davant els meus defensors o els psiquiatres als quals em lliuren cada tarda, callo o no em recordo de res. Responc al nom de Michèle Isola i deixo que Jeanne meni els nostres destins a la seva manera.

Ni la malèvola ironia de la tia Midola no m'afecta: el testament preveu una renda mensual per a Micky, renda de la qual s'hauria hagut de fer càrrec Domenica i que representa exactament el salari de l'antiga empleada de banca.

Micky... Dues-centes raspallades diàries de cabells. Una cigarreta encesa i tot seguit apagada. Micky que s'adorm com una nina. Micky que plora tot dormint... Sóc Micky o Domenica? Ja no ho sé. I si Serge m'hagués mentit al garatge, si ho hagués inventat tot en llegir els diaris i en recordar-se d'un telegrama? Tot: el seu encontre amb Micky, a la platja, el vespre que van passar al bar de Lecques, l'espionatge del qual ella l'havia encarregat abans de l'assassinat... Aleshores jo sóc Do, tot ha anat tal com ho vam preveure jo i Jeanne. Gabriel, en la seva obstinació a venjar la seva antiga amiga, l'ha perduda. Jo mateixa m'he perdut per haver pres el lloc de Micky, quan només ella tenia interès en l'assassinat.

Domenica o Micky?

Si Serge Reppo no ha mentit, Jeanne va equivocar-se la nit de l'incendi, s'enganya encara i s'enganyarà sempre. Sóc Micky i ella no ho sap.

No ho sap.

No ho sap.

O bé ho sap des del primer moment, quan no tenia ni cabells, ni pell, ni records.

Em torno boja.

Jeanne ho sap.

Jeanne ho ha sabut sempre.

Perquè tot s'explica. Des que vaig obrir els ulls sota la llum blanca, Jeanne és l'única que m'ha pres per Do. Tots aquells amb els quals he entrat en contacte, fins i tot el meu amant, fins i tot el meu pare, m'han pres per Micky.

Perquè sóc Micky.

Serge Reppo no ha mentit.

Jeanne i Do projectaren d'assassinar-me. Vaig assabentar-me del que preparaven. Vaig matar Do per tal de convertir-me en ella, perquè una padrina avinagrada m'avisà que havia canviat el testament.

I Jeanne no s'ha equivocat mai. La nit de l'incendi va veure que els seus plans havien fracassat.

Sabia que era Micky, però no ho va dir. Per què? Vaig equivocar-me quan escrivia el meu nom en la fitxa de l'hotel perquè abans de l'incendi ja havia après a ésser Do. Mai no he estat Do. Ni per a Jeanne ni per a ningú.

Per què no ha dit res, Jeanne?

Passen els dies.

Estic sola. Sola per a cercar. Sola per a mirar de comprendre.

Si sóc Micky, sé per què Jeanne tractà d'assassinar-me. I em sembla que també sé per què, després, m'ha fet creure, a despit de tot, que era el seu còmplice. Els diners tant li feien, calla, t'ho demano.

Si sóc Domenica, ja no em queda res.

Al pati, a l'hora del passeig, tracto de veure'm en el reflex d'una finestra. Fa fred. Sempre tinc fred. També Micky devia tenir sempre fred. De dues germanes amb cap de les quals no vull tenir res de comú, ella és aquella amb la qual m'identifico més bé. Potser Domenica, quan rondava les finestres de la seva víctima de cabells llargs, tenia sempre fred, fred pertot arreu, el fred que engendren l'avidesa i la rancúnia?

Torna la nit. La guardiana tanca al meu darrera una cel·la on viuen tres fantasmes. Em trobo al llit, com la nit aquella de la clínica. Em tranquil·litzo. Aquesta nit encara puc ésser la noia que vull.

Micky, que hom estimava fins a l'extrem de voler-la matar? O l'altra?

Fins i tot quan sóc Domenica, m'accepto. Penso que se m'enduran lluny, per un dia, per una setmana, o per més temps, i que en definitiva no tot em serà refusat: veuré Itàlia.

La detinguda retrobà els seus records una tarda de gener, catorze dies després de tornar de Florència, quan estava a punt de beure's un got d'aigua. El got va caure per terra, i només Déu sap per què no es trencà.

Jutjada aquell mateix any davant el tribunal d'Aix-en-Provence, va obtenir un veredict de no culpabilitat en l'afer Serge Reppo, en raó del seu estat en el moment de cometre l'homicidi. Fou condemnada a deu anys de reclusió criminal per complicitat en l'assassinat comès per Jeanne Murneau en la persona de Domenica Loi.

En el curs del procés es mostrà molt apagada i gairebé sempre va deixar que la seva antiga institutriu contestés les preguntes que els eren formulades a títol comú.

En escoltar el veredict, va empal·lidir una mica i es dugué la mà enguantada de blanc a la boca. Condemnada a trenta anys de la mateixa pena, Jeanne Murneau, obeint un reflex habitual, li va abaixar suaument el braç i li digué unes quantes paraules en italià.

Al guàrdia que l'acompanyava fora de la sala, va semblar-li que la noia ja s'havia tranquil·litzat una mica. Ella va endevinar que havia estat en funcions a Argèlia. Va poder dir-li quina mena d'aigua de colònia per a homes utilitzava. Temps enrera havia conegut un xicot que s'hi xopava els cabells. Una nit d'estiu, dins un cotxe, li havia dit el nom del producte, quelcom d'entendridor i soldadesc, gairebé tan infecte com l'olor: Parany per a una noia.

París, febrer 1962.

SÉBASTIEN JAPRISOT. (Marsella, 1931 - Vichy, 2003)

Jean-Baptiste Rossi —conegut com a Sébastien Japrisot— va publicar la seva primera novel·la als disset anys: *Les mal partis*. Seguidament inicià una lluita carrera de cap de publicitat, a la qual posà terme el seu encontre amb el productor Pierre Braunberger, que li demanà de realitzar dos metratges curts de caràcter novel·lesc: *La machine à parler d'amour* i *L'idée fixe*; també treballà de guionista amb Jean Renoir i altres directors cinematogràfics.

L'any 1962 prova sort en un altre gènere literari, per a ell totalment nou, i el resultat és la seva primera novel·la policíaca: *Compartiment tueurs*. Insegur del valor del seu llibre, acollit amb entusiasme pels entesos, el firma amb un anagrama del seu nom. Així neix Sébastien Japrisot. Alguns mesos més tard publica *Piège pour Cendrillon* (que en català hem preferit de traduir per *Parany per a una noia*), novel·la que s'enduu el vot unànim de la crítica especialitzada, la qual la considera la gran revelació de l'any. També el món del cinema s'hi sent subjugat, i la Société Gaumont s'afanya a comprar els drets per a una adaptació cinematogràfica de l'obra. Cal afegir que l'èxit de l'autor ha estat tan ràpid a l'estranger com a la seva terra. Estats Units, Anglaterra, Alemanya, Itàlia, Portugal, etc., són alguns dels països on són publicats els seus llibres.

Altres novel·les policíacques seves són: *La Dame dans l'auto avec des lunettes et un fusil* (1966), *L'Été meurtrier* (1977) i *Un long dimanche de fiançailles* (1991).

Notes

[1] Joc de paraules. « Chance » , en francès, significa sort.[[Torna](#)]

[2] Dodo=non-non.[Torna]